

Incipit distinctio quarta: in qua agitur de conditionibus hominis iam mortui et eius calamitosos miseris cogitandis: cum sunt sermones decem.

De admirabilione mortui qualiter et quare fiat per mortem. **Sermo I**

Ad nihilum redactus suus et nesciui. ps. lxxij. Videmus quando aliquis fuit in magno statu et in multis bonis ab utraque parte postea quando defectus est ab illo statu et omnibus bonis privatus: dicit talis ad nihilum esse redactus.

Et aliquando dicit talis. Ego nescio quare sic ad nihilum redactus sum. **P**rimus exemplum habetur in Job qd expoliatus filius et diuitis multis dicebat. Job. xv. Ad nihilum redacti sunt oes artus mei. Et post subdit. Ego ille quod dicitur optulente repete contritus sum. Quia igitur homo mortuus id est corpus expoliatus est omnibus bonis que habebat sicut bona nature. ut vita sanitas fortitudo pulchritudo et cetera talia: sicut bona fortune ut sunt diuitie honores delitie et similia: idcirco et pro na hominis defuncti dicitur ad nihilum etc. **I**n quo quidam verbis cogitur de duplici defectu.

Primo enim cogitur de privatione generis scilicet ad nihilum redactus sum.

Secundo de obfuscatione mentali. qz nesciui.

Circa primum aduertendum est qd sicut spine aliqui primo euelluntur cum ligone et euulsi igne comburunt et admirabiliter. Sic homo per mortem euellitur a mundo vel aia a terra corpus: et euulsa a corpe propter peccatum vadit ad ignem inferni: et tunc homo dicitur admirabiliter. **S**im corpus quidem. qz recessit corpus illud a vero esse suo quod erat esse humanum. Item aia in gehena exstis priuata est vero esse quod est esse beati cuius deo: sic respectu hic uiuentium vel beatorum in celo existentium peccatores damnati dicuntur esse admirabiliter. vñ dicit. ij. Reg. xxij. Preuicatoros autem quasi spine euellunt vniuersi: que non tolluntur manibus. Et si quis tangere eas voluerit armatur ferro et ligno lanceato igneque succense comburentur vsqz ad nihilum.

In quibus verbis scribit de peccatoribus quatuor. **P**rimum est transgressio culpe. cum dicitur preuicatoros. **S**ecundum est destructio nature. qz quasi spine euelluntur etc.

Tertium est defensio malitie. et si quis tangere eas voluerit etc.

Quartum est comminatio gehene. qz igne succense comburentur etc.

Circa primum aduertendum est qd secundum leges ciuiles preuicator vocatur ille qui accusat si fraudem adhibet in accusatione. Potest enim in accusatione committi triplex peccatum. Primum est si accusatio sit falsa. et si hoc peccat ex malitia est peccatum calumnie: **S**ecundo peccat ex leuitate animi: puta qd homo nimis cito credidit quod audiuit est peccatum temeritatis. Non enim debet homo ad accusationem procedere nisi de re omnino sibi certa. in quo ignorantia facti locum non habeat. **S**i vero peccat ex iusto terrore qd aliquis in falsam accusationem prorumpat: tunc iudex non debet pronuciare eum calumniatum fuisse: neqz etiam si processit ex animi leuitate: neqz debet tunc imponere penam talionis. **S**ecundum peccatum quod potest committi in accusatione est tergiversatio. sic quasi aliquis ab accusatione retrocedit et totaliter desistit. ex hoc enim qd ab eo quod ceperat desistit: videtur terga vertere: scilicet si accusandi animi omnino deponat non qualitercumque si inordinare. Contingit enim quandoque aliquem ab accusatione desistere ordinate absque vitio duplici. **U**no modo si in ipso accusatiois processu cognouerit falsum esse illud de quo accusauit. et sic pari sensu se absoluit actor et reus. **A**lio modo si princeps ad quem pertinet boni communis cura quod per accusationem impeditur accusationem aboleuit. **T**ertium peccatum quod potest in accusatore contingere est preuicatio. **E**t hoc est quasi quis in accusatione adhibet fraudem malitiose punitionem peccati impediendo et hoc vocatur preuicatio: qz preuicator quasi varicator est qui aduersam preuincat perdit: causa sua vel abscondendo aduersarij crimen. **N**on tamen quicumque abscondit vera crimina preuicator: sed solum qui fraudulenter abscondit ea de quibus accusationem propter coludens cum eo proprias probationes dissimulando et falsas accusationes admittendo. **Q**uicumque ergo se sentiuit in hoc offendisse redeant ad cor suum et peniteant. qz preuicator res fuerunt. **E**saie. xlvj. Redite preuicatoros ad cor. **S**ed in sacra scriptura communiter vocatur preuicatoros illi qui transgrediuntur legum decreta sive precepta. **E**ssetiales leges iuste sunt mortalis peccant subiecti eis si eas transgrediuntur. **U**nde sancti viri porius eligit mortem corporis quam trans-

¶ Sermonū funebriū

gredi tales leges, sicut patz. ij. Macha. vij. ubi vñ ex illis. vij. fratribus dixit tyrano. Quid vis discere a nobis? Parati sum⁹ magis mori q̄ patrias dei leges p̄uicari. Et signat̄er dicit patrias dei leges. qz leges patrie sūt aules ⁊ cōmunes siue p̄pe ⁊ municipales nō sūt obligatorie quoad p̄sentiā: nisi sint dei leges. Tūc autē sunt leges dei qñ sunt iuste: ⁊ tūc dicunt̄ eē dei. qz deriuate sunt a diuina sapiā: q̄ ait Prover. viij. Per me reges regnāt: ⁊ legū dditores infra decemūt. Vocant̄ etiā p̄uicatores illi q̄ post p̄niam peccator iterū recidunt in peccā. Et ratio est qz tales q̄ prius destruxerūt reedificāt. vnde d: Gala. ij. Si que destruxi iterū reedifico: p̄uicatorez me p̄stituo. ¶ Sedo in auctoritate inducra tangit destructio nature seu vite. cui⁹ d: quasi sp̄ine euellent: q̄ nō tollitur manu⁹ quasi dicat qz p̄uicatores ⁊ peccōres neqz manu⁹ dei benefaciētis: neqz manu⁹ dei flagellātis p̄miserūt se carpi ⁊ euelli a peccatū in quib⁹ radicem cordis habebāt infixam: saltē hoc effugere nō poterūt qñ p̄ ligationē mortis a mūdo euellant. Vnde p̄tra peccatorē impenitentē dicit. ps. li. Deus destruet te in fine euellet te ⁊ emig. te. de ra. tu. et ra. tu. de ter. vi. Assimilatur autē peccōres sp̄inis: qz etiā sub flore sunt carpentū pungitiue. ⁊ iō dicit hic qz nō tollitur manu⁹: ⁊ sic peccōres etiā sub flore mundane p̄speritatis hñt p̄nctiones sollicitudinū ⁊ timorū ⁊ dolorū ⁊ etiā punctōes p̄scentiarū: quas q̄dam nō attendētes esse sub sentib⁹ delicias computabāt. Item qz in peccōibus exardescit ignis auaritie concupiscentie ⁊ iracūdie in p̄nti. ps. Exarserūt sicut ignis in sp̄inis scz in futuro exardescet in eis ignis gehēne. ¶ Esa. xxxij. Sp̄ine cōgregate igni comburentur. Nota qz rufians veniens aliqui ad locū vel sepē plenam vepibus ⁊ sp̄inis: licet non tollat eas manu⁹ tamen succidit cū falcastro suo: ⁊ tollit eas cum furca sua ⁊ congregat ⁊ succendit igne. Sic peccator plenus sp̄inis diuitiarū quas illicite acquisiuit vel per violentiā rapuit: licet in vita ista nō tollatur manu⁹ hominis: tamē nō poterit euadere quin etiā absqz manu⁹ hominis falcastro mortis succidatur ⁊ furca diuine iusticie: que quasi duplici ramo. i. duplici punitiōne. scilicet anime ⁊ corporis vel pro commissis ⁊ omisissis dānat: tollatur ad penam ignis eterni. Job. xxxij. Auferet. s. diuina

iusticia ⁊ violentiā. s. peccatozem q̄ deferta iusticia aliēa rapuit: absqz manu⁹ id ē absqz operatione seu p̄sensione humana. Tertius malū quod ostendit in auctoritate adducta esse in peccōibus est defensio malicie sue. de quo dicit. si quis tangere eas volu. ⁊c. q. d. si quis tangere voluerit sp̄inas ⁊ peccōrum vicia corrigere ⁊ maxime diuitiū ⁊ potentū nō poterit hoc facere. qz non sustinebunt s̄ resistēt ei noli me t̄gere dicētes. vbi corretor s̄ armatus ferro. i. vbi sit potens ad sui defensionē. Sapi. v. Accipiet armaturā zel⁹ illius. Et sit etiā armatus lancea. i. potens ad subiugandū ⁊ ferendū eius lancea. i. cū rectitudine ⁊ fortitudine iuste s̄ie. Naz lignū lācee h̄z rectitudinē ferri ei⁹ h̄z fortitudinē. Et hec duo s̄ necessaria ad corrigēdū potētes ⁊ diuites. s. recitudo iusticie ⁊ fortitudo potentie. Sapiētie. v. Induet p̄thorace iusticiā ⁊ accipiet pro galea iudiciū certū: sumet scutum inexpugnabile equitatis: acuet autem irā dīram in lanceā ⁊ pugnabit cum illo. Vel possent p̄dicta exponi t̄m de peccōibus. quia si quis eos t̄gere. i. corrigere voluerit: tūc peccator nō sustinet correctionē: sed armatur ferro obstinate defensionis: qz non vult culpam suā confiteri sed defendit eam cū obstinatione in corrigibilitatis. Armatur etiam ligno lanceato. id est ligua detractoria q̄ percussit vitam ⁊ famā corripientis. p̄m. Regū. xix. Visus est saul lancea p̄tere David. Quartū malum qd̄ ponitur cōtra peccatores est cōminatio gehēne. qz igne succense comburentur ⁊c. qz. s. in inferno cōburentur eterno incedio licet em̄ in inferno non sit sola pena ignis: qd̄ ostenditur. Job. xxij. vbi dicit qz transibunt ab aquis nūiū ad calorem nūiū. i. ex vehemētissimo frigore ad vehemētissimū calorem. Et in ps. d: Ignis sulphur ⁊ sp̄us procel. ps. ca. eoz. Naz in igne ardoz: in sulphure fetoz: in sp̄itu p̄ cellariū incesabilis toroz: s. diabolus accipi potest. In p̄posita tamen auctoritate sit mentio solū de pena ignis. quia cū ignis sit maxime asfictiū⁹ p̄pter hoc qz abundat in virtute actiua: ideo nomine ignis ois vehemēs afflictio seu pena dānarozū designatur. Quod autem dicit de sp̄inis. i. de peccatozibus qz igne succense comburent: nō est contrariū ei qd̄ dicitur. Job. xx. deuo: abire eos ignis q̄ nō succendit. Et Grego. etiaz dicit qz ignis ille durat inextinguibilis: q̄ succensione nō

Indiget et ardore non caret, quia reuera ignis ille non succendit eo modo quo succenditur iste qui est apud nos. Nam ignis iste lignis nutritur et ab homine succenditur, quia est artificialiter et per violentiam in aliena materia introductus. Sed ignis ille lignis non indiget quod foveatur, quia vel est in propria materia existens: vel est in aliena non per violentiam: sed per naturam a principio intrinsecam et ideo non est accensus ab homine succendit in a deo qui naturam illam instituit. Et hoc est quod dicit **Esai. xxx.** Flatus domini quasi torrens sulphuris succendens eam. Quod autem additur in auctoritate adducta quod comburant versus ad nihilum. Non est intelligendum quod per combustionem redigantur in non esse simpliciter: quia deus de sua iusticia licet donato homini qui contra se peccavit possit: et subtrahere et eum in nihilum redigere: convenientior tamen iusticia est ut eum semper ad illam penam in eum referret. Et ratio est, quia semper dei iusticia habet aliquid misericordie admixtum: non solum in remuneratone bonorum quos remunerat super eorum dignum: sed etiam in punitione malorum quos contra eos dignum punit: vnde in psal. **dx.** Non secundum peccata nostra facias nobis: neque secundum iniquitatem nostram. Si autem donati redigerentur in nihilum: tunc iusticia dei non haberet aliquid misericordie admixtum: quia nihil remaneret de eis: cui possent misericordiam exhibere: sic esset furor iusticie sine mitigatione misericordie. Propter ea dicit. **Matth. x.** Corripe me domine: veritatem in iudicio et non in furore tuo: ne forte ad nihilum redigas me. Quasi dicat. Si corripes me in solo furore iusticie: ita quod iudicium tuum misericordie tepamentum excluderet: ad nihilum redigeres me. Dicitur ergo donati in gehena combustionem ad nihilum redigi. Primum quidem, quia nihil est quod eis prodesse possit. Item quia de bonis amabilibus et appetibilibus eis nihil remansit. Nam quod diu vivebant in mundo habebant bona temporalia in re, si nec a se futurorum bonorum erat adhuc exduxisse: sed in gehena existentes omnibus privati sunt et bonis supernis sive eternis, quibus fruuntur beati: et bonis eternis, scilicet gratia et virtutibus: quibus abundavit iustus: et etiam exterius, id est temporalibus: quibus abundavit iustus. Nihil ergo boni remanet in eis nisi tantum esse nature: quod tamen est ita miserum et potius detestatum ipsum quam malum quam dicitur esse bonum. Unde secundum probatos doctores potius velle non esse quam in tanta miseria esse.

ria esse. Ad nihilum ergo bonorum redacti sunt: quia sic omni bono privati sunt. Unde **Esai. xxx.** Spiritus eius velut torrens inundans usque ad medium colli ad perdendas gentes in nihilum.

Secundo in themate proposito agitur de offuscatione mentis. cum dicitur et nesciunt. Maxima enim mentis offuscatio est non videre peccata sua, vnde gloria exponit nesciunt, scilicet peccatum meum. Ita est periculosa ignorantia: quia sicut ille qui nescit se esse infirmum non querit medicinam remedium: et ideo tendit ad mortem. Sic ille qui summum non cognoscit peccatum non querit remedium penitentie: et sic tendit ad mortem eternam. Et ratio **Seneca** dicit quod initium salutis est notitia peccati. quoniam qui peccare se nescit corrigi non vult. Et idcirco de peccatoribus talibus dicit in psal. **lxxxii.** Nescierunt neque intellexerunt qui in tenebris ambulant. In quibus quidem verbis tangitur triplex ignorantia que in peccatoribus inuenitur.

Una est que causatur ex auaritie affectu, et de hac dicit nescierunt.

Seda est que causatur ex superbie contemptu, et propter hanc dicit neque intellexerunt.

Tertia est ex percipiente diuitiarum, et propter hanc dicit in tenebris ambulant.

Circa primum attendendum est quod diuites auaritie afficiuntur ad ista bona que querunt vel possident exterius quod nesciunt nec attendunt damna et mala que parantur interius. De quo habetur figura **Iosue. viij.** in viris: vbi habet qui egressi ad querendum israel exterius perdiderunt: bene interius. Sic tales auari ignorant quod propter ista bona exteriora perdunt bona interiora: et in cadunt in mirabilem ignorantiam. Mirabilis enim ignorantia est si aliquis qui esset miser crederet se esse felicem: et vnde esset pauper crederet se esse locupletem: et si vnde cecaretur putaret se esse illuminatum: et si etiam qui esset nudus putaret se esse vestitum. Sic accidit per omnia diuiti peccatori secundum illud **Apocal. iij.** Dicit diues sum et locupletatus et nullius egeo: et nescis quia tu es miser et miserabilis et pauper et cecus et nudus. Quod breuiter sic exponitur. Tu dicit id est videris posse dicere diues sum scilicet in possessionibus et locupletatus etiam in rebus mobilibus: et nullius egeo quantum ad corpus, quia sufficientia habeo ad vitam: et nescis quod quantum ad animam tu es miser propter infirmitates

¶ Sermonū funebriū

culpe: et miserabilis p̄p̄t reatu p̄nere pau-
per: q̄ p̄uuar̄ virtutib⁹. Grego. Ille vere
diuitie sūt q̄ nos virtutib⁹ diuities faciūt. Se-
quif. et cecus. s̄per ignorantia et malicia of-
fuscat: et nudus a bonis operib⁹. Secūda
ignorantia est in pctōib⁹ ex contemptu super-
bie. et ideo dicit. nec intellexerūt. i. nec scire
curauerūt. s̄. ex contemptu sup̄bie. Job. xxi.
Dixerūt deo. recede a nobis scientia viaru
tuar̄ nolum⁹. Et sic eoz̄ ignorantia affectata
est siue voluntaria. Potest em̄ ignorantia esse
voluntaria vel directe vel indirecte vel p̄ ac-
cidēs. Directe quidē q̄ aliquis directe vult
ignorare scientia salutē vt nō retrahat a pec-
cato qd̄ amat. ps̄. Noluūt intelligere vt bñ
ageret. Talis ergo ignorantia affectata est
grauissima. q̄ videt̄ p̄cedē ex magno amo-
re peccadi q̄ aliq̄s detrimētū sciētie patiat̄
ad hoc q̄ liberet̄ acet pctō. Vñ talis ignora-
tia nō excusat pct̄m: nec in toto nec in p̄t̄
imo magis auget. Itē p̄t̄ esse ignorantia vo-
luntaria indirecte. vt cū aliq̄s non adhibet
studiu ad cognoscēdū ea q̄ scire tenet̄. et hec
est ignorantia negligentie. Et intelligit̄ esse
negligētia cū nō applicat animū ad sciēdū
ea q̄ cognoscere debet vel simplicit̄ vel sim-
onie temp⁹. Vnde ignorantia iuris ad negli-
gētia reputat̄. Sicut si aliq̄s ignoraret fur-
tum vel adulteriū eē p̄hibitu a deo. Vel etiā
in aliquo casu. sicut si aliq̄s emitteret sagit-
tam in aliq̄ loco vbi solēt hoies trāsire. Ad
negligētia sibi reputat̄ si scire nō studeat
an tūc aliq̄s trāsiret. et sic talis ignorantia p̄
negligētia cōtingēs voluntaria iudicat̄ et ē
periculosa. Et de hac ignorantia d̄r̄. Diere. x.
Non q̄sierūt. p̄p̄tea nō intellexerūt. Vñ ta-
lis ignorantia nō excusat actū sequentē a to-
to: sed a tanto in p̄t̄ act⁹ sequēs ex eo mi-
nus ē voluntari⁹: q̄ si sciēter talē actū aliq̄s
eligeret absq̄ oī ignorantia. Itē est ignoran-
tia voluntaria p̄ accidēs ex eo sc̄z. q̄ aliq̄s di-
recte vel indirecte vult aliqd̄ ad qd̄ sequif
ip̄m ignorare. Directe qdē sicut p̄z in ebrio
qui vult sup̄flue potare p̄ qd̄ priuat̄ vsu ra-
tionis. Esa. xxviii. Di quoq̄z p̄vino nescie-
runt: et p̄re ebrietate errauerūt. Sacerdos
et p̄p̄bete nescierūt p̄re ebrietate aboz̄pti
sunt a vino et̄. Et nota q̄ si aliq̄s p̄p̄t ebrie-
tate faceret homicidiū vel aliud malū: mes-
reref̄ duplices maledictiones. vt dicit p̄s
tertio Ethicoz̄. q̄ scilz duo pct̄a facit: min⁹
tñ peccat in homicidiō q̄ si nō ebri⁹ occide-
ret. Indirecte vō est ignorantia p̄ accidēs:

cū aliquis negligit repellere insurgētes in-
tus passionū: qui postea crescentes ligāt ra-
tionis vsū in p̄culari eligibū. Em̄ qd̄ d̄r̄
q̄ oīs malus ē ignoras. Vñ talis ignoran-
tia s̄l̄r̄ nō excusat a toto: s̄ a tanto ip̄z actū
sequentē. Vnde q̄ mot⁹ passionū in s̄māt
et ligāt rōnis vsū et impediūt intellectū: vi-
citur de tali passione Esa. xlii. Cōbussit euz
in circuitu et nō cognouit: succēdit eū et non
intellexit. Talib⁹ ergo ignorantis offuscati
pctōres nō cognoscūt mala vndiq̄ sibi in-
stāria. Cū figura habet̄ Judic. xx. in filijs
beniamin: de quib⁹ d̄r̄ q̄ nō intellexerūt q̄
ex oī parte instaret illis interit⁹. s̄. a superior̄
ri et dei sententia: ab inferior̄ ab inferni ge-
benna: a parte ante et vīta male acta: a pre-
post̄ ex morte pctōz̄ pessima: ex parte dex-
tra ex p̄speritate male habitata: ex sinistra. i. ex
aduersitate impatient̄ tolerata. Tertio q̄z
ignorantia ē in pctōib⁹ et cōcupiscētie dos-
minatu. et p̄p̄t hāc dicit̄ q̄ in tenebris am-
bulat̄. Ille em̄ qui ambulat in tenebris et ha-
bet vīa lubricā frequent̄ cadit. Sic ille cui
carnis cōcupiscētia dominat̄ ambulat in te-
nebris. q̄ passio cōcupiscētie offuscāt lumē
ratiōis. sicut nebula multū densa intercepte
lumē solis. Vñ Aug. in lib. p̄fessionū. Erba
labāt in q̄t̄ nebule de limosa cōcupiscētia car-
nis et scatebra pubertat̄ et offuscabāt et ob-
nubilabāt cor̄ mēnta vt nō discerneret̄ ses-
renitas dilectionis a caligine libidinis. Itē
habet̄ lubricū carnis: et sup̄ hoc diabol⁹ im-
pellit eū tentatiōib⁹ suis. et ideo nō mirū si
frequent̄ in pct̄m cadit. ps̄. Fiant vīe eoz̄
tene. et lub. et ange. dñi p̄se. eos. Et d̄r̄ dia-
bolus angel⁹ dñi: nō solū q̄ a dño fuit crea-
tus: nō quidē mal⁹ si bon⁹: tñ etiā q̄ nihil
p̄t̄ facere cōtra nos nisi dño p̄mittēte et iu-
ste cōcedēte. Ab his ergo tenebris dñs nos
eripiat et perducat ad lucē eterne claritatis
Qui viuūt et regnat in secula seculoz̄. Amē.
De vilitate hoīs mortui. Sermo II

Ego autē sum ver-
mis et nō homo opprobriū hoīs
et abiectio plebis. in ps̄. xxi. De⁹
ab initio dōtauit hominem in tribus.
Primo in rōne. q̄ fecit ip̄m aīal rōnale.
Secundo in honore. q̄ in signiuit ip̄z sua ima-
gine. Genes. i. Creant̄ deus hoies ad ima-
ginem et similitudinem suam.
Tertio in p̄latione. q̄ p̄fecit ip̄m alijs
creaturis. Gen. i. P̄fecit piscibus ma. et vo.

et. **Ar**eat ergo eū cū facultate rōnis: cū nobilitate sue imaginis: et cū dignitate dñariōis. **Sed** heu ondit in verbis ppositū qd ppter ipi⁹ hois pccm oīa hūmū in pccariū. **Un** rōal hō p pccm trāffo: maf i burtū. vñ dicit. **Ego** sum hūmis et nō hō. **Uono:** nobilitatis imaginis cōmutat in opprobriū. vñ subdit. opprobriū hois. **Et** dignitas platio: nis cōuertit in abiectōis cōceptū. vñ ad dicit. et abiectio plebis. **Sz** si sumant hōba pposita ex psona hois mortui ptenent tria q per mortem contingunt.

Primū est. qz transformatur ex corruptibilitate corpali. vñ dicit. ego sum hūmis. **Secū**dum est. quia priuaf nobilitate naturalī. quia non est homo.

Tertium est. quia repudiatur a cōmunitate sociali. quia opprobriū hominū. **A**

Circa primū attenden

dum ē qd corp⁹ hūanū post mortē in putredinis corruptione resoluit^r et ex ei⁹ putredine hōis generant^r. et iō dicere pōt hō. **Ego** sum hūmis. s. futur⁹. qz in hōie resoluedus. **Et** ista ē mirabilis trāsmutatio. s. de hōie in vermē. **Uo** em silis ē pccellus in hōis corruptione sic in ei⁹ gñatōe. qz videlz in gñatōe hois ē pccellus ab ignobiliori ad nobili⁹ eē qz embrio sicut dicit pbs pūsviuit vita plā teideide vita aialis: et vltio vita hois. **Sz** i morte et corruptōe hois a nobiliori pcedit ad ignobil⁹. qz p^r resoluit i cadauer exaite deide i cadauer putridū: deide corrupit i vermes et eoz nutritiū. **Propt** qd d^r iob. xxv.

Hō putredo et fil⁹ hois hūmis. **Un** qd⁹ qdē hōis prio describit corruptō abomiabil⁹ qd hō putredo. **Secū**do gñatio vllis. qz fil⁹ hois hūmis. **Et** pmo aut istoz tollit triplex gloriatio q cōsueuerit hoies gliari fm carnem. **Dicit** em hō putredo. tū qz ē fm corp⁹ pus ex putredine gñat^r. tū etiā qz est intra corp⁹ putredinis cōtentū. tū etiā qz ē fa aliter in putredine resolued^r. **Cō**sueuit aut homo aliq⁹ gloriari de origine nobilitate. sicut de gñatōe d^r **Dee**. ix. **Alia** eoz a partu et ab vtero et a cōceptu. **Sz** dñs ad hanc gloriā tollendā dedit partū hois cū apertio: nis dolorē: vterū cū corruptōis fetore: et cōceptū ex humo ris putredie et cū libidinis pudore. **Ergo** gliatio vere nobilitat⁹ nō debet sumi a carnis gñatōe. qz a quociqz parente hō sit nat⁹: semp genit⁹ est ex putredine. **Un** vera nobilitas hōis nō attēdit ex

origine carnis: sed ex origine virtut⁹. **Unde** pbs dicit in. ij. **Re**tho. qd nobile est fm virtutē generis. s. qz illi sunt nobiles q sunt nati ex gñe digno et virtuoso. **Sz** si nat⁹ et genere nobili et virtuoso degenerat: puta qd sit vllis et viciousus: sicut etiā videm⁹ in qbusdā terris naturalit⁹ accidere qd ex bono frumēto nascit⁹ malū blādū. **Et** fil⁹ plerūqz cōtinūgit qd ex nobili et virtuoso gñe nascit⁹ homo inuulnis vel mal⁹. tunc si talis velit se facta^r re de nobilitate gñis: pot⁹ est ei talis iactātia ad ignominia qd ad gloriā: cū nō sit genosus. qz degenerat a nobilitate parentū. **Et** sic p^r qd gloriari de carnis origine ē gloriari de putredine. **Un** dicit **Job**. xvij. **Un** tredini dixi pat⁹ me⁹ es. **Quā**doqz hō hō cōsuevit gloriari de carnis pulchritudine siue formositate. **Sz** etiā hec gloriā inanis est. qz cū corp⁹ hois sit plenū putredine: simile est sepulchro dealbato: qd defozis apparet hoib⁹ speciosum: et int⁹ plenū est spurcicia et cadaueris putredine. **Et** sic refert **Boetius** **Aristo**. dixisse. **Si** linceis oculis hoies vtes ren^t: nōne illud pulcherrimū alabiadis corpus introspectis viscerib⁹ fetidissimū vide retur? **Simile** ē corp⁹ hois q⁹ tūcūqz pulchrum appareat cumulo sterquilij qñ est mē ue cooper⁹. qz extra habz niuis candore: et desubter sterquilij fetore. ergo gloriari de pulchritudine carnis est gloriari de cooperura putredinis. **Et** iō dicit **Prover**. xxxi. qd fallax gñā et vana ē pulchritudo. **Un** etiā exterior pulchritudo corp⁹ ex modica int⁹ firmitate putrescit. **Job**. vij. **Induta** est caro mea putredine. **Quā**doqz hō gloriatur hoies de sepulture solēnitare. **Un** quidā ante mortē faciūt fieri sepulch⁹ a sumptuosa et tubēt fieri solēnia funeralia. **Sz** qd plunt ista: vel aie defuncti vel corp⁹ p^r: certe corp⁹ ri nihil facit pl⁹ esse in alto qd in imo sepulch⁹ tum. **Sicut** narrat **Valeri**⁹ maxim⁹ dixisse theodor⁹ si cyrenen⁹ qñ iustus ē a lissnacho rege cruci affigi. **Tunc** em dicit⁹ theodor⁹ dixit ei. **Vec** cur purpuratis tuis terribilis ē mea autē nihil interest an hūmi an in sublimi putrescā. **Unde** siue sepeliat in alto siue sepeliat in humo siue in marmore siue in muro: oportet nihilomin⁹ qd putrescat et corrodaf a vermib⁹. **Job**. xij. **Quasi** putredo cōsumēdus sum: et quasi vestimētū qd comedif a tinea. **Quātū** hō ad aiaz si tale sepulch⁹ turam pompasam hō sibi fieri ppter hoim gloriā procurasset: dico qd sibi ebesset: et de

bus, i. passionibus concupiscibilis, vt sunt amor gaudij delectatio: et huiusmodi que de igitur aquas delictari. Item volatilibus id est passionibus irascibilis, vt sunt ira timor audacia et similia. Item debet dominari bestijs, i. exterioribus sensibus quos habemus communes cum bestijs. Qui ergo imaginem dei deformat et a passionibus superat deum offendit, pariter pro honore et beneficio recepto iniuria repedit. Unde de quocumque tali dicitur **Eccli. xxxiv.** Pro honore et beneficio reddidit illi contumeliā. **¶** Secundo in auctoritate allegata ostendit per hominis cecitate, quia non intellexit, glossa suam dignitatem: que quidem dignitas appareret in quibusdam nobilibus proprietatibus, quas deus dedit homini super omnia alia animalia sicut est quod est animal intellectualis, i. quod potest intellectualibus considerationibus speculari et in eis delectari: quod est quasi pasci panem angelorum. Et propterea dicitur in ps. quod panem angelorum manducauit homo. Unde quando homo per temeritatem studio considerationis spiritualium solum circa sensibilia occupatur: non intelligit dignitatem suam, quia per temeritatem ab angelorum, i. de delectatione intellectuali: vitatur quasi abo bestialium, i. de delectatione sensuali. Maxime autem hoc facit ad dignitatem hominis: vt per intellectus eleuari possit vsque ad contemplationem diuinorum. Quia licet de diuinis homo possit parum capere in vita ista: tamen sicut dicitur per in de partibus animalium, aliquid modicum quod capere possumus delectabiliter est quod omnia alia que sunt apud nos. Et ideo dicitur **Regor.** quod quando aliquid eternum mente capimus: tamen non in hoc mundo sumus. Et ideo interdum sancti homines ex tali delectatione ita capiunt: vt quasi non aduertant si sint in corpore an extra corpus. sicut illud apostoli. **ij. Cor. xij.** Scio hominem siue in corpore siue extra corpus nescio: deo scit rapitum huiusmodi vsque ad tertium celum. Quando ergo aliquis homo spera cōtemplatione dei occupatur tantummodo circa cōtemplationem mundi nec in istis recognoscit deum: talis non intelligit suam dignitatem. et ideo quasi in vanum eam habet. Propter quod dicitur **Sapientie. xij.** Vanum sunt omnes homines in quibus non subest scientia dei. Nam ex his que vident bona non poterunt intelligere eum qui est: neque operibus attendentes agnouerunt quis esset artifex. Item facit ad dignitatem hominis, quod est animal discipline per ce-

ptibile propter rationis usum. Unde homo qui non vult discere aliquam scientiam nec facit filios suos studere: non intelligit suam dignitatem, nec aduertit illud quod dicitur **Seneca.** quod oculi sine litteris mors est et viui hominis sepultura. Et **Prolo.** dicit in almagesti, quod non est mortuus qui scientiam viuificauit: nec fuit pauper qui intellectum possedit. Quia de his quod nihil addiderunt dicitur in ps. Nescierunt neque intellexerunt in te, ambu. Item facit ad dignitatem hominis quod est animal amicabile secundum omnem generum amicitie, eo scilicet quod amicitia tibi solaciū est quod vt per dicitur in. **vij. Ethicorum.** sine amicis nullus eligeret viuere: etiam reliqua bona habens. Et in hoc differt etiam homo a brutis: quod non habet amicitie speciem: licet sit in eis amor aliquis cōplacencie propter cōnutritionem vel concupiscentiam: sed non est in eis amicitie delectatio secundum electionem. Ille ergo qui nescit aliquem amicum habere vel tenere sicut est homo vel nimis iracundus vel nimis cupidus vel nimis suspiciosus: talis etiam non intelligit suam dignitatem: et sicut ille qui habet amicitias turpes et inhonestas. Et ideo dicitur **Fulli. lib. de amicitia.** Decima lex in amicitia sanctas tur, vt neque rogemus res turpes neque faciamus rogari. Qui ergo contrarium facit non intelligit suam dignitatem. **¶** **Eccli. xij.** Int pollutum et mundum non intellexerunt. Item facit ad dignitatem hominis quod est animal coniugabile, eo quod legibus ordinatis faciat honestas nuptias. Illi ergo miserum hominem qui occupati vel infestati sodomitico vicio nolunt contrahere matrimonium, et illi qui non legitime matrimonia contrahunt: vel qui contracto matrimonio adulteria cadunt: vel qui etiam matrimonio ipso bestialiter utuntur: omnes inquam isti non intellexerunt suam dignitatem: sicut bestijs cōparant. Quia in ps. Nolite fieri sicut equi et muli, qui non est intel. Quia exponens hanc age lus **Job. vi. ait.** In eos qui coniugata suscipiunt deum a se et a sua mente excludunt: et sicut bestiam ita vacet sicut equi et muli: quibus non est intellectus: his super eos demoniū prete. **¶** Tertio possumus considerare in antea ps. super allegata hominis vilitatem. cum dicitur cōparatur est, sicut non ex natura a deo datur: sed ex culpa contracta, tumet insipientibus et. Nam sicut in boe. Quia homo sicut mediū inter deum et bestias: cum dimittit dignitatem humanam, sicut non viuendo secundum rationem: sicut in aliis quibus inordinata passione: cum in diuinam naturam transire non possit: restat vt in bestias redigatur. Unde secundum diuersas passiones diuersis bestijs efficitur similis, vt dicitur fieri per

Sermonū funebriū

concupiscentias porcus per iram canis: per fraudulentia vulpis: per rapina leor: sic de alijs, qd plato vocauit secundam animam in corporacione. Unde Eccl's. iij. Dixi in corde meo de filijs hoim vt pbaret eos dñs r ostenderet similes eē bestijs. **B**

Tertiu malū qd cōtin-
git ex morte est qz homo mortuus repudiat a cōmunitate sociali. vnde dicit ex persona defuncti. opprobriū hoim supple sum r abiectio plebis. **Abi notandū qz corp^o hoimnis mortui efficiat putridū r fetidum: et rōne putredinis ē in opprobriū. Unde dicit Aug. qz putredo r vermīs est opprobriū humane pditionis. Unde cōpetit defuncto illud. ps. xxx. Factus suz opprobriū vicinis meis: alder timor: notis meis. Qui vi. me fo. su. a me ob. da. sum tā. mor. a corde. **Abi attende mirabiles r cōtrarias mutationes. Nam ille qz erat viu^o honorabilis: post mortez efficiat opprobriū putredinis. Ille cuius societas dū viuēbat prestabat securitatem cū est mortuus incurrit timorē etiā notis suis. Dū viuēbat cū desiderio videbat ab his qz fugiūt ne mortuus videant. Et qz erat celestis in hoim fanis r recordatione: postqz defunctus est obliuioni datur a corde r suo rum charozū. Vel possunt predicta verba exponi de conditione flebili cuiuslibet peccatoris qm erit in vltimo iudicio. Tūc eniz dicere poterit quilibet peccator factus suz opprobriū.****

Un quib^o qdē verbis pmo ostēdit cōditio nē suā esse vituperabilem propter maledictū. cūz dicit factus sum opprobriū.

Secdo formidabile ppter tormentū. cū subdit. r timor notis meis.

Tertio detestabilem ppter delictū. cū ad dicit. qui vi. me fo. su. a me.

Quarto miserabile ppter despectū. qz ob. da. suz tā. mor. a corde.

Ostendit ergo pmo cōditionē suā vituperabile. cūz dicit factus suz opprobriū. Opprobriū em sicut dicit papias dicit crīmen vl maledictū. Et troz modo peccatores sustinent opprobriū. s. ex crimine. s. qz oē crīme eoz efficiet oib^o manifestū r tūc oēs erūt vicini r pntes. Itē ex maledictōe. cūz dicit eis iudex illd. Mat. xxv. Discedite a me maledicti i ignē eternū. ps. Percussit inimicos eoz i posteriora: opprobriū sēpi. d. eis. Piora nāqz xpi fuerit beneficia gratie r mic q

exhibuit i pmo aduētū. **Et posteriora est iudicia iusticie qz faciet i scdo aduētū. r tūc pcuttet inimicos gladio suie sue: r dabit op probriū eis maledictionis eterne. Secido erit eoz pditio formidabilis ppter tormentū. qz ibūt in ignē eternū. r idō dicit. r timor no. meis. Illi noti erūt scī. qz tūc. s. in iudicio erūt noti boni malis r mali bonis. Nō aut hoc nūc est noti qui sūt dānandi vl saluandi: s. in iudicio notū erit. r iō notis meis. i. sanctis qz noscēt r videbit dānationē meā. De ipsa dānatione mea erit timor. scz qz tūc maxie erit eis notū qz timēda fuerit illa dānatio quā recipiet tūc quilibet mal^o. Apoca. xviii. Longe stabit ppter timores tormentoz. i. ppter timenda tormenta. Tertio ostenditur eoz pditio eē detestabilis propter delictū. cum dicit qz videbant me. fo. su. a me. Notandū qz sic fēti viri videntes in mūdo pctōes male agere fugiūt eoz pctā ita in iudicio qm viderint ipsius tormenta. Unde Viere. li. Fugite de medio babilonis id est a picipatione vite psumptibus hominis pctōis: vt saluet vnusquisqz animā suā. Nolite cadere sup iniquitatis eius. qm tempus vltionis eius est dno. r vicissitudinem ipse retribuet ei. Quarto ostēdit peccatoris dānandi pditio esse miserabilis ppter despectū. Ita em despiciet a deo r sanctis eius qz videbitur ab eis esse perpetue obliuioni traditus. r iō dicit obliuioni dar^o suz a corde. s. dei r sanctorz tanqz mortu^o. s. eterna morte. Osee. i. Non addā vltra misereris obliuioni obliuiscar eoz. Job. xxiiij. Obluiscat illius miser cordia. **Et iterū corpus hois mortui rōe fetoris abijcit a plebe et a consortio hoim. s. dū sepelit^o ne suo fetore in ficiat. Et ideo vltimo dicit in thēmate ex psona defuncti. r abiectio plebis. sup. sum. Unde qz olim sequebant eum nūc abijciunt tanqz quid abominabile r inutile r abscondunt in sepulchro ne amplius videant ipz. Unde cōpetit ei illud Ione. ij. Abiect^o sum a ppectu oculoꝝ. Sed talis abiectio hoim nihil est his qz nō abijciūt sed recolligūt a deo in celo. Nāz in talibus deus inhabitat per gloriam r nō abijcit eos ad penā. Unde talibus dicit dē. **Aut. r. xvi. Penā tabernaculū meū i medio vtrū: r nō abijciat vos anima mea. **Doc autē erit in celo in gloria paradisi. Ad quā dicit r.********

De bonis quibus priuati sunt mortui.
Sermo III

Distinctionis III Sermo III

Mortui nihil noue

Mortui nihil noue runt amplius nec hnt ultra merce de qz obliuioni tradita e memo ria eoz. **Ecds. ix.** Nihil videt ee qd ita red dat ptem ptibilia hoi bona pntis vite sicut pfunda plderatio mortis. **Unde beatus Hiero.** dicit qz facile pntent oia qz semp cogitat se ee morturum. **Et hnt ratio ee pot.** qz tanto aliqd reddat magis cotemptibile quanto magis ei defect apparet. **Sz** mors maxime facit hoi apparere defectu bonoz pntiu ex eo qz patent ofstedt qz illa bona p quibz habendis hoies magis laborant du hie viuunt illa oino tollunt p morte. **Naz** quida maxime laborat p vita sustentada qz pferenda quida aut p scientia additce da vel vendat quida p mercede pecunie cogitanda r nonnulli p fama sui r memo ria extendeda. **Sz** oia hec salom in vbis ppositis ofstedt qz totaliter tollunt p morte. **s. r.** vita. qz mortui. r scia. qz nihil noue ruc amplius r merces seu lucrui. qz no hnt tra mercede r fama siue memoria. qz obli. tradi. e me. **Eccl. x.** **Agur** ergo qtuoz t oia quibz hoies pntant p mortem.

Ma pmo pntant actu vite. qz mortui sut. **Seco** visu scientie. qz nihil no. am.

Tercio augmto pecunie. qz non hnt amplius mercede. **Li**ucri de aliquo opere suo.

Item affectu amicitie. qz obli. tradi. e me.

Circa primu aduertent

dum est qz plante siue arbores tpe veris r estatis hnt vita manifestā r amabile r de coram. qz frondibz vestuntur floribz adoz nant r fructibz lapidissimis adimplent is tpe byemis qñ sunt oino spoliate oibus p dictis vident ee vt mortue r hnt vita absco da intra se. **Sic** etia hoies du in mudo exti stentes adoz nant frondibz diuitiaz r floribus delictaru r fructibz honoz videtur hnt vita amabile r nota. **Sz** postqz p morte sunt oibus expoliati r remanet cadauer etate vident ee oino mortui r tñ remanet vita in aia qz tñ absco dita est h deo sit nota **Hi** pess diu mortui qd dñ. **Col. iij.** **Mor** tu em est r vi. **ve.** **absco.** e cu xpo i deo. **P** In quibz quide vbis fm quanda allegoria sumptis agit de tribus.

Primo de hoim corruptibilitate. s. p mortem. **am** dñ mortui estis.

Secudo de animaz imortalitate. **quaru**

vita remanet r post morte corpis hnt ab se scodita nobis. **vñ** subdit. r vita **ve.** **absco.** **Tercio** de scdoz felicitate qz cu xpo in deo **Et** ca pmi aduertendu est qz illi dicuntur mortui qz sut vita puati. **Est** aut triplex vita qua ho puari pot. s. nature. gratie. r glorie **Quida** ergo dicunt mortui. qz puati sut vi ta nature. **Et** hac puatione r morte nullus hoim euadere pot. qz qdñ ho viuut sp ad morte tendit. sicut nauta nauigas sp mone tur r nauis sp vadit etia si dormiat. **Sic** e de hoie r de morte. **vñ** puer qñ nascit stati voce doloris emittit qñ iam sentire incipit at calces mortis. **Mors** em cuilibet facit sus as monitiones vt copareat corā ipsa r reci piat iudiciu sue curie. **Quid** em est canicies in capite. palloz r tuge i facie. turbatio ocu loz. amissio dentiu. nisi monitiones mortis. **Unde** pot dici cuilibet. **Mors** saluat vos **Et** ideo dñ. **Eccl. xiiij.** Bene fac tecu r deo di gnas oblationes offer. **Adem** esto qñ mors no tardat. **Ipsa** em nec ppter regem nec ppter papā differet p vna die. **U** nec rone dignitatis nec rone sanctitatis parit alicui. **Et** io iudei arguetes ptra xpm dice ruc. **Joh. viij.** **Abrahā** mortu? est r pphete mortui sut. r tu dicis. si qs sermone meū ser uaverit morte no gustabit in eternus. **Seco** xps no loquebat de morte corporealis: si de spiali qd illi no intelligebat. **Quidam** vero dicuntur mortui. qz sunt puati vita gfe. s. ppter culpam. **Et** ista mors qd dñ mors culpe bz similitudine cu morte nature qz alicui ex diuersis egritudinibz causat. **fm** illd. **Vies** re. **xvi.** **Mortibz** egrotantiu morient. **Sut** em diuersa petā quasi diuersa egritudines quibz spūaliter hoies moriuntur. **Et** sunt ali qñ intra vterū quedā egritudines dolorose qz multū affigunt. r sic petā intra pscientias. **Qued** figurat. **ij.** **Paral. xxi.** **Ebi** dictū est **Jozā** qz fecerat multa mala nec secutus fuerat dñm sicut **Josaphat.** **Tu** egrotabis pessimo lāguore vti. **Pessimo** lāguore vterū la borat qz bz venenū peti. **Unde** sequit qz lā guore egrotant r vita canuit. **lāguore** qz de lectatio peti trāsit. **vita.** qz vita gfe amittit. **Et** mortu? est infirmitate pessima. s. morte culpe. **ij.** **Paral. xvi.** **Egrotant** **A**sa dolore pedū vebemētissimo **A**sa interptat extol lens. i. petōz. qz tñ extollit qz no ebedit deo. **Salis** egrotat dolore pedū. i. affectionū. bz em mala affectionē carnalitaris cupiditatis r vanitatis. **Nec** in infirmitate sua qñ it dñm p pñiam r mortu? est no solū. s. in cor

Sermonū funebriū

potē sed etiā in aīa, Quidaz vero dicuntur
mortui qz sunt puati vita glorie, sicut domi
nati q sunt in inferno. Et illa mors inferni
h3 similitudinē ymbre, h3 em similitudines
ymbra cū illo cui est ymbra: et tñ nō est il
lud. Sic mors inferni h3 similitudinē cum
morte corpali: tñ nō est illa. In hoc em as
similat q nulla pena est maior ea. In hoc
autē discouēniūt q mortui q̄tum ad corp⁹
nullā pena sentit vel lesionē. Et isti nō sic
bene em esset eis si ira mortui eēt in infer
no q de amissione glorie nō dolerēt vel pe
nā inferni nō sentirent. Et nō est sic quia
post mortē corpis viuūt in aīa: s̄ tñ mortui
sunt. ps. Veniat mors sup il, et descē, i iuse,
vi. Unde mors depascet eos, herba em pas
citur: et iterū crescit vt iterū pascatur. Sic
q̄tū cumqz puniant adhuc viuūt vt semp
puniantur. Et ideo dicit Apoc. it. Desiderabūt
mortē et fugiet mors ab eis. Secūdo i au
ctoritate allegata agit de aīaz immortalita
te q̄ inuit cū dicitur vita vīa. i. aīaz vestrarum
abscondita est. s̄a vobis hīc ymētibus. Job
xxviii. Abscondita est ab oculis oīm viuētū
Voc aut facit de v̄t maus sit meritū fidei
nostre dñi. s̄ credim⁹ qd nō videm⁹. s̄ vitaz
et statū aīaz post mortē: qz bñi qui nō vide
rūt et crediderūt. vnde ps. Abscōde eos in
ab. s̄a. tu. In hoc abscondito aīe sanctorum
maxima dulcedine p̄ruiuntur. s̄. diuine visio
nis. de q ps. q̄ magna mltitudo dulce. tu.
do. quā ab. timē. te. Sic q̄ quis mortui deo
tñ viuūt. qz nō est de mortuoz s̄ viuētū
Unde adhuc in viuētū vita eoz. vt dicit
Eze. vii. Aīa em hoīs incorruptibilis ē ha
bens in se imaginē incorruptibilis dei. Et
p̄z etiā incorruptibilitas aīe intellectuē. s̄m
Augustinū ex eo q̄ susceptibilis est incor
ruptibilis x̄itatis. Nā sicut dicit ps̄ in vi.
Ethicor. De qd recipit in aliquo: est in eo
s̄m potestate eius in quo recipit: et nō s̄m
ptātem eius qd recipit. Et iō si incorrupti
bilis veritas recipit et est in intellectu aīe q̄
vocat adeptus: eoz q̄ ipse incorruptibilis
sit. Et ideo dicit Alfragan⁹ in lib. de intelle
ctu et intelligibili. q̄ oēs p̄bi radicē immorta
litaris aīe posuerūt in intellectu adepto. vñ
ps. Intellectū da mihi et viuaz. Et iterum.
Aīa mea illi viuēt. s̄. deo. Tertio agitur in
auctoritate p̄dita de sc̄toz felicitate: q̄ sc̄z
est cū x̄po in deo. qz s̄ sicut heredes dei: cohe
redes autē x̄pi. sicut ap̄lus dicit Roma. viii.
Habent em bñi simul cū x̄po vitā aīa in

visione diuinitatis. i. in cognitione beatis
sime trinitatis et vnitatis diuine essentie.
s̄m illud Job. xvii. Nec est vita eterna vt
cognoscāt te solū verū deū et quē m̄ sicut
sum x̄pm. Sic p̄sentari pot̄ vt cognoscāt te
sc̄z patre et filiū tuū. s̄. iesus x̄pm quē misisti
ec solū in vniū verū deū: s̄ cum hīs intelligit
tur etiam sp̄s sc̄tis. q̄ est vniū sc̄z cōnectio.
Abū? ergo m̄ptum de? est simul aīz pas
tre beatificas eos in sui cognitioe: et in m̄p̄
tum hō est simul beatificatus cū eis in dei
visione. Et sic patet quasi quedā allegorica
expōitio p̄dicte auctoritatē ap̄li. Sed litte
ralis expōitio est. mortui em essit. s̄. pat̄ p
baptisimū vel p̄niam: vita vīa. s̄. futura ceter
na et immortalis: abscondita ē vobis nūc que
est cū x̄po. qz itaz immortalis vite resurrectio
quā vos habet cum x̄po inchoata ē vobis
in x̄po. capite et sicut deo. in virtute dei.

Secūdo in themate as
sumpto ostendit sedz bonū quo mortui sūt
puati. s̄. p̄fectu scientie. vnde subdit q̄ nī
hil nouerūt amplī. sc̄z post mortē. Quod q̄
dā sic intellexerūt q̄ nihil de sc̄ia hic acq̄sita
remanet post mortē in aīa sepata: q̄b? etiā
dicit ap̄li. i. Corin. xii. fauere vider dicentis
tis. Siue sc̄ia desit. nec. et s̄m illud nō est ve
rū q̄ cū intellect⁹ s̄ corruptibilis et remane
at in aīa sepata. sicut p̄z p̄ p̄m in. ii. De
thaphisice. ubi dicit q̄ aīa est talis dispositi
oīs vt possit separi nō tota sed intellectus
Et quo p̄z q̄ intellect⁹ q̄ est ps̄ aīe cū ea se
paratur. Remanēt ergo intellectu opz q̄
remaneat etiaz sc̄icta. i. sc̄e habit⁹ q̄ est in
eo acq̄situs. Unde hiero. dicit. Discamus in
terris quoz scientia nobis p̄uenet in celis
Illud autē qd dicit ap̄li nō sic intelligit q̄
desit sc̄ia q̄tum ad habitū sc̄ie q̄ est
in intellectu: sed q̄tum ad modū sciendi q̄
nūc est. qz neqz p̄ sensum acquirere sc̄iam
sicut nūc facim⁹. nec actus cōsiderandi. s̄. ue
intelligēdi erit p̄. p̄ncisionē ad fantasimata
sicut nūc est. Et ideo quidā alij expōsuerūt
predictū verbus q̄ nihil nouerūt amplius
id est q̄ nihil actu recordabunt amplī eo
rum que hic fuerūt. i. q̄ nullo mō videntur
sc̄icta acq̄sita hic. Sed terra istud est quia
Luc. xvi. dicit ad diuitē positū in inferno.
Recordare qz recepisti bona in vita tua. et
go aīa sepata poterit recordari eoz que hic
sc̄iuit: et poterit viti sc̄ia hic acq̄sita: et poterit
intelligere q̄ prius intellexit: nō tñ eodē mō

Es per cōuersionē ad fantasmatas: sed p mo-
dum uenientē aīe separet qz modus ope-
randi est s̄m modū essendi. Et ideo dicunt
doctores qz aīa sepata tribus modis intel-
ligit. Uno mō p scientiā infusā. i. per spēs
que infundūtur sibi diuinitus in ipa sua se-
paratione a corpore: quaz tunc aīa fit parti-
ceps sicut et alie substantie separet q̄uis in in-
ferio: i. modo. Et qz talis infusio specieꝝ p-
tinet ad additionē narare anime separet et na-
tura nō subtrahit etiā malis et dānatīs licet
subtrahant dona gratiā: ideo nō solū aīe
puerorū q̄ sunt in limbo: s̄ nec etiā aīe dā-
natorū qui sunt in inferno tali infusione p-
uantur. Et ideo p ealem influxū multa scire
et intelligere p̄t etiā particularia: non tamē
men oīa ad q̄ quocūmodo determinantur
vel p p̄cedentē cognitionē: vel p aliquaz
affectionē: vel naturalē aut diuinā ordina-
tionē. Secūdo intelligit aīa sepata p scientiā
hic acq̄sita: i. p species quas acq̄sūt in
corpore. Sed qz tales spēs put sunt in intel-
lectu representant solū naturā cōmūne: non
p̄t per illas cognosca singularia: nec directe
nec per cōuersionē ad fantasmatā q̄ ibi nō
sunt: possunt t̄m h̄mōi naturalia applicare
ad singularia quoz noticiā p aliā cognitio-
nē h̄t. Tertio nō intelligunt aīe separet in
quantū uident angelos vel demones spēs
uerū in eis intueō: s̄ hoc nō est in arbitrio
ipsius aīe: sed est in arbitrio ipsius angeli
vel demonis q̄ suaz intelligentiā ap̄iēdo
de loqui aīe vel claudendo ea dicit taceret.
Fuerūt et alij qui p̄dictū uerbū thematis a
liter exposuerūt. s̄ qz mortui nihil nouerūt
ampli. i. de cetero eoz. s̄. que fuit i uita ista
s̄m illud. ps. Nos nō cognoscer ampli.
Quod quidē s̄m naturalē cognitionē uerū
est. s̄ qz aīe mortuorū nesciūt q̄ hic aguntur.
Unde Job. xiiij. Sine nobiles fuerūt filij ei?
sive ignobiles nō intelligent. Et s̄m hoc di-
cit Augu. in libro de cura p mortuos habē-
da sive agenda qz nesciunt sancti etiā mor-
tū qd agunt uiuū et eoz filij. Et ponit hoc
in glosa sup illd. Esa. lxiiij. S̄: abā nesciuit
nos. qd uerū est q̄m ad naturalē cogni-
tionē t̄m. Sed s̄m cognitionē beatā quam
h̄t sancti in cognitione dei: dicit Grego. h̄
nō esse sententiā qz qui int̄ dei dānates
vident nullo mō credendū est qz sit foris al-
iquid qd ignorēt. Et ideo aīe sc̄oz deū vi-
dentes oīa p̄sentia q̄ hic agunt agnoscent
Sunt etiā angelis equales: de quib⁹ etiam

Augu. dicit. qz ea q̄ apud uiuos agūtur nō
ignorant. Unde dicit qz etiā de san-
ctis angustū dicit qz nesciūt ea potius di-
bitando q̄ asserendo. et ideo p̄mittit illi ve-
lolet accipiat quisqz. Possūt etiā scire mor-
tū q̄ hic fuit vel p aīas eoz qui h̄nc ad eos
accedūt: vel p angelos seu demones: v̄l eti
am spiritu dei reuelante. sic Augu. in eodez
libro dicit. Et ideo glosa quedā p̄dictū uer-
bū thematis exponit dicens. qz ideo nihil nō
uerūt ampli. qz nō p̄ficiunt ampli. S̄ s̄
hoc intelligat de p̄fecti cogitōis. s̄ qz nō
possūt p̄ficere ampli in cognoscendo: t̄c
sequit qz mortui nihil possūt intelligere eo-
rū q̄ prius nō intellexerūt. qz sic tam p̄fice-
rent in cognitione. S̄ hoc falsum est. qz cō-
stat qz penas inferni quas nūc non cogno-
sunt t̄c cognoscent. Et iō sicut dicit sc̄us
Thomas in q̄stionib⁹ de mortuis. Dicit d̄z
est qz loquit de p̄fectu meriti. Quod p̄z ex
alia glosa q̄ ibi dicit qz quidā asserunt post
mortē crescere et decrescere merita. Unde d̄z
intelligi qz nihil p̄ficiūt ampli in cognoscē-
do: ita ut ex hoc sint maioris meriti vel pre-
mij. vel qz lepidior cognitio eis debeat: nō
autē sic qz nihil prius ignotū postea cogno-
scant. Merito autē dānati hanc irā dei me-
rent ut puati sint om̄i noticiā v̄tli. ex eo qz
ipsi deū creatorē suū nō cognouerūt sicut de-
buerūt. Unde in ps. Effunde iram tuaz in
gentes q̄ te nō nouerunt. **D**

Tertium bonū quo pri-
uati sunt mortui est augmentū pecunie si-
ue diuitiaz. v̄n dicit qz nō h̄t v̄ltra mercedē
Nā q̄dū fuerūt i mūdo de diuersis opibus
suis potuerūt lucrari et diuitias suas augē-
re etiā licite. qz dignū ē opari mercede sua
sicut d̄ns dixit. Luc. x. v̄n. Math. xx. Voca
operarios et redde illis mercedem. S̄ post
qz mortui sūt nullū tale op agūt: v̄n vicerit
p̄sequerit mercedē. i. lucrū. Unde He. xvi.
Mercedes v̄ltra nō dabis. Et p̄t v̄dum
p̄dictū thematis intelligi de mercede sp̄ia
li. que. s̄. reddit̄ a deo hoibus p laborib⁹ et
operib⁹ eoz. s̄m illud apli. i. Cor. iij. Unus
quisqz pp̄riā mercedē accipiet s̄m suaz la-
borem. Unde mortui s̄m glosam nō h̄t v̄l
tra mercedē. qz. s̄. nō p̄ficiūt in merito vel
in p̄mio. Quod quidē post diē iudicij de oī-
bus mortuis tam de dānatis qz de salua-
tis ab oībus doctozibus catholicis v̄z eē
cōceditur. quia t̄c erit v̄tima cōsumatio

¶ Sermonū funebriū

bonoz & maloz. ita q̄ nihil erit yleri⁹ addē dum de bono vel de malo. Unde & bona voluntas in beatis nō erit meritiū: sed premiū. Et sic mala voluntas nō erit in dānatis demeritiū: s̄ pena tm̄. Operatiōes em̄ virtutū sunt p̄cipue in felicitate: & eoz cōtrarie sunt p̄cipue in miseria. vt dicit. i. Ethicoz. Sed ante diē iudicij dixerūt quidā & beatos mereri & dānatos demereri: sed hoc nō pōt esse nisi respectu p̄cniū accidentalī vel p̄cne. Sed aīe possunt augeri vsq; ad diē iudicij. & hoc p̄cipue in demonib⁹ vel angelis bonis. quoz officio aliqui trahunt ad saluatiōem ex quo beatoz angeloz gaudiū crescit: vel ad dānatiōem ex quo crescit pena demonum. S̄ de hoib⁹ nō est sic: qz ad dānatoz hoim̄ officij nō p̄tinet aliquos ad dānatiōem p̄trahere: sicut p̄tinet ad officij demonum. tōne aut̄ demerent q̄tū ad aīaz fm̄ p̄nā. Et dato q̄ postea ex doctrina hereticorū dānatoz multi trahant ad dānatiōem. Dicit q̄dā q̄ totū demeritiū sequēs p̄tinet ad p̄nā culpaz p̄fensū vite. vñ pōt dici de mortuis illud Sapie. ij. Neq; mercede sperauerūt iusticie. s̄. aliā essentialit̄ quā habent. s̄. post mortē nequeunt merita mutari: sicut dicit glo. sup. lucā. xvi. Int̄ nos & vos chaos magnū firmatū est &c. ¶

¶ Quartus bonum quo mortui ostendunt esse puati est affect⁹ amicitie. qz etiā ab his qui fuerūt amici & chari obliuioni tradita est memoria eoz. Et rō hui⁹ est. qz amicitia talis erat. p̄t̄ vtilē qd̄ ex eo habebāt vel habere sperabāt. S̄ sicut dicit Seneca. Amic⁹ qui vtilitatē causa assumpt⁹ fuerit: sicut canis āplectit⁹ os q̄ diu inuenit qd̄ rodāt de eo postea dimittit. Sic talis amic⁹ tādū durat quātū vtilis ei fuerit. S̄ post mortē qz nō sperat ampl⁹ vtilitatē ab eo deficit amicitia & obliuiscit⁹ eius. Unde ps̄. Obliuioni dāt⁹ sum tanq̄ mortuū a cordē. Sed nota differentiā inter iustos & iniustos. qz sc̄ de iustis apud hic vīdētis remanet memoria laudabilis. Sed de impijs si aliqua memoria est: est vituperabilis. fm̄ illud Prover. x. Memoria iusti cū laudib⁹: nōmē impioz putrescet. Itē apud deū iusti sunt in et̄na recordatiōe. fm̄ illud. In memoria eterna erunt iusti sc̄ dei & beatoz. Sed iniqui sunt apud deum in eterna obliuione. fm̄ illud ps̄. lxxxvii. Sicut vulnerati dormi. in se. quoz nō est me. ampli. ipi de

ma. tu. re. sunt. In quib⁹ verbis p̄mo nota impioz afflictionē. s̄. quia sunt sicut vulnerati. Nā in inferno habēt vulnera insanabilia p̄ctōz. qz vt dicit Esa. i. Vultus sc̄ luxurie & liuor auaricie & plaga tumens sup̄bie non est circūgilia sc̄z fascia cōmittōis que restringit a peccatis & astringit sanie culpe: neq; sota oleo pietatis per satisfactiōem elemosynarū: neq; curata medicamine sc̄z confessiōis. Item habent vulnera affigētia tormentoz. Genes. xxxiiij. Grauisim⁹ dolor vulnerū est. Secūdo nota ipsoz humilitatiōem. quia dormierunt in sepulchris. hec sunt palatia ipsoz. ps̄. Sepulchra eoz domus ipsoz. Sed dicit dormientes. quia iterum excitandi sunt vt resurgant in die iudicij. vt sicut in corpore peccauerūt: ita & in corpore damnatiōem accipiant. ps̄. Nūquid qui dormit nō adiact̄ vt resurgat. Tertio nota ipsoz desperatiōem. Primo quātū ad penam sensus. quia non est memor sc̄z de amplius eoz sc̄z vt liberet eos de penis. Et hoc merito. qz ipi nec i morte fuerūt memores dei vt peniterent. fm̄ illud ps̄. Non est in morte qui memor sit tui: in inferno autē qz cōfitebit⁹ tibi: quasi dicit. nō habz ibi locuz cōfessio vel penitētia. Itē nota desperatiōem quātū ad penā dāni. qz de manu tua repulsi sunt: p̄ quā nūq; reducēt⁹ ad gloriā. sicut dicebat ps̄. Stetit illuc man⁹ tua dedū. me & te. me dex. tua. Repulsi sunt ergo a te dicēte. Discedite a me maledicti: & ab illa manu de qua d̄ Sapie. ij. Iustoz autē aīe in manu dei sūt. Et in ps̄. Aperis tu manū tuā & impleas oē aīal. i. hoīez ob cui⁹ seruitiū factuz ē oē aīal. b̄ndictōe. s̄. q̄ dices Mat. xxv. Venite b̄ndicti patris mei possidere paratum vobis regnū. Ad qd̄ nos p̄ducāt deus &c.

De loco et mīta⁹ ad quē vō vadit Ser. III
¶ Bit homo in do
mū eternā suē Eccl̄s. xij. Vōi exēsti de terra sua & eunti ad aliū locū multū expedit scire quāto tpe debe at ibi stare. Et hinc ē q̄ angel⁹ qm̄ mādauit ioseph q̄ acciperet puerū & matrē ei⁹ & fugeret in egyptū: cētā indicauit ei quāto tpe deberet ibi stare: dices Mat. ij. Et esto ibi vsq; dū dicā tibi. Et quīs nō det mīnuerit sibi tēp⁹ qz ipse curā ei⁹ gerebat: itō voluit cētā stare ad p̄uēctā suā: in alijs hoib⁹ ē cōiter nec cessariū scire & det mīnere qm̄ sciri pōt. Et rō est. qz fm̄ q̄ tēp⁹ stare pl⁹ vel min⁹: sic opz

Distinctionis III Sermo III

plus vel minus uidere de necessarijs sibi.
Et ideo **Prover.** **vij.** de eo q̄ abijt viā lō
suffinā in die plene lune reueriur^r. i. quoz
uqz luna esset plena moratur^r. q̄ facculuz
p̄cunie fecit nullit. Adulto ergo magis expedit
sue de terra sui co:pis p̄ morte exenti r̄ viā
longissimā. s. p̄p̄ distantia star^r abeūti sac
culū p̄cunie. i. thesaurū bone cōscētie r̄ bo
noz operū cumulū fecit ferre: cū debeat nō
p̄ mensē vel annū: s̄ in regione ad quā va
dit in eternū manere: r̄ inde ad hanc vitaz
nūq̄ redire. Et hoc ostēdit in verbo p̄posi
to. cū dicit. ibit hō r̄c. **In** quib⁹ quidē
verbia tria breuiter describuntur.

Nam primo describitur transiens mortalitatis
ratis. quia ibit saluz moriendo.

Secundo excessus nobilitatis. quia hō
mo q̄ oia aialia excedit in nature nobilitate

Tertio terminū stabilitatis. quia in domū
eternitatis sue.

Circa prinū aduerten

dum est q̄ licet mori sit cōe bonis r̄ malis:
tamē post mortē ad aliū locū vadūt iusti: r̄
ad aliū p̄tōes. **R̄** rō est. qz s̄m diuersas
q̄litates p̄dominātes res habēt diuersos ter
minos. **Nā** ea in quib⁹ p̄dominat^r lenitas ascē
dunt: ea hō in quib⁹ grauitas descēdūt. ter
min⁹ autē ascēsus est loc⁹ sursum: s̄ descen
sus ē loc⁹ deorsum. Sic ergo accidit de ani
mab⁹ hōim de corporib⁹ post mortē egredīe
tib⁹. qz ille q̄ sunt alleuiate siue p̄ baptisimū
siue p̄ penitētiā p̄fectā ascēdunt sursum ad
celū r̄ eunt ad vitā eternā: q̄ vero sunt gra
uate p̄tōis descēdunt inferiūs ad infernū r̄
eunt ad etnū supplicii. qd̄ magis euidēt
r̄ generalit̄ cōplebit in die iudicij. **Uñ** dicit
Matth. xxv. **Ibunt** hi. s. mali in supplicium
eternū: iusti autē in vitā etnā. **In** q̄b⁹
quidē verbis agit̄ de duobus.

Primo de damnatione impiorum.

Secundo de retributiōe iustoz. **Dānatio** au
tē impioz ostēdit̄ misabilis triplici rōe.

Primo rōne recessus vituperabilis: q̄ notat̄
cū dicit̄. s̄ recedētes a cōspectu dei r̄ cōsor
tio sc̄oz tanq̄ vituperabilis̄ expulsū. s. cū dī
cet eis xps. **Discedite** a me maledicti i ignē
etnū r̄c. **Uñ** quō p̄terit̄ discedere a deo cui
s̄p̄e fit vbiqz. **Discedū** q̄ sicut aia s̄m suā el
sentia ē in toto corpe tota r̄ in q̄libz p̄te et^r
s̄m hō diuersas potētiās r̄ act^r earū ē in di
uersis p̄tib⁹ co:pis. qz s̄m potētiās in sentē

tia r̄ actu vidēdi ē t̄m in oculis: r̄ s̄m audie
tiā r̄ actu audie ē t̄m in aurib⁹. r̄ sic de alijs
Sic de est qd̄ vbiqz r̄ i toto mūdo r̄ p̄ suā
essentiā r̄ p̄sentia r̄ potētiā. s̄m t̄m aliqz ef
fect^r det̄miatōs d̄r eē in determinat^r locis: s̄
magis cōgruētib⁹ illis effectib⁹. sicut p̄ actū
glificatiōis d̄r eē in celo siue sup celos. s̄m
illd̄ ps. **Sup** celos glia ei^r. r̄ iō celi enarrāt
gliaz dei. **Secūm** hō actū vltime r̄ et̄ne pu
nitōis iusticie d̄r eē in inferno. **Et** s̄m hoc
dānati h̄z sunt separati a deo glificatē: nō t̄m
p̄nt̄ discedē a deo iuste r̄ et̄nalit̄ puniētē. **Et**
iō ignis inferni d̄r eē istrumētū d̄tine iusti
cie. **Uñ** h̄z ex natura sua ignis nō habeat q̄
possit affligē sp̄m: s̄ t̄m ex virtute dei cui^r ē in
strumētū. sicut dolabra nō ex virtute forme
sue s̄ artificij qz faciat scānū. **Quia** igit̄ dī
uine iusticie virtus nō p̄nt̄ effugere p̄sentia
dicebat ps̄ deo. **Quo** ibo a sp̄i tuo r̄ q̄ a fa
cie tua fugiā. **Si** ascēdero i celū m̄ illic est^r
Secūdo ostēdit̄ miserabilis p̄ditio impioz
rōe reat^r in expiabilis cū q̄ recesserūt h̄. s. q̄
nō s̄nēt̄ invita ista purgati a p̄tōis p̄ eccl̄ie
sacramēta: quoz reat^r post vitā istā nō p̄t̄
expiari. sicut nec macule vicioz q̄b⁹ fuerūt
maculati siue maculati fuerint vitio gule:
siue supbie siue auaricie siue accidie siue ire
siue luxurie siue inuidie. **Uñ** de ip̄is d̄r i epla
iude. **Di** sunt in epul̄ suis macule diuinātes
siue timore semetip̄os pascētes: nubes siue
aq̄ que a vētis circūferūt: arbores autina
les infructuose bis mortue: eradicate: frus
c^r feri maris: dispunātes suas p̄fusiones:
sydera errātia: q̄b⁹ p̄cella tenebrarū referē
uata ē. **In** hac enī auctē impij dānati. p̄rio
ostēdunt̄ fuisse maculati vitio gule: t̄m d̄r
di sunt in epul̄ suis. s. gule vitra modū studen
tes: macule diuinātes. i. in cōiuijs suis se r̄
alios maculātes siue timore dei r̄ maiorz: se
metip̄os pascētes: nō paupes xpi. **Secūdo**
ostēdunt̄ fuisse elati vitio supbie. cū sub d̄r
nubes. i. supbi in altitudine extollētia p̄ ap
petitū tēdentes. sicut vapores nubū elenā
tur: s̄ parū durāt r̄ disp̄gūt a vēto. **Iuc. i.**
Dispersit supbos siue aq̄ grē. qz supbis de^r
resistit r̄ humilib⁹ dar gram. **Iaco. iij.** que
a vēto vanitat^r circūferunt stabilitatē non
habētes. **Tertio** ostēdunt̄ infructuosi fuisse
p̄ viciū accidie. sicut arbores autināles scz
carētes humore deuotiōis r̄ grē. sicut enī ar
bores i autūno infructuose sūt sibi r̄ alijs. qz
nō faciūt fructus nisi forte malos: bis mor
tue qz in ramis r̄ in radice. i. in volūrate et

¶ Sermonū funebriū

opere. Quarto ostēdit q̄ fuerunt feruidi p̄
viciū ire sicut fructus ferri maris, s. crudeliter
amare alios patientes et inq̄tantes. Quinto
ostēdit q̄ fuerunt inuidi p̄ luxuriā, qz dispu
mantes suas p̄siones. i. in spuma luxurie
suā p̄sione ostēdētes. Sexto ostēdit q̄ fue
runt pueri p̄ mundiā. qz sydera errātia q̄b̄
claritas p̄speritat̄ aliene verit̄ in errore as
ferat: qz odit qd̄ deberet amare. s. bonū p̄
ximi: et dolēt vnde deberet gaudere, s. de alio
rum felicitate. Septimo ostēdit q̄ fuerunt tene
breosi: p̄p̄t viciū avaricie. Nā sicut dicit Cris
ostō. Tenebra aie est diuitiarū cupido, et iō
eis p̄cella tenebrarū reſuata ē. p̄cella p̄p̄t
inq̄tudinē mētis: et tenebra p̄p̄t amōre ter
renorū: sicut terra interp̄sita int̄ nos et solē
causat tenebras noctis. ¶ Tertio ostēdit mise
rabilis cōditio impiorū rōne cruciat̄ inter
minabilis. qz in suppliciiū et̄nū. Ubi notan
dū q̄ suppliciiū h̄ oim̄ dānatorū sit egle q̄tū
ad extēsiōem: qz oim̄ suppliciiū erit et̄nū: tū
nō erit egle q̄tū ad intēsiōem. qz qui plura
vel maiora cōmiserūt crimia patient̄ actio
ra supplicia. Sicut illi q̄ directe peccāt i deū
et sicut illi q̄ blasphemāt sen cōtēnūt xpm̄ et
q̄tū ad diuinitatē et q̄tū ad humanitatē: et
qui peccāt contra sp̄s sc̄m̄: habebūt deterio
ra supplicia q̄ illi q̄ directe peccāt in pximum.
Vnde Heb. x. Quāto magis puratis deterio
ra mereri supplicia q̄ filii dei cōculcauerit et
sanguinē testamēti pollutū duxerit in q̄ san
ctificat̄ est: et sp̄s gr̄e et meliā fecerit, du
ratione tū oim̄ suppliciiū erit et̄nū. Vnde, ij.
Thessal. i. Penas dabūt in interitū et̄nas.
¶ Et si tu forte dicas quōd hoc p̄tinet ad
iusticiā dei: vt p̄ peccō temporali et finito pena
inferat infinita et et̄nā. Dicēdus est ad hoc
q̄ hoc nō est contra rōnē diuine iusticie q̄
aliquis penā p̄petuā patiat̄. qz nec s̄m̄ leges
humanas hoc exigūt vt pena cōmēsuretur
culpe in tpe. Nā p̄ peccō adulterij vel homici
dij qd̄ i tpe b̄n̄i cōmittit̄ lex humana in
fert quādoqz p̄petuū exiliū aut et̄nā mortē:
per q̄ alius in p̄petuū a p̄sōtio ciuitat̄ exclu
ditur. Et q̄ exiliū nō in p̄petuū dat homi
p̄ccidēs cōtingit. qz vita hois nō est p̄pe
tua: intentio iudicis ad hoc esse videt̄ vt
eū sicut p̄t p̄petuo puniat. Ubi et̄nā non est
imitūsiū s̄ p̄ momentaneo peccō et temporali de
penā et̄nā inferat. Sic et̄nā cōsiderādū q̄
peccōzi pena et̄nā inferat quē de peccō nō p̄ni
tet et sicut ip̄o perdurat vsqz ad mortē: et qz
in suo et̄no peccauit rōnabilis a deo in et̄nū

punit̄. Vabz etiam quodlibet peccatum in
deus cōmissum quāda infinitatē ex parte
dei cōtra quē cōmittit̄ malū. Quia quanto
maior est cōtra quē peccat̄: tanto peccatum
est grauius, sicut qui dat alapa equi aurato
grauius reputat̄ q̄ q̄ daret rustico: et adhuc
multo grauius si p̄ncipi vel regi. Et sic cō de
sit infinite magni: offensa cōtra ip̄m cōmissa
est quodāmodo infinita. vnde et aliquali
ter ei pena infinita debet̄: nō autē potest esse
pena infinita intensiue. quia nihil creatum
sic infinitū esse potest. Vnde relinquitur q̄
peccato mortali debetur pena infinita dura
tione. Itē in eo qui corrigi potest pena tempo
ralis inferat ad eius cōrectionē vel purgati
ōnem. Si igit̄ aliquis a peccō corrigi nō pos
test pena temporalis: sed voluntas ei obſtina
te firma est in peccato sicut est in damnatis
ei pena terminari non debz. vnde claret iu
sticia dei et̄nā in et̄nā damnatorū penā: et
sic impletur illud ps̄. Iusticia tua iusticia in
et̄nū. ¶ Tertio in auctoritate allegata
agitur de iustorū retributione. cū dicit̄. iusti
autē in vitā et̄nā. sup̄. ibunt. Siquidē vs
tina retributio iustorū cōsistit in visione dei
que est perfecta ei cognitio. Vnde Augu.
dicit. q̄ visio est tota merces. Et hoc visio ē
tante virtutē q̄ a vidente excludit omne noci
uum. Cur figura habet̄ Numeri. xxi. in ser
pente creos: quē aspiciētes ab omni nocumē
to serpentū liberi efficiēbant. Item est tan
te virtutis q̄ implet omne desideriiū. Cuius
figura habet̄. iij. Reg. ij. in helyseo cui he
lyas dixit. Si videris qm̄ tollar a te erit qd̄
petisti. Ubi si visio helyseo dedit helyseo qd̄ ap
petiuit et petiuit. multo magis visio dei im
plebit appetitū videntis. Visio autē illa suā
cognitio dei est idem qd̄ vita et̄nā. s̄m̄ il
lud Job. xvij. Nec est vita et̄nā vt cogno
scāt te solū verū deus. Et hoc solū iustis red
ditur p̄ mercede. idē dicit̄ Sapientie. v.
Iusti autē in p̄petuū viuēt: et apud dñm
est merces eorum. ¶

¶ Secūdo in auctorita
te p̄ncipali ponitur excessus nobilitatis.
cum subdit̄ homo: qz homo omnia aialia et
naturalia in natūe nobilitate transcendit.
Et hoc patet quia tanto creatura est nobi
lior q̄to est deo creato et similit̄: sed homo
inter omnia aialia et naturalia magis est si
milis deo. vnde magis representat in se simi
litudinē sancte trinitatis. scz patris et filij et

spiritus sancti. Dicit enim Adam, quod homo est aial intellectuali arbitrio liberus: et peccati uim. Inquam autem ergo est aial intellectuali: habet similitudinem filii: qui est uerbu intellectus diuini. Inquam autem uo est arbitrio liberu: habet similitudinem spiritus sancti. quod sicut dicit aplo. ij. Cor. iij. Abi spūs dñi tibi liberas. Inquam uero est perceptiuu: habet similitudinem patris cui appropiat potētia. Unde Benef. i. dicit. quod creauit deus hoīem ad imaginē et similitudinē suam. quod de nullo alioz aialiu dicit. Sed multi miseri in gratia deo de tanto nobilitatis honore: hanc dei similitudinē deprauar. Nam nobilitatē intellectuē deprauant per prauas cogitationes nobilitatē liberi arbitrii deprauar p indebitas electiones p eligendo mala bonis: sed nobilitatē potestatis et dignitatis deprauant per illicitas operationes. Et de huiusmodi hoīe dicit in ps. Hō cū in honore esset non intellexit cōparat⁹ est iūmētis insipientib⁹ et similib⁹ factus est illis. **S**

Tertio ponitur i aucto

ritate principali termin⁹ stabilitatis. quod in domū eternitatis sue. Est enim duplex dom⁹ bonis post mortē. Una ad recipiendū corpus. et ista est sepulchru. et dicit esse domus eterna siue eternitatē. sicut illud ps. Sepulchra eoz dom⁹ illoz in eternū. Quod potest intelligi esse dictū vel hui⁹ errore gentiliuz seu faduceoz: qui negauerūt esse futurā resurrectionē corporū. et sic semper in sepulchris manebūt: uel dicit p p illos qui ad perpetuanduz nomen suū faciunt fieri sepulchra: a sumptuosa et lapidea: ac si deberet eē dom⁹ eoz in eternū. Sed tamē nec corp⁹ de hoc alit quod cōmodū sentit: et aīa manet i inferni supplicis. Unde de tali dicit Esa. xxi. Quid tibi hic aut quasi quis hic? quod excidisti tibi hic sepulchru: excidisti in excelso memoriale: diligēt in petra tabernaculū tibi. Ecce dñs asportari te faciet sicut asportat gallus galimaci. Alia dom⁹ est ad recipiendū aīam. de qua aplos dicit ij. Cor. v. Sciam⁹ autē quoniam si terrestris dom⁹ nostra hui⁹ habitacionis dissoluat⁹: quod edificacionē ex deo habem⁹ domū nō manufactā: sed eternā in celis. Ubi facit mentionē de duab⁹ habitacionibus aīe que habent cōditōes oppositas. Una est terrestris et ruinosa. de qua dicit. si terrestris dom⁹ nostra dissoluat⁹. Alia est celestis et ppetua. de q̄ subdit. quod edificatōes

ex deo habem⁹. Et de pma describit pmo e⁹ uilitatē. quod terrestris est. s. uel quod de terra facta: uel quod p dñis ad terrā. Job. iij. Qui habitabit ad domos luteas et terrenū habet fundamentū. sicut enim in cōmoditatē. s. ex inq̄tudinē. quod hui⁹ habitatiōis ubi semper inq̄tata aīa caro enim occupat aduersus spm. et in ps. di ci aīa. Habitauit cū habitantib⁹ cedar. cedar enim interpretat meror. quod pugna carnis contra spm est ei causa meroris et doloris. Et iō dicit ij. Cor. v. Ingemiscim⁹ habitatiōes nostrā. Tertio ostendit e⁹ corruptibilitatē. cū dicit. dissoluat⁹. s. p mortē: quā dissolutionē scī uiri ualde appetit ut ad meliorē ueniāt habitatiōnē. sicut hō uult quod destruat dom⁹ antiq̄ et uicta ut edificet noua et pulchra. Unde aplos Philip. i. Desideriū habens dissolui et eē cū xpō. Sic ergo dom⁹ corporis nostri habet uilitatē in ingressu: in cōmoditatē in progressu: et corruptiuitatē in egressu. Secūda habitatiō aīe est celestis et perpetua. de qua subdit. edifi. habi. et. Ubi ponant tres additiōes oppositē pme habitatiōni. Nā cōtra uilitatē ponit e⁹ nobilitatē. quod habem⁹ scz nunc in spe postea in re edificatiōnē. i. mansione edificatā ex deo opifice. nō enim humani labores sufficerent ad eā edificandā. ps. Nisi dñs edificauerit do. in ual. la. qui edificauit. Secūdo cōtra corruptiuitatē ponit e⁹ perpetuitatē. quod domū nō manu. i. nō opere humano factā si eterna. i. ppetuā sine fine duraturā. Sed aduerte q̄lis est dom⁹ celestis quia est alta localitate. Esa. ij. Erit domus dñi mons in vertice montiū. Per istuz motē pōt intelligi loc⁹ celestis glorie. s. celū empyreū quod est super omnes celos. de quo in ps. Quis ascendet in montē dñi aut quis stabit in loco sancto eius? Et subdit. Innocens manibus et mundo corde. Et iste mons dñi est christus: in cuius diuinitatis et humanitatis yfione fundata est beatitudo sanctorū. et ipse est in vertice montiū. i. angelis et hominib⁹ p̄sidentis. Itē est ampla spaciositate capiens sine angustia oēs angelos et hoīes beatos. Baruch. iij. Quisracl quod magna ē dom⁹ dei: et ingēs loc⁹ possessiōnis ei⁹. Est etiā distincta māfionū uarietate Job. xiiij. In domo p̄ris mei māfiones mltę sūt. Ite māfiones sūt diuersi grad⁹ b̄titudinis scōz. Ubi sic in una domo sūt diuē māfiones: ita in una b̄titudine sūt diuersi grad⁹. et isti grad⁹ attēdunt hui⁹ grad⁹ pfectiōnis in operādo. Nā pfectio opatiōis in q̄ b̄titudine

¶ Sermonū funebriū

confistit ex duob⁹ pensatur, scz ex pte operantur: r ex pte obiecti, Obiectū autē operationis in qua beatitudo p̄sistit est oīno vni⁹ r idem, s. diuina essentia: ex cui⁹ visioe oēs erunt bti. Unde ex hac pte nō erit aliquis gradus i beatitudine: sed ex pte operantiū opatio btitudinis nō erit eodē mō pfecta, qz fm qz habitus p̄ficiens ad opationē p̄dictā, s. lumē glorie erit p̄fectior in vno qm in alio: fm hęc operatio erit p̄fectior r delectatio maior. Et sicut ex ista pte erūt diuerfi gradus, q̄ dicunt diuerse māssiones in eadem domo: vt sic veritas dom⁹ respōdeat veritati beatitudinis q̄ est ex pte obiecti: r pluralitas mansionū respōdeat differētie que est in beatitudine ex pte beatorū. Sic etiā videm⁹ in naturalibus qz est idem locus sursum ad quē tendunt oīa leuia: s. vni quodqz p̄tingit p̄pinqz: fm qz est leuius r ita habent diuersas mansiones fm differētia leuitatis. Item illa dom⁹ celestis est plena bonoz copiofitate. ps. Gloria r diuinitie in domo eius. Sed ad istam gloriā nō admittunt supbi. ps. Non habitabit in medio do. mee. qui fa. sup. Unde solū humiles ibi erūt. fm illud Job. xxi. Qui humiliatus fuerit erit in gloria. Ad illas autē cternas diuitias nō admittit aliquis auarus: qz avari regnū dei nō possidebūt. Item nec piger aut ociosus: sed solū fortis r operosus. Pro uer. x. Manus fortū diuitias parat. Tertio p̄tra incommoditatem inquietudinis ponit loci tranquillitātē, qz in celis: vbi est q̄s perfecta r tranquillitas eterna: r ideo celū empyreū in quo sunt beati est celū oīno imobile. vt sit cōforme eis q̄ sunt in oīmōda quiete. ex eo qz nō est ibi aliquid impediēs aut p̄turbans aut repugnās. Unde Aug. O vira vita dulcis r amabilis r semp̄ memorabilis: vbi nō est hostis ipugnans: vbi nulla illecebra: s. si fūma r certa securitas, securita tranquillitas: tranquilla iocūditas: et iocūditas tui visio atqz laudatio de⁹. Propterea dicit Afa. xxxij. Sedebit populus meus in pulchritudine pacis in tabernaculis suis: quicquid in rege opulēta. Ad quā nos r.

¶ De gratia r cura mortuis impendenda.

Sermo V

Mortuo nō phibeas grām. Eccli. viij. Quanto alius quis est in maiori indigētia: tāto est maior crudelitas negare vl phibere ei

subuentionē. Et ratio ē sic crudelitas venit ex defectu ignis siue calor: ita crudelitas ex defectu amoris. Sed maxime ostendit defectus amoris r charitatis qm homo nō compatit neqz subuenit indigenti. fm illud i. Jo. iij. Qui vidit fratrem suū necessitatez habere r clausit viscera sua ab eo: quomodo charitas dei in eo manet. Et ideo crudelitas indicū est nō subuenire indigenti: et maior crudelitas est phibere subuentionē r maxima crudelitas est si istud fiat maxime indigenti. Mortui autē sunt maxime indigētes, qz iuuare se nō possunt p seipfos neqz in sua indigentia sibi met subuenire. Ne ergo circa mortuum crudelis sit homo viuēs: admonef in verbo pposito. cum dicit mortuo r. **¶** In quib⁹ quidē verbis continentur tria.

¶ Nam p̄mo p̄supponitur necessitas, scz in homine mortuo.

¶ Sc̄do dissuadetur crudelitas, s. hoi viuō, cū subdit. non phibeas.

¶ Tertio p̄suadet pietas scz, i gratie suffragio. in eo qz dicit gratiam.

¶ Circa primū aduertendum est qz quādo homo mortu⁹ est habet duplicē indigētia siue necessitatē. Vnam quantū ad carnē mortuā. Aliam quantum ad aiām separam. Quārtus quidē ad carnē mortuā est necessaria sepultura. qz nō dñt humana corpa remanere inhumata. sicut corpa brutoz: sed pie sepelienda sūt. Unde dicit Tobie. iij. Cum acceperit deus animā meā corpus meū sepeli. Et debet sepultura corporibus mortuis triplici rōne. Primo p̄pter exercitiū. Nam sepelire mortuos in pietatis opa computat. de quo r Tobias laudatur Tobie. i. vbi dicit. Curietes alebati nudisqz vestimenta p̄bebat: r mortuos atqz occisis sepulturam sollicitus exhibebat. Et hęc exhibitiō sepulture erat opus deo tam gratū qz reddebat ei ozones acceptas. sicut dicit Tobie. xij. qz dixit āgelus ei. Quādo oīa bas cū lachrymit: r sepeliebas mortuos: r derelinquebas prandū tuū: r mortuos ab scondebas p̄ diem in domo tua r nocte sepeliebas: eos ego obtuli orationē tuā dño. Sc̄do debet sepultura corpi mortuo p̄pter testimoniū virtutis moziētū. sicut eōtra dicitū fuit viro dei q̄ non obeduit dño. iij. Regū. xij. Non inferes cadaver tuū in sepulchrū patrū tuoz. Propter qd̄ de rege

iosas qui verbis dñi obediens fuit in pñcia pio f. nō in fine dicit. ij. Paral. xliij. **M**ortuus est iosas et sepelitur eū in ciuitate dauid: sed non in sepulchro regū. Quia em̄ bene fecerat in pñcia sepulcrū est: sed qz male cōsumauerat sepulchra nō habuit in sepulchris regū. Et de iosia rege iusto et sc̄to dñi ij. Paral. xxxv. **M**ortuū est iosias et sepulcrū est in mausoleo patris suoz. **T**ertio debetur sepulchra corpib⁹ defunctorū pp̄t articularum resurrectiois ipoz. Propt̄ qd̄ et patriarche mādauerūt sua corpora sepeliri in terrā p̄missionis. sicut ps̄. **B**en. l. vbi ioseph dixit **P**ater me⁹ adiuuauit me dices. **E**n mortuoz in sepulchro meo qd̄ fodi mihi in terrā chaanaam sepelies me. **U**bi **A**ug. dicit in lib. de ci. dei. **B**utiquoz iustoz funera officiosa pietate curata sunt: et exequie celebrat: et sepulchra p̄nsa ipsiqz dū uiuerēt de sepeliendis et trāferendis suis corpib⁹ filijs mādauerunt. **E**t sicut etiā ip̄e **A**ug. dicit in lib. de cura p̄ mortuis agēda. **B**ec fecerūt ad resurrectionē mortuoz astruēdā: cur⁹ fidē in hoc astruēbat qz curā se habere oīdebāt de carnis mortue sepultura. **U**bi dñi **D**ebre. xi. **F**idē ioseph mortuēs de p̄fectōe filioz isrl̄ mēmorat⁹ est: et de ossib⁹ suis mādauit. **E**t in signū etiā hui⁹ dñi **E**cl̄i. xli. qz ossa ip̄i uisitata sunt et post mortē p̄phetauerunt. **E**t de helyse dñi **E**cl̄i. xlii. qz mortuū p̄phetauit corp⁹ ei⁹. **Q**uidē dñi. qz sicut narrat byzostia. iij. **R**eg. xij. **Q**uādo cadauer cuiusdam mortui sepultus ē et tetigit ossa helysei a mortuis resurrexit. **A**lia necessitas hoīs mortui ē quoad aiām separata. **N**ā quedā aiē separate a corpib⁹ recepte sunt in celo: et iste nō indiget adiuuari. qz ibi nulla ē indigentia vel defect⁹. qz taliū mortuoz aiē. s. iustoz sunt in plena beatitudine: qz oēm indigentia excludit. **U**nde **A**pocal. xiiij. **B**eatū mortuū qz in dño moriunt. **Q**uozūdā hoīs aiē recipiunt in inferno. sicut dñi **L**uce. xvi. de diuite epulone. s. qz mortuū est diues et sepulcrū est in inferno. i. post in p̄funditate penarū. **I**sti ergo indigēt: s. in nō possūt uiuā n. sicut de p̄dicō diuite ps̄: qz nō potuit impetrare guttā aqz ad refrigeriūz gebēne. qz in inferno nulla ē redēptio. **Q**uozūdā hoīs defunctorū aiē siue p̄ uenialib⁹ siue qz hīc in plene de peccatis suis satisfecerūt nec cōplenebunt penitentiā debita: recipiunt in purgatorio: ubi in p̄na h̄ nō eternā: valde afflicta purgant. qz illa pena sicut **A**ug⁹ dicit

excedit oēm penā istī uite p̄sentis. **E**t ideo tales mortui multum indigent adiuuari vt exeat de illa pena. **E**t possunt tales a nobis adiuuari duplici. **P**rimo p̄ p̄cāia intercessionis. **S**ecundo p̄ suffragia satisfactoris. **E**t rō hui⁹ est. qz suffragia uiuoz p̄sentis defunctorū sicut qz intētio uiuētū refert in mortuos: et sicut qz ip̄i mortui uiuunt uiuētū i charitate. **E**t sic pōt vn⁹ p̄ alio satisfacere. sicut vnū mēbrū p̄ alio dum sunt in unitate corpis. **S**ed ex pte intētiois directe i mortuos p̄cipue ualēt orationes et preces p̄ eis facte. **Q**uia oratio sicut suā rōne non solum dicit respectū ad orantē: s. directū ad illud p̄ quo oratur. **E**t ideo dicit. ij. **M**acha. xij. qz sancta et salubris ē cogitatio p̄ defunctorū exorare vt a peccatis soluant. **S**ed sicut vnionem charitatis q̄ illi qui sunt in purgatorio qui cū charitate decesserunt adhuc sunt cōiuncti nobis: ualent ad satisfaciēdū p̄ eis opera charitatis. **U**nde qz sacramētum eucharistie p̄cipue ad charitatē p̄tinet: cū sit sacramētum ecclesiastice vnionis continēs illū in q̄ tota eccl̄ia vnīf. et solidaf. s. xpm̄: idō qz eucharistia q̄ celebrat et offert in missa est qz quedā charitatis origo: p̄cipue ualēt defunctorū. **E**t qz etiā elemosyna ē p̄cipu⁹ charitatis effect⁹: post eucharistie oblationē: p̄cipue suffragia defunctorū: et cōsequēt omnia alia charitatis opera qz p̄o eis sunt siue ieiuua siue oblationes siue quecūqz alia: eis p̄sunt. **P**ropt̄ea. ij. **M**acha. xij. dñi de iuda machabeo. qz duodecim milia drachmas argenti misi t̄ hierosolymā offerre eas ibi p̄ peccatis mortuozum. **B**

Secundo dissuadetur crudelitas homi uiuo. cū dicit. nō phibeas **U**bi aduertendū est qz si crudele ē nō bene facere indigēt qz homo pōt: multo crudelius est phibere vel impedire benefacere uolentē. **E**t ideo dñi **P**rouerb. ij. **N**oli phibere benefacere eum qz pōt: s. si potes et ipe benefac. **U**n qz dñi qdē x̄bis si referant ad beneficentiā qz debz exhiberi defunctoris duo salomon facit. qz p̄o dissuadet crudelitatem. cur dicit. noli phibere benefa. cū qz po. **S**ed p̄ suadet pietatē. cum addit. sed si potes et ipe benefac. **U**n qz p̄mū aduertendū est qz illi qui impediunt elemosynas dimissas p̄ aīa defunctorū vt non dentur: et qui impediunt executionē testamenti ab huiusmodi legatū vel restitutionib⁹ sciēdis p̄ aīa defunctorū: illi sicut

qui prohibent benefacere ipsi defuncto eum qui potest debet de iure. Sed querit quoniam tales elemosyne negligunt vel impediunt quos ipse defunctus fieri mandauit dum viuere: an ipse defunctus ex hoc patiat aliquid detrimentum. Ad quod dicendum quod christus ad meritum elemosyne nullum detrimentum patitur defunctus ex retardatione vel impeditione talium elemosynarum, maxime si quantum in ipso fuit causam adhibuitur huiusmodi elemosyne cito darentur. Quia meritum principaliter ex voluntate et intentione dependet, et ideo quanto moris dispositio aliqua suffragia sibi fieri promittit suffragiorum plene consequitur ante etiam quam fiat. Sed quantum ad effectum elemosyne defunctus patitur detrimentum si elemosyne non fiant vel retardentur, non quidem ut per huiusmodi tarditatem puniatur, sed quia remedium non adhibetur dum suffragia retardantur vel non fiunt quibus plurimum iuuatur. Et si principaliter fiat contingat eum a pena liberari: quantum ad hoc priuabitur suffragiorum fructu: quod redundabit ad illos quorum culpa defraudata fuit. Non enim est inconueniens quod aliquis fraudes per culpam alteri in temporalibus pena autem purgatorij temporalis est: quibus autem eternam retributionem nullam defraudari possunt nisi per propriam culpam. Patet igitur quod tales qui prohibent vel impediunt benefacere defunctis non habent in se spiritum sapientie: sed spiritum insipientie et erroris, quod de spiritu sapientie dicitur Sapientia vij quod est amans bonum actum et nihil vetat benefacere. Secundo in auctoritate allegata persuadet pietas subueniendi defunctis, cum dicitur si potes et ipse benefac. Et dicitur si potes, quia non omnimodo potest quilibet debet quilibet subuenire precipue charis suis defunctis. Tob. iij. Quo modo poteris ita esto misericors. Nam qui non potest celebrare missam pro eis: faciat elemosynas, et si non potest elemosynas dare faciat pro eis orationes vel alia pia opera que potest. Et si homo fuit sollicitus seruare amico suo huiusmodi viuente: multo magis debet sollicitari ut subueniat ei defuncto: cum magis indigeat. An Eccles. xiiij. Benefac amico tuo. Et ideo extensus in purgatorij pena affectuose et dolenter amicos viuentes requirit: dicens Job. xix. Misere mini mei miseremini mei etc.

Tertio etiam in auctoritate principali ad pietatem imitatur, ut scilicet huiusmodi defuncto suffragiorum gratiam non impediamus sed impediatur, et ideo notat gratias. Ratio

autem huiusmodi est, quia nos videmus in corpore quoniam membrum gratis seruit alteri dum est viuens: cor poris sicut oculum seruit pedi ipsum dirigendo: et manuum oribus cibum porrigendo: os stomacho et cibum preparando. Sed omnia que sunt in purgatorio sunt in charitate: per quam membra ecclesie ad inuicem viuunt et non dum pueniunt ad terminum et ultimum finem suum quod est beatitudo ecclesie triumphans, et ideo adhuc censentur ut membra ecclesie militant: et ideo a fidelibus viuentibus que sunt huiusmodi ecclesie membra recipere possunt et debent gratias subuenitionis sicut poterat et debebat etiam huiusmodi viuentes. Cuius figura habetur Ruth. ij. vbi noemi dixit de boos. Videtur sit a domino: quoniam eandem gratiam quam preceperat viuens seruauit et mortuis. In quibus quidem et bis duo facit.

Quia primo impetrat premissum, cum dicitur, bene dicitur sit a domino.

Secundo commendat suffragium, cum subdit, quoniam eandem gratiam etc.

Tercio circa promissum notandum quod misericors debet per promissum diuina benedictio, sic per Mat. xxv vbi christus dicit in iudicio. Venite benedicti patris mei etc. Curru enim et dedistis mihi manducare, et alia mie opera enumerant ibi. Et ideo in ps. Nota die miserere et cor, et semel, il, in bene, erit. Sed mia est mortuus subuenire qui sunt in pena maxima et se iuuare non possunt, et ideo que eis subuenire erit a deo benedictio. Naz si ille benedictus a deo quod est pro mortuo corpore sepeliendo, sicut dauid dixit viris iabes ge. laad. ij. Reg. ij. Benedictivos a domino que fecistis mihi hac in domino vestro saul: et sepelivistis eum. Et nunc retribuere vobis dominus mihi et veritate et ego reddam gratiam que fecistis fratri istud: constat quia magis benedictus qui pro fuerit ad animam viuente a pena liberando. Et ideo ad animam sicut ad vitam potest referri illud Ruth. ij. Sit benedictus que miserere est tuis. Secundo in auctoritate allegata commendat suffragium, quia eandem gratiam quam preceperat viuente et mortuis: et ideo ad animam viuente potest exhiberi gratia et benedictio, vel in corpore, vel in his que premitur ad animam, vel in acciditibus, id est in his que premitur ad consanguineos attinentes eis. Et hec eandem gratiam debet preueniri mortuis ut subueniant eis. Pro de corpore talibus, si in exequiis et sepulturis corporum suorum. Ad que libentibus debet preuenire dupli ratione: primo propter summe edificationem, ut scilicet intuetes mortuum cogiter quibus cito futurus est ipse talis. An dicitur Eccles. vii. Melius est ire ad domum lucis quam ad domum cinerum. In illa enim finis curatorum admonet hominum et viuens

¶ Sermonū funebrū

Unde etiā deus iustis p laborib' & operib' bus eoz nō reddit mercedem in p'senti tpe qd est temp' laboris & opis: s; in futuro reseruat. vt temp' hoc durate spe p'zemiū sollicitent magis. Et iō dī Eccl. li. Opamini opus vestrū ante temp' & recipiet mercedē vestrā in tpe suo. Figura hui' habet. **Ma**thei. xx. vbi cū sero factū esset. s; cōpleto cur su diei & opis. dixit dñs paratorū suo. **Vo**ca operarios & redde illis mercedem. Dinc est ergo qd de iustis dī in xpo p'posito qd opera eoz. i. mercedes operū nō dant in p'senti sicut hypocrite in p'senti recipiunt mercedē suam: sed sequuntur. s; in futura vita. ergo opera illoz tē. **¶ In** qb' qdē verbis cōmendant boni viri ex duobus.

Prio de exaltatōe meriti. cū dīc. opa illoz. **S**ecūdo ex p'scraōe p'zemiū. qz sequit illos

¶ Circa primū attenden

dum qd si homo vult bene mori: ita qd post mortē recipiat eternē vite mercedē: oportet eū insistere ad faciendū bona opa. & ad hoc eū inducit ipa natura sua. Generalit' em̄ videm' qd quelibz res naturalis hz suā p'pria operationē. p'pria autē opatio q' naturalit' cōpetit hoi est opatio bona. **¶ Na** sicut p'pria opatio rei artificialis dicit esse illa ad quā est facta. sicut p'pria operatio securis ē scindere. sic & hoi & animalibz rei create illa est p'pria opatio ad quā est facta & creata: sed ad hoc hō est fact' & creat' vt bene operet' **S**z qz sola natura ad hoc nō sufficit: addit ei auxiliū gratie p xpi sacramēta. & idcirco ad bona opa debz intēdere. Et h' ē qd ostēdit apl's Ephe. ij. vbi ait. **Factura dei sum'** creati in xpo iesu in operib' bonis. **In** qb' verbis apl's eria de nobis ostendit.

¶ Et prio quidē ostendit nobilitatem originis. quia factura dei sumus.

¶ Secūdo ostendit dignitatem muneris. quia creati in christo iesu.

¶ Tertio necessitate finis. qz i opib' bonis. Primū p'inet ad perfectionē nature. secundum ad refectionē gr̄e. tertium ad executionē glorie. Dicit ergo qd ad primū. dei factura sum'. **¶ Quādo** aliq' faciūt aliquē episcopiū p electionē: solet dici. ipse est eoz factura. **¶ Et** certe de' fecit honore homi. qz fecit eū regē. **¶ Ad** p'z. qz facto mundo de' voluit ponere regem. & dixit. **Faciam** hoīem ad imaginē & similitudinē nostrā & p'feci piscib' maris tē. **¶ Gen. i.** **In** p'z q' fuit ibi cōsona electio. qz

nō solū pat' habuit ibi vocē: s; et fil' & spūs sc̄tus. **¶ Et** iō dī. **Faciam** ad ima. & si. nō. sicut si imago q' est i sigillo regis videret: dice ret q' esset rex. **¶ Itē** de' q' si hoies inuixit regem qū eū benedixit. vñ in bñdictōe attendit p'scraō. **¶ Itē** dedit dñationē. cū dixit. **p'feci** piscib' maris tē. **¶ Hoc** idē facit de' cū libet. qz in creatōe aie hō est ad similitudinē diuinā: in baptismo inungit & p'scraō & p' gr̄am hz dominū sup volucres celi. i. sup per spūalia p'cā. & sup pisces maris. i. super p'cā carnis: & sup bestias terre q' tū ad desimones. **¶ Et** ideo p'cō: rusticitatē deo facit qū peccat. qz cōculcat in se imaginē diuinā. sicut si aliq' cōculcat in sigillū regis. **¶ Unde** Esa. xly. **Ne** qui cōtradiat factori suo. **¶ Cuius** cōtrariū faciūt multi. **¶ Sapie. xvi.** **Creatura** em̄ tibi factoris deseruiēs. **¶ Et** Esa. xvij. **Inclinabit** hō ad factorē suū. **¶ Secūdo** in auctē allegata ostendit apl's dignitatē muneris gr̄e p quā creati sum' in xpo iesu. **¶ Crea**re em̄ est de nihilo aliqd facere. hō autē per p'ctū fit q' nūl: s; p xpm ē creat'. i. de nihilo ad aliqd adduct': hoc modo qz de' fecit p'mū hoies de limo terre: & ois hō de semine terreno q' tū ad corp'. **¶ Deinde** aiaz creantur ex nihilo. qd tūc accidit in p'mo hoie & accidit quotidie i p'ctōre. qz sicut caro ade que p'z' fuit tpe q' aia et' & etiā nostra: sup'rauit aiaz et' & sup'rat in p'ctōre. **¶ Vñ** ne cōtristaret vxorē suā comedidit: & vici' carnalitate: & vincit hō a carne. **¶ Et** sicut ad nihilum adduct' fuit: similit' & p'ctōre. sed creati sum' in xpo iesu. **¶ Dñs** em̄ cogitant vt faceret hoies in quo illud qd p'z' esset: sup'aret illud qd esset post'ri'. **¶ Iste** fuit xps cui diuinitas prio: existens q' hūanitas: sibi subiecit hūanitatē. vñ sic fuit cōuersum respectu p'mi hoies. qz ibi carnalitas vicerat aiaz: hūc aia p diuinitatē vicit carnē. **¶ Vñ** sicut p carz nem ade q' fuit causa culpe & vicit aiaz sum' dissipati: ita p carnē xpi diuinitati vinitā sumus recreati. **¶ Vñ** altissim' de terra creantur medicina. **¶ Et** iō. ij. **Coz. v. dī.** **Si** q' ergo i xpo noua creatura vetera trāserunt: & ecce noua facta oia. **¶ Et** iō dī q' xps venit in hūc mundū p'ctōres saluos facere. i. **Ab imo. i.** **¶ Tertio** in auctē allegata ostendit necessitas finis. cū dī in operib' bonis. qū dicit ad h' facti sum' & creati vt bene opemur. vñ si finem ad quē facti & creati sum' volum' habere: oportet nos bona opa facere. **¶ Vñ** nota q' de qualibet arborē q' est in horto hois

vult homo habere fructum: si est sicca succidit ea & comburitur. Sic de de quolibz que possunt in mundo vult fructus bonoz operu: aut si fir ho sicus in igne mittit. **Ecll. ij.** **Coz. sapies:** intelligibile abstinebit se a peccatis: in opibz iusticie successus habebit. **ij. Coz. ij.** **Abundetis** in oē opus bonū. **Sz** **beni dicit de multis Tit. i.** **Ad** omne op' bonum reprobi. **Et** si petat q're: **R**esponderi pot. qz omne opus qd faciunt de genere bonoz faciunt indebito modo s'z aut sicte aut tarde aut parce aut diminute aut imp'fecte. **Sicte** quide sicut hypocrite q' ostendunt se bona facere. **ppf** deū: faciunt ppf mundum & ppf favore humanū. **Tales** similes sunt nimis q' portant arma regis picta: in pyride nec in: habet litteras dñi sui: & ido nō credit eis. **Isti** sunt hypocrite qb' non credet in iudicio quando libri ap'ti erunt. & tunc littere eoz. i. opera falsa apparebunt & dicit eis. **N**escio vos qz signuz nō habetis meū. **intentione** recat. ideo vt falsarij cobu rent in eternū. **Proptea** admonet quilibz **Gal. vi.** **Opus** suū probet vnusquisqz. i. dili genter inspicat qua intentione fiat: & sic in semetipso. i. in dño qui est in ipso gloriā habebit: nō in altero. **Hypocritaru** opa inuti lia sunt. sicut poma vacua q' exteri vident pulchra: & interi vacua sunt. **ppf** defectum intentionis bone & charitatis vere. **Apocal. ij.** **Scio** opa tua. glo. qz queris hoīz laudē: & parū post. **Non** inuenio opa tua plena coram deo meo. **Itē** quorūsdā opa reprobant qz sunt tarde pura in morte: vel si credat qz post mortē faceret. **Irridēdus** esset qui tūc surgeret ad operādam quādo redeundum esset ab ope: & tunc vellet seminare qñ esset merendū. **Proptea** d' **Ecll. ij.** **Quod** dicitqz facere pot' man' tua instāter opare. qz nec op' i. temp' operandi: nec ratio excusandi: nec sapiētia allegandi: nec sciētia defendendi: erit apud inferos quo tu pperas. i. ista nō valebunt post mortē. **Itē** quorūsdā opera reprobant. qz tepide sunt facta. **Materia** mollis cito dissoluit & parū pfiat. **Sic** op' mollū & tepidoz cito deficiat: & parū prodest. **Unde** **Prover. xviij.** **Qui** mollis & dissolut' est in ope suo: frat' est sua opa dissipantis. **Nota** qz feruent' & q' sollicitate laborat hoies in operib' de quib' expectant magnū lucrū tēporale: ita negligentes & remissi sunt in operib' spūalib' p quib' merces eterna datur. **Contra** qd d' **Job. vi.** **Operamini** non

abū qui perit: sed qui pmanet in vitā eter' nam. **Vere**. xlvij. **Maldicet** qui op' dñi facit negligent. als fraudulent. **Itē** quorūsdā opa reprobant. qz sunt nimis parce. qui em nimis parū & vlt encensus in ite: ret vni magno dño nō esset acceptū: sic qui parū boni deo. i. **Coz. xv.** **Abundates** esto te in oi opere dñi. **Itē** quedā reprobant ope ra. qz incōpleta ppter impleuerantiā. **Si** em operari' aliq' dimitteret op' suū statū hora pma vel tertia nō repositaret merce' dcm de ope suo. vñ oportz eū vsqz ad finem diei ab ope nō desistere. **Et** sic in bono ope nō debz hō vsqz ad finem desistere si vult remunerari. **Gal. vi.** **Bonū** facientes nō deficiam: tēpore em suo metem' nō deficiētes glo. **Si** hō nō imposuerit finē bono operi: nec de' imponet finem remunerationi. **S**

Secūdo in auctoritate pncipali agit de consecutioe premij. cum dicit. sequunt illos. **Ubi** aduertēdus qz ad mala opa consequit generalit' duplex pena. **Una** statim in p'senti. s. p'turbatio & remoz' sus cōsciētie. **Alia** in futuro. s. damnatio pe ne eterne. **Ecōtra** autē ad bona opa consequitur duplex fruct'. **Prim'** est conscientie quietatio. tenet em hō nō solum abstinere a malo: si etiā operari bonus. **Et** ideo sicut inquietat' cōsciētia ex perpetratoe maliz ita ex omissione boni. **Et** ecōtrario. sicut qe tatur & pacificat' ex remotōne mali. i. pctiz ita quietat' & cōsolat' in impletōe boni. **Se cund'** fruct' erit in futuro. s. gaudiosa retri butio. **Et** de his duob' d' **Prover. xij.** **Qui** pacis inuenit p'ilia: sequit' eos gaudiū. **In** quib' quidē verbis tangunt' tria que perti nent ad bene operantes.

Uam pmo quidē bona opa debz pcedere puida deliberatio. & hoc intelligitur per cō silia. cum dicit. qui inuenit consilia.

Secundo sequit' ad ea conscientie quietatio: que intelligitur in nomine pacis.

Tertio recipiet' p'pterea gaudiosa retri butio. & ideo subiungitur qz sequit' eos gau diū. s. bene operantes gaudiū vite eterne

Proca p'mū attendendū est qz hoies in eis cōsilia vt deliberēt & pvideant de his q' sūt agenda ad aliquē fine exequendum. **Unde** **ij. Reg. xvi.** dixit absalon ad achitofel. **Un** te consiliū qd agere debeam'. **Sive** aut' hō ineat consiliū in semetipso siue cui' alio: ita debet in inq'rendo pcedere. qz supposito si

¶ Sermonū funebrū

ne que intedit de quo nō est consiliū: debet pmo discere que sit via perueniēdi ad ta lem finē. Et qz plures possunt esse vie ad il lud: debz discere q sit efficacior ⁊ expedi tior: qua electa debz videre a qua sit incipi endū ⁊ quando ⁊ qualis ⁊ quō, ⁊ sic postea ad actū pcedere. Sed notādus q circa cō silia cōtingit multiplicat errare. Aliquando quidē ppter iniusticiā puta quādo aliqs con sultit alicui q faciat rem iniustā vel iniquā: puta qz capiat aliena vel fures: quādo ex ta li cōsilio sequit furtū vel rapina vel dānuz aliud vel pbabilis credit esse secutū tenetur in solidū: al's nō tenet licz peccet grauit. Et dicit Innocēti' qz fm cōsiliuz aie si dānuz ficit' haberet actiones contra alios ff eas nollet exercere siue ex iusta siue ex iniusta causa, qz consiliarius i hoc casu satisfacere debz: nisi spoliat' liberalit' dimitteret rapto ritū: cum nō tenet cōsiliari' si nihil ad euz de rapina puenit. Sed si qd ad eum de rapina puenit etiā si liberalit' liberaret pnci palis rapto: nō ppta liberaret cōsiliari' quin debeat restituere: nisi ali' p eo satisfacisset. Unde in hoc casu dicenduz cōsiliario qz satisfaciat illi pncipali qz pro eo satisfecit nō autē offendo. qz et iam satisfactus ē. Est etiā magis iniquū cōsiliū qm aliqs cōsultit alicui qz offendat primū in psona pef oz dicit iuris: ⁊ inique etiā cōsultit alicui qz fa ciat aliqd peccatum. sicut achitofel cōsultit absa'loni. qz peccaret cum concubinis pa tris sui dāuid. ij. Reg. xvi. Et ionadab con sultit amon quō violaret thamar sorozē su am. vnde secuta ē occisio ipi' amon. ij. Reg. xii. Illi etiā consiliarij ciuitati vel do minoz qui audiunt ppen: aliqz iniqua con tra deuz vel ecclē libereat: nō solum nō de bent cōsentire: sed etiā de bono ⁊ equo: ⁊ p securiori parte tenent publice contradicere, maxime si ē malū qd possit multos ledere ⁊ grauare. Si autē pusillanimis ē qui hoc au dit, ppen ⁊ nō vult votz suū publice dice re ne incurrat suspitionē infidelitatis ⁊ hu iusmodi: si nō est de numero cōsentientium ⁊ aliqua mala statuans per inualentiā ma iorem alteri' partis. Dicunt quidā istū non teneri de dānuo dato p illud cōsiliū: lz petō ommissionis peccet non resistendo huic ⁊ illi malo aut nō impediēdo. De talib' ergo ini quis consilijs qz hō nō debeat cōsentire: ha betur figura Sc̄i. xlix. vbi dixit iacob. Si meon ⁊ leui: vasa iniquitatis bellantia: in

consiliū eoz non veniat anima mea. **S**ecundo errat in cōsilijs ppter insipientiā ⁊ ignorantia cōsulentium. sicut dicit Eccl. xix. Stulti pncipes thameoz: sapientes cō siliarij pharaonis dederunt cōsiliuz insipies Stulti cōsiliarij sunt qui nō respiciunt an li ceat ⁊ an deceat ⁊ an expedit: ⁊ si respici unt nesciunt eligere. Sed si sapiētes erant consiliarij pharaonis: quare dederunt cōsili um insipies? Dicenduz qz erant sapientes fm opinionē pharaonis aut alie: sed non erant sapiētes fm deum vel fm veritatem. Dicit in fabula qz quando vulpes petiuit a formica cui' consilijs credere deberet, for mica respondit ei. credere debes consilio sa pientis sciētis ⁊ magnanmi deumqz timē tis. Nam nō potest bene cōsulere qui nō est sapiens: neqz etiā sapiens si nō sit sciens. i. expert': neqz expert' nisi sit magnanmis qz ex timore veritatem dicere nō refugiat: vel bonū consiliuz qd nonit dare. Sed nec ad huc istud sufficit: nisi sit timens deum: qui nullo modo contra iusticiā cōsulat. ps. **A** magna opera dicitur cōsilio iustoz. **A**hob. iij. Consiliū semp a sapiēte perquire. Aliquan do vero cōtra cōsilia errat ppter supbiam, sicut narrat Valer' de xerxe rege p'faruz qz indicēs bellū grecis: cōgregatis pncipi bus cōsiliarijs suis: dixit eis qz vocabat eos ne nō crederet vulgus qz faceret hoc sine cō silio alioz: sed nunc preparate vos magis ad obedienduz qz ad consulenduz. Et sic ex superbia despexit eoz consilia nec voluit etiā audire. ⁊ ideo de guerra illa male cessit ei postea. qz fuit turpis de bellar' ⁊ vici'. **E**t tra hoc dī' **P**rouer. xij. qz qui agunt oia euz cōsilio ⁊ egunt sapiētia. Aliqui vero errant ppter inobediētiā. qz quidā bonis consilijs sibi datis nolunt obedire. sicut roboam fili' salomonis noluit obedire cōsilio seniorum iij. Reg. xij. Tales ergo sicut dicit ps sunt similes infirmis qui audiunt cōsiliuz medi ci: sed nolunt facere, ideo frequent' moriuntur. Unde ptra hoc dicit Sc̄i. xxvii. Nunc fili mi acquiesce cōsilijs meis. **S**ecundo do in autē allegata tangit prim' fruct' qz sequit ex bonis operib' cū debito cōsilio fa ctis, s. quietatio consciētice: que designat no mine pacis. **E**t ibi aduertenduz qz est triplex pax que consequit ex bonis operib'. Nam est quedā pax interior: que dicit pax pecto ris. i. conscientie. **E**t ista reformat p opera penitentie: que sunt desistere mala commissa.

Itē eandē emūdere. Item mādaris dei incessanter inuillistere. Ista est pax in qua post penitentiā remissit dñs magdalenā. Luc. vii. dicens. **U**ade in pacē. s. consciētie. **S**ecūda pax est exterior. s. inter primos: que dicitur pax rēpōris. Et ista sequit̄ ex operib⁹ iustitiae quādo vnusquisq; reddidit alteri qd̄ sui iuris est. de quo dicit̄ Esa. xxxii. **O**pus iustitiae pax. **P**erfecti tamen viri assequunt̄ pacem temporis per res altas vniutes. s. per obdicationē temporaliū. p. quō mūdus pugnare litigat et inquierat. Item p. patientiā. que nō reperitur imo cedendo pacē sibi facit. Item per humilitatē que nulli molestā ē et nemine angustiat aut cōpūmit. imo etiam cōpūmitentes se velut inane quoddā vācūm et sine resiliētia infra se recepat. **Q**ui ergo tales sunt implent iud p̄s. **T**um his qui oderunt pacē erant pacifici. **T**ertia est pax superior: que dicit̄ pax cōtēritatis: que acquirit̄ per opera gratie et charitatis. p̄s. **P**ax multa d'igētib⁹ legem tuā et c. **S**ic ergo pater quō et bonus operib⁹ sequit̄ fructus pacis. **U**nde Roma. i. **G**loria honor et pax omi operati boni: gloria scz apud deū: honor: apud homines: et pax in consciētia p̄p̄ia omi operanti boni. **T**ertio in auaritate allegaria ponit lera retributio bene operantis. cum dicit̄ sequit̄ eos. s. post mortē gaudiū eternū. **U**bi aduertendū qd̄ istud gaudium nō potest dare mundus sed solus deus. **P**rimū hō: um scilz qd̄ mundus dare nō possit. se gaudiū apparet quadrupli ratione. **U**rima ratio est. qz illud gaudium de quo loquit̄ est gaudiū verum. **C**ū beatus **A**ugu. dicit qd̄ beatitudo est gaudiū de veritate: sed gaudiū mundi est gaudium falsum. **N**am verū gaudiū nō est nisi de bono: sed homines mundi frequenter gaudent de malo. **S**im illud **P**rouer. ij. **A**erant cū malefecerunt: et exultāt in rebus pessimis. **E**lternus etiam patet qd̄ verum gaudiū est de vero bono: sed bona illa p̄sentia de quib⁹ mundani gaudent sunt bona apparentia poti⁹ q̄ existētia. **U**nde de talib⁹ paruū et falsū gaudiū haberi pot̄. **Q**uo etiā p̄batur. qz illud qd̄ est falsum non est: quia de non ente non est scientia: ergo nec gaudiū. et sic qd̄ est: verum est. quia ens et verum cōuertunt̄. et ideo bonū falsum. i. apprensū est paruū et non magnū: sed in eo qd̄ non est magnum et est falsum habetur fragile gaudium. **E**t hinc ē qd̄ gaudium mundi non durat. quia modo

gaudes modo tristaris et nunq̄ in eodē statu permanes. vt dicit̄ **J**ob. xiiij. **E**t hoc etiā patz qd̄ non est gaudium verum. quia veritas est res fortissima et firmissima: quia su per oia vincit veritas. vt dicit̄. ij. **E**sdre. ij. **S**ed econtrario res falsa fragilis est et cito perimurabilis. vnde gaudiū mundi fragile est et cito corumpit̄ scz per vnum verum iniuriosum. **E**t ideo dicit̄ **J**ob. xx. **E**t gaudiū h̄pocrite ad instar pūcti. **S**ecūda ratio est quia illud gaudium est gaudiū pleni. s. m̄ illd̄ **J**ob. xvi. **P**erite et accipietis vt gaudiū vestrum sit pleni. **S**ed gaudiū mundi est vacuū. quia quasi nihil boni habet in se: sed est de tribulatione alioz. Item de paruis rebus que nihil sunt. vnde vacuū est quia vacuū dicitur illud s̄m p̄b̄m qd̄ nō includit finem intentū. **E**t sic est de gaudium mundi. quia inducit finaliter tribulationē magnā. **U**nde dicit̄ **P**rouer. xiiij. qd̄ extrema gaudiū luctus occupat. **T**ertia ratio est. qz illd̄ gaudiū ē stabile et firmū **C**ū **J**ob. xvi. **G**audēbit cor v. et gau. ye. ne. tol. a vobis. **S**ed gaudiū mundi nō est firmū. quia modo est modo nō est. **J**ob. xvij. **N**ōne lux impij extinguet̄? **E**t vocat lucem gaudiū mundi. qz lux inter alias qualitates min⁹ habet de esse fixo. **N**am sicut dicunt philosophi. **N**on ē qd̄ tam cito desit. ut sicut lux. vnde remoto sole statim remouet̄ lux: et vna candela in accessam statim extinguit̄ potes. et sic gaudiū mundi cito extinguit̄. **U**nde **J**ob. xxi. **G**audēt ad sonitū organi. et post ducunt in bonis dies suos et in puncto ad inferna descendunt. **S**icut cito extinctum est gaudiū alexandri magni: qui post multas victorias quib⁹ sibi orientē subuigauerat: rediēs in babiloniā que erat in cald̄ ear. recepit ibi simul de diuersis partib⁹ mundi tria milia ambafatoz. et dum celebraret cōuiuuium in maxima gloria: datum est ei venenum et cognouit mortem suam: et defecit gaudium suum. **Q**uarta ratio est. quia illud gaudium est continuū. ap̄lus **P**hilip. iij. **G**audete in domino semper. **S**ed gaudium mundi non est continuū. quia interrumpitur occupatiōibus et accidētibus varijs et interdum tristabilibus: ita vt risu dolore misceatur et interrumpatur gaudium. **A**thob. v. **V**ale gaudiū mihi erit qui in tenebris sedeo et lumen celi non video. **S**ecundum autem quod dicitur est scilz qd̄ gaudium eternum non possit haberi

¶ Sermonū funebriū

nisi in deo: patet triplici rōne. Primo quia tale gaudiū est gaudiū originale. qz ab illo oia alia gaudia debēt originē sumere. Nam sicut mor⁹ sempitern⁹ celi est pncipiū omis mor⁹ sicut pbn: ita gaudiū sempiternū & supercelestē est pncipiū ois gaudiū: sicut tale gaudiū est diuinū gaudiū. Nā illud qd ē essentialē de necessitate debz esse pncipiū alioz. sicut lux qd est essentialis ppetas solis: ē pncipiū alioz luminū: & calor ignis ē pncipiū alioz calidoz. Et cū diuinū gaudiū sit essentialē. qz ipse est de⁹: qui hz deū habz gaudiū essentialē. Et de necessitate diuinū gaudiū ē regula ois gaudiū. Et ideo si nō habas istud gaudiū saltē imperfecte participādo aliqd in vita ista: nō potes recte gaudere. qz nō habes regulā gaudiū. Unde si vis gaudere de creaturis habebas de isto gaudiū. qz oia gaudia ordinabit ad deū. Et licz sit malū sumere gaudiū extra diuinū gaudiū: qd est regula & rēritudo ois gaudiū: tū adhuc per⁹ est sumere cōtra istā directiōnem gaudiū. Et hoc faciunt q̄ mor: talit⁹ peccant. qz recedunt ab isto gaudiū: qd est nobilissimū cū sit originale. qz virt⁹ semp⁹ nobilior modo est in sua causa q̄ in suis effectib⁹. Et p̄p̄ea dicebat Abachuc. iij. Ego autē in dño gaudebor: & exultabo in deo iesu meo. Secūda rō est. qz gaudiū istud eternū ē gaudiū finale. de quo dī Eccl. viij. qz oēs in gaudiū volum⁹ venire. Et finale gaudiū ē gaudiū diuinū: & ideo summū. qz finis hz rōne optimi: eo qd cōtinet in se pfectionē oim q̄ sunt ad finē. Et ideo oia gaudia q̄ si nihil sunt. qz nō sunt finalia: & ideo de eis nō est curandū: imo q̄ ponit finē in eis mortalit⁹ peccat: qz facit creaturā finem. Unde si vis habere summū gaudiū: p̄cura habere diuinū. qz cum sit finale habedo finem: nō curabis de his q̄ sunt ad finem. vt gaudiū filioz & diuitiarū & huiusmodi simillium. Sicut si aliq̄s veller habere equum vt iret romā: si eēt ibi nō curaret habere equū qz haberet illud p̄pter qd volebat equum: & si moreret equ⁹ & nō reciperet inde damnum postq̄ puenisset romā nō curaret: sed si moreretur in via tunc doleret. qz nōdum esset in fine. Et iterum si haberes medicinas et ante sanitatē que ē finis perderes: doleres & si haberes finē scz sanitatē & perderes: ita tamen qd nihil valeret alteri illa medicina nisi tibi & pro infirmitate tū de qua sanitate recipis: certe nō curares si perderes

ex quo haberes finem scz sanitatē. Sic ergo iusti & in mundo isto participantē alis quid de gaudio diuinū: non curant de amissione cuiuscunq̄ rei & gaudiū mandant vt peruenire possint ad perfectum: gaudiū futurum. Unde ps dicebat. Remittē consolari anima mea. & subdit causam. quia memoz sui dei & delectat⁹ sum. Unde super illud Jacobi. i. Omne gaudiū existimate fratres mei dum in tentationes varias incideritis. Dicit beatus Augustinus. Spe illius boni ad quod tenditis: quicquid vobis in vita contigerit gaudere debetis. Unde habendo illud vltimū: gaudiū diuinum habebitur perfectio omnis gaudiū. Et ideo sicut dicitur Esai. xxxv. Gaudium & leticiā obtinebunt: & fugiet dolor & gemitus. Tercia ratio est. quia gaudiū vltimū est in comparatōe. de quo dicit Eccl. i. xxi. Nō est oblectamentū super cordis gaudiū. Et tale est gaudiū diuinū. quia nullum aliud gaudiū sibi potest assimilari. quia omnia alia accidentalia sunt ideo parua & quasi nulla. quia illud vt dictum est: est gaudiū finale: & finis continet in se effectum eozū que sunt ad finem. Unde tale gaudiū erit perfectum qd facit cessare omnē tristitiam. Job. xvi. Injusticia vestra vertetur in gaudiū scz eternum. Ad quod nos deus p̄ter ducat qui vivit & regnat &c.

¶ In anniuersario vel translatione diu ante mortui. ¶ Sermo VII

Homo cuz mortu⁹ fuerit nudatus atqz consumpt⁹ vbi queso est? Job. xliij. Cum in hoie sit sensus & intellect⁹. In quoz primo cōuenit cū brutis: in secundo cum angelis: & sensus non reflectatur supra se vt scilz cognoscat se sicut alia: quia oculus videt alia sed non se: sed intellect⁹ reflectitur. quia intelligit se sicut & alia. sicut philosophū in tertio de anima: & quilibet homo debeat viuere sicut ratio & intellect⁹: quilibet debet conari vt dum alijs intendit intendat etiam sibi. Propterea Seneca dicit. Ita alijs prodesto vt tibi non neceas: age sic alienū vt tuum non obliuiscaris negociū. Et hinc est qd memorias et anniuersaria mortuozum facimus. Primo quidem propter eos id ē ad eoz utilitatē vt eos p̄ suffragia missarū et orationū & elemosinarum iuuesmus. Et sunt mortuozū memorie in diuers

Sermonū funebriū

lonas hic, Tertio valet memoria sine consideratio mortis ad pprie fragilitatis recognitionē. Valde em̄ vtile est q̄ homo seipz cognoscat. quia sicut dicit **Ber.** Multi multa sciunt & seipos nesciunt. Nam quidaz habent noticiā elementoz sicut philosophūq̄ dam noticiā complexionū sicut medici. quidam operationū civitū sicut iurisperitū: sūpiorum noticiā non habent. Sed vtilis sui noticia magis haberetur ex consideratōe mortis q̄ ex inspectione libroz. Et ratio est. qz tale est compositū qualia sunt componētia: & in hac resolutione apparet evidenter quet fetozes quot putredines quot abeminationes sunt ex quibus homo cōponitur. Propter quod dicit **Ber.** Quid fetidus hu mano cadauere: quid horribilius homine mortuo: cuius erat in vita gratiofus amplexus sicut in morte horribilius aspectus. Quid ergo profunt diuitie: quid delitice: quid honores. Inuitie nō liberant a morte: nec delitice a verme: nec honores a fetore. Et sic in noticiā sue vilitatis venit homo per mortem. Propter quod **Alexander** vulneratus sagitta dixit. Vos vocatis me Iouis filiū: sed hoc vuln' monstrat me esse boiem. Et hoc magis demonstrat per mortē. Est em̄ homo aial mortale. Et hoc attendere ē valde vtile v: homo de se non p̄sumat. Propter quod dicitur in ps. Sciant gentes quoniam homines sunt. Sed notandū q̄ multis accidit de mortuo siue de morte sicut accidit de speculo. Nam q̄d in aliquis inspicit se in speculo videt qualis est: sed postea recedens a speculo obliuiscitur figure sue. Sic hō aspiciens aliu mortū vel iam mortuū concutitur in corde & cogitat d̄ morte sua & considerat mortalitatē & vilitatem suam: sed postea recedens a mortuo & tendens ad fauorem mundi obliuiscitur mortalitatis sue & extollitur in superbiam. Unde **iaco. i.** Comparabitur viro consideranti vultū nariniratis sue in speculo. s. mortis. Considerauit em̄ se et abiit: & statim oblitus est qualis fuerit. Et cō in auctoritate allegata describitur de fecus humane corruptionis. s. per mortē. cū dicitur tanq̄ mortuū. Sed aduertendū est q̄ corruptio mortis licet dissoluat corpus: atē tamen homis qui bene moritur valde proficua est. Et ratio est. qz perducit de peccata ad perfectam tranquillitatē: ad supernā

civitatem: ad sanctorū iocunditatem: et ad eternam felicitatē. Primo dico ad perfectā tranquillitatē. Nam vita homis: sicut dicitur: est militia super terram. **Job. vii.** ex eo q̄ a multis impugnatur. Impugnatur em̄ a componētib' corpus: ex quoz actione & passioe corpus corrumpitur. Impugnatur a complexionibus: ex quoz dissolutioe corpus infirmatur. Impugnatur a sensib' ex quoz incauta relaxatione aia inficitur. Impugnatur ab exterioribus: qz a vaporibus infirmatur: a delectationib' decipimur. & a demouib' seducimur. Quia sicut **aplm. i. p̄. vi.** nō ē nobis colluctatio aduersus carnē & sanguinē trāsi: sed aduersus p̄ncipes & potestates aduersus mundi rectores tenebrarū harū. i. h' aeris obscuri. Et p̄ mortē ab his omnib' liberantur q̄ bene moriuntur. Unde de lazaro paup̄ re & iusto dicitur. **Luc. xvi.** Factum est vt moreretur mendicus & poz. ab an. in si. abra. per quē finū intelligitur requies & securitas iustoz ab omnib' impugnationibus & pugnatibus. Item perducitur per mortē ad supernam ciuitatē. Nam in hoc mūdo peregrini sum' s. m̄ illud apostoli. **i. cor. iij. v.** Dum sum' in hoc corpore peregrinamur a dño. Nam vt habet **1. bre. xij.** Non habemus hic mortē ciuitatem sed futurā inquirim'. Et hec est supna ciuitas celestis: que per hierusalē figurata est: ad quā per mortē ascendimus. Hec bene figuratū ē. **Matth. xx. vbi dñs noster dixit.** Ecce ascendimus hierosolymaz & fi. ho. tra. xc. per hoc figurare volens q̄ sine morte nō ascenditur ad celestem hierusalē. Item per mortē peruenit ad sanctorū societatem. Nam in hoc mūdo nō est iocūda societas. quia mali sunt mixti cū bonis: & est hic dissimilitudo & discordia & in opinionibus & in affectionib' & in operationib'. Et in celo est societas oīno concors & leta sine discordia sine inuidia sine cōtrarietate sine varietate & semper sunt in leticia. s. m̄ illud **Esai.** Gaudii & leticiaz tenebunt: & fugiet dolor: & gemitus. Sed ad istud gaudii peruenire nō possumus nisi moriamur. & ideo dicitur **Eccl. viij.** Omnes morimur et in gaudii volum' venire. quasi dicitur non possumus ad gaudium p̄fectuz venire nisi moriamur. Item peruenit homo per mortē ad eternā felicitatē siue beatitudinē: que quidem beatitudo in hoc mūdo inueniri nō potest. quia beatitudo est status omnū

bonorum aggregatione perfectus. sicut Boetius dicit. Mundus autem iste non est plenus bonis: sed potius multis miseris, quia hic est defectus multiplex et in bonis nature et in bonis fortune et in bonis anime. unde debet homo bene vivere tempore repletus multis miseris, sicut dicitur, Job, xiiij. **S**peret mortem homo absoluitur ab istis miseris si bene moriatur: et perducitur ad fruitionem bonorum eternorum: ubi perfecte satiabitur omnis eius appetitus. **E**t ideo dicit Grego. loquens deo. **C**um pervenerimus ad fontem vite et dulcissimam speciem erit nobis ex visione tua impressa sitis simulque satietas: sed longe aberit a siti necessitas et a satietate fastidium, quia sitientes satiabitur et satiati sitiemus. **Q**uia igitur ad hanc beatitudinem per mortem pervenitur: dicitur Apoc. xiiij. **B**eati mortui qui in domo morantur. **T**ertio in auctoritate superius allegata tangitur defectus dilectionis in eo quod dicitur a corde. **N**on homines in mundo isto per plurimum diligunt se propter vitalem: sed sicut bene dicit. **A**micos qui utilitatis causa assumpti fuerint: tandem manebit quod diu utilis erit. **Q**uidem quia homo mortuus non videtur amplius esse utilis: sicut recessit ab aspectu hominis: ita ab amore cordis. **U**n postea dicitur mortuus de amicis et consanguineis suis illud. **S**ec. xxix. **C**orum longe est a me.

Secundo in auctoritate

te principali describitur omnimoda expositio. scilicet ipsius hominis mortui. cum dicitur nudatus. **U**bi advertendum est quod defunctorum anime nudate recedunt duplici nuditate. **P**rima est quia per mortem nudantur a suis corporibus. **S**ecunda quia expositantur omnibus bonis temporalibus. **E**t de ista duplici nuditate dicitur, **J**ob. i. ubi ait de anima migrante. **N**udatus expositavit eam, quia sic dicitur. **M**ors nudans animam a corporis indumento: expositavit eam a temporalium ornamento. **U**nde in verbis predictis notatur duplex defectus qui accidit anime per mortem. **P**rimus est in bonis nature, quia nudatur a corporis veste. **S**ecundus est in bonis fortune, quia expositatur temporalium opere. **S**ed circa primum notandum est quod in angelo esse nudus a materiali corpore pertinet ad nature perfectionem, quia angelus est naturaliter substantia incorporea et immaterialis per se subsistens in esse speciei completo. **E**t ideo apud antiquos angeli figurabantur nudi. **S**ed anima intellectualis licet remaneat per se subsistens et sit substantia immaterialis: tamen non habet sine corpore esse completum in humana specie. **Q**uia secundum philosophum in his que sunt composita ex materia et forma utriusque pertinet ad essentiam speciei. **U**nde nec anima nec corpus per se est homo completus: sed diminutus. **E**t inde est quod sicut dicit apostolus. **i**. **C**or. ii. **N**olumus. scilicet naturali voluntate siue appetitu exolari. scilicet a corpore: sed supervestiri. scilicet immortalitate ut absorbear quod mortale est a vita. **U**nde etiam in anima separata remanet desiderium resuscitandi corpus, per quod secundum Hieronymum etiam anime beate ex tali desiderio aliquantulum retardantur ne totaliter ferantur in deum. **E**t ideo postquam resurrexerint corpora post resurrectionem tunc habebunt totaliter perfectam beatitudinem. **S**ed ad advertendum est quod anime damnatorum non solum recedunt nudate a corporibus: sed etiam nudate omnibus virtutibus. **E**t de hac nuditate habetur figura. **i**. **Paral. x.** **U**bi dicitur de Saul quod philistei. id est demones vel peccata: cum expollissent eum. scilicet animam eius a corpore educendo. et aspulerunt caput eius id est bonum propositum: et abstulerunt. scilicet per finalem impenitentiam: et nudaverunt eum armis. scilicet virtutum. que quidem dicuntur arma. quia protegunt contra vicia. ut charitas contra avaritiam: castitas contra luxuriam: humilitas contra superbiam. et sic de alijs. sequitur quod miserunt in terram suam. scilicet in infernum. **E**t nota quod anima sic denudata incurrit triplex incommodum secundum quod vestis ad tria valere potest. scilicet ad regendum: ad ornandum: et ad protegendum a frigore et calore. **S**ed talis anima misera denudata vestey virtutum non habebit vestimentum quo protegatur a sua confusione in iudicio. **E**t tunc implebitur in ea quod dicitur **Mat. ij.** **D**escendam genibus nuditate tua et regnis ignominiam tuam: et proieciam super te abominaciones tuas: et stumelius te afficiam. **I**te non habebit vestimentum quo ornata recipiat in celo: hoc est vestimentum charitatis: quo qui induitur non fuerit excluder a convivio celi: sic dicitur **Mat. xxij.** **D**e eo qui iteravit ad nuptias non habens vestem nuptialem. scilicet charitatem: exclusus est et dicitur esse de ipso. **P**roiecit enim in tenebras exteriores et

¶ Sermonū funebriū

Item nō habebit vestimentū quo ptegat
a passione in inferno:que erit in frigore et
calore, quia transibunt ab aquis nimis ad
calorem nimium. vt dicit Job. xliij. Et ideo
Spoca. xvij. dicitur. Desolata faciet eam et
nudam: et carnes eius māducabit et ipsam
in igne cōcremabunt. Secūdo in auctori-
tate superius allegata tangit defectus pso-
ne mortue q̄tus ad bona fortune. qz mors
expoliavit eā oibz temporalibz bonis: q̄
bona fortune vocant. Eadem in semibz
qz finis correspondet pncipio. sicut enim a
pncipio feminat granū nudum et expolia-
tum: sic in fine recolligitur et recōditur gra-
nū expoliatū et nudū. Et ita est de homie: qz
sicut a pncipio nudus nascit: sic nudus per
morte egreditur in fine. Vsee. ij. Expoliam
eam nudam et statuā scdm diem natiuit: q̄
sue. Ex quo apparet qz tēporalia bona sūt
homī accidentalita. Quod apparet quia nec
affert ea secū nascendo: nec asportat moriē-
do. vnde apostolus p̄me primo. vi. Nihil
inutilū in hunc mūdum haud dubiū quia
nec auferre quid possum. Et ideo si etiam
in vita contingat perdere ista accidentia re-
manente substantiali bono aīemō debz ho-
mo trīstari. Sic fecit iob. q̄ dixit Job. i. per-
ditis bonis suis. Nudus egressus sum de
vtero matris mee et nu. re. al. dñs dedit et c.

¶ Tertio in themate tan-

gatur completa defectio, cum dicitur cōsumptū
Ebi notandum qz aliter cōsumitur corpus
defuncti et aliter aīa. Nam corpus cōsumit
per putrefactionē et corrosionē vermium: sic
vestimentū vetustate consumptū comedif
a tineis. Vnde iob. xij. Quasi putredo con-
sumendus sum: et quasi ve. qd come. a tinea
Sialia enī s̄m p̄bm ex eisdē nutriūtur ex q̄-
bus sunt. vnde vermes de putrida carne ge-
nerati et de ipsa viuūt ipsam comedendo et
consumendo. Vnde antiqui ne istud fieret
condebant corpora mortuoz aromatis
ne putrescerent aut vermes generarēt. An-
de ex corporibus sic conditis precipue bal-
samo et myrrha: sicut adhuc apud paganos
fit circa babiloniā: vbi multa est copia bal-
sami: egreditur quedā spēs medicinalis q̄
dicitur mūmia: que s̄m constantiū est cali-
da et siccā in quarto gradu. et p̄cipue inueni-
tur circa cerebrū: quia sanguis ad cerebrū
calore balsami maxime attrahitur et exco-
ur. sic vt cerebrū adurif et desiccā et in mū-

miam trāsmutatatur. Inuenitur etiā mūmia
circa spīnā. Illa autē mūmia ē melior q̄ ni-
gra et lucida et fetida: et habet virtutes me-
dicales. quia puluis eius cū succo sangui-
narie naribus appositus sanguinez sistit.
Valet etiam contra dysenteria: que fit vicio
inestini superioris: si detur puluis eius cū
pulvere gummi arabici crusto et confecto cum
aqua rosacea et cum succo plantaginis. Si
vero fit dysenteria vitio inferiorū: tum p̄ di-
stere inuitatur puluis mūmie cum aqua in-
fusionis de gra. Sed licet corpus mortuū
ex virtute balsami et myrthe tale qd gene-
ret: p̄ se tamē solū generat putredinē et ver-
mes. vnde Job. xxv. Vomo putredo et filii
hominis vermis. Anīme vero dānatoz
q̄ms consumi nō possunt vt deficiant ab es-
se nature: metaphorice tñ dicuntur consumi
dupliciter. Primo ex famis cruciatu. Nam
sicut corpus quādo habet vehementē appe-
titū cibī et nō potest ipsum habere: dicitur
fame consumi. Sic anīme q̄ sunt in gebē-
na habentes vehemens desiderū habendi
aliqua bona ad penē sue refrigeriū et nō va-
lentes habere: dicitur fame consumi. id est
vehementia desiderij affligi. sicut Luc. xvi.
dices epulo ait abrahe. Mitte lazariū vt in-
tin. extre. di. sui in aqua et c. nec vnq̄ ad pe-
nituit potuit habere. Dicitur etiā consumi a
deuozatione anī et mortuū earū. Per aues
enī celi: intelliguntur sancti qui sunt in celo
quos dānati videntes esse in maxima glo-
ria et se esse in maxima pena mori dentur in
seipsis mortuū amarissimo. id est dolore ma-
xime amaritudinis. Vnde deuter. xxxij.
Consumēt fame et deuozabunt eos aues
mortuū amarissimo.

¶ Quarto inquitur in

pposito themate de locatōe q̄ ē incerta cum
dicitur vbi q̄sō ē? Nō enī p̄ certo de aīa defuncti
possumus scire determinate vbi sit. Vñ ad
ctā q̄stionē nō possumus rñdere nisi ex sup-
positiōe. qz q̄stio de vbi: ē q̄stio de loco. Vñ
dem autē in corpibz qz corpora s̄m diuersa
pōdera fortūm diuersa loca. Nā inf̄ elemē-
ta ea q̄ sūt simplr̄ grana hnt locū infimū
vt terra. qz vero simpliciter leua habent lo-
cū sup̄remū vt ignis. que vero habet aliqd
de leuitate et aliquid de grauitate tenet lo-
cū mediū sicut aqua et aer: qz aqua respectu
terre est leuis: respectu vero aeris est gra-
uis. et sic est de aere respectu extremoz. Et si

Distinctionis III

Sermo VII

militer potest dici de animabus deccentium qui
bus ex quadam cognemencia deputant specia
lia loca. quia ille que decedunt peccatis morta
libus grauare sunt in inferno. i. in infimo
que vero a peccato totaliter alleuare sunt in su
permo. scilicet in celo: que ve o hinc aliquid alle
uia terra sine mortali decedunt et hinc aliqd
grauare ut que decedunt cum venialibus vel
cum debito pene temporalis propter penitens
tiam hic non complectat: iste sunt in purga
torio. cuius communis locus dicitur esse supra
locum inferni sed remotus a celo. **S**ecundo
vbi. i. de loco inferni dicitur. **Job. x.** **V**ada et non
reuertar ad ter. **te. et oper. mor. tc.** In quibus
verbis tanguntur octo conditiones pessime pe
ne infernalis. **Quarta prima est quod est irre
uocabilis. unde dicitur vadam. s. ad infernum
et non reuertar. s. ad statum istum. **U**n sapie. ij.
Non est q. agnitus sit reuerfus ab inferis.
Et si obijciatur de lazaro et quibusdam infide
libus a sanctis resuscitatis qui redierunt in
de ad istam vitam. **D**icendum est ad hoc quod de
non alligant potentias suam alicui legi. **E**t
ideo licet ita sit de communi lege: tamen ex speci
ali privilegio deus concessit aliquibus quod inde
reuoarent: sed tamen privilegia paucorum non fa
cit legem commune. sicut **V**ero dicit. **U**nde
non ex communi lege hoc fuit: sed de gratia specias
li. **E**t ideo **S**apie. ij. hinc legem commune loquens
sapienter dicit. Non est reuersio finis nostri.
Secunda conditio illius pene est: quod est odibili
lis ex eo quod est terra tenebrosa. **N**am sicut lu
men est amabile. ita tenebra odibilis. **D**icitur
autem infernus terra tenebrosa propter caren
tiam diuine visionis. sicut exponit sanctus
Thomas: quibus sunt ibi infra terram vbi infer
nus esse dicitur etiam tenebre corporales: quod
ex opacitate terre non ingreditur illuc lumen
celestis: et ignis qui est ibi plurimum ardet et
minime lucet: sicut **B**asilium dicit. **vñ. E**la
h. **E**cce tenebre operient terram. **T**ertia con
ditio est: quod est inextinguibilis. quod oper. mor.
cali. i. petri originale quod fuit causa obscuri
tatis et mortis: quod. s. post mortem est inextingu
bile. et multi sunt ibi cum peccato originali: sicut
aut infideles qui nullo fidei sacramento hoc
peccatum expiauerunt: et pueri etiam qui sunt in lim
bo qui sine baptismo decesserunt: qui hinc non
habent penas sensibiles: carent tamen diuina
visione. **Job. ij.** **O** tenebre: et stelle caligi
ne eius. **Q**uarta conditio est: quod est valde gra
uis ratione magne miserie penarum in qua
sunt: ideo dicitur terra miserie. **ps.** In mi**

serijs non subsistet. id est vit subsistet. **Q**ui
ta conditio est. quod irremediabilis. quod lumen
diuine misericordie vel gratie non habet ibi
locum. ex eo quod est terra tenebrosarum. s. propter
obscuritatem peccatorum actualium: a quibus pur
gari non possunt: et manente culpa non potest
auferrī pena. **U**nde quilibet eorum potest di
cere illud **ps.** **C**ontexerunt me tenebre. **S**e
cunda conditio est: quia summe terribilis. quod scilicet
ibi est umbra mortis: et mors est finis ter
ribilium. **D**icitur autem umbra mortis hinc
Thomam super **Job.** quia sic patitur ac si
semper morerent. **Luce. i.** In umbra mor
tis sedent. **S**eptima conditio est. quod est con
fusibilis: quia ibi nullus ordo. i. omnimoda
confusio. **E**t si tu obijcias illud apostoli. **R**o
ma. xij. **Q**ue a deo sunt ordinata sunt. et illa
pena a deo est statuta. ergo et ordinata. **D**i
cendum est ad hoc quod hinc aliquid est ibi ordo
et hinc aliquid non. **E**rit enim ibi ordo triplex.
Primo diuine iusticie. quia sicut dicit **Aug.**
peccatores in supplicijs ordinantur ut nunquam
sit dedecus culpe sine decore iusticie. **U**nde
ita pulchre et ordiate stat peccator in infer
no sicut in anulo gemma: sicut latro in furca:
et sicut seruus in docta. **S**ecundo ordo cul
pe. quia illi qui fuerunt similes in culpa socia
buntur in pena. **U**nde super illud **Abd.** xij.
Alligate ea in fasciculos ad comburendum
dicit **gregor.** **F**asciculos ad comburendum
ligare est hos qui eterno igni tradendi sunt
pares paribus associare. ut quos similis cul
pa iniquat par etiam pena constringat. **T**er
tio etiam erit ibi ordo pene. quod non omnes
equaliter punietur: sed iuxta mensuram pec
cati datur mensura supplicij. **Deutero. xxv.**
Pro mensura peccati erit et plagarum modus.
Dicitur autem ibi non esse ordo quoad tria. s.
quoad elementa que ibi non erunt distincta si
comixta et confusa. unde infernum vocat ca
hos. **Luce. xvi.** quasi quid confusum. **I**tem ele
menta non seruabunt ibi proprietates suas
Nam proprietates ignis est nuere et glaciem re
soluere. tunc autem non resoluere hinc illud. **S**ap.
xvi. **N**ix et glacies sustinebant vim ignis et
non tabescebant. **P**roprietas autem aque
est ignem extinguere. tunc autem non extinguet
hinc illud **Sapie. xix.** **I**gnis in aqua valebat
supra suam virtutem: et aqua extinguens est
nature obliuiscere. **P**roprietas aeris est
lumen recipere. tunc autem non recipit sicut
erit tenebrosus. **Sapie. xvij.** **N**ec syderum
lympide si anime illuminare poterant illa non

¶ Sermonū funebrū

ctem horrendā. Proprietas terre ē infimū locus teneritunc autē peccator habebit terrā sursum ⁊ deorsum a dextris ⁊ a sinistris **Job. xx.** Terra consurgit aduersus eum. scz peccatorē quia. s. eum tenebit iudicij conclusum. Secūdo nō erit ibi ordo quoad loca. res enī inordinata dicitur vel quādo nō tenet locum suū vel quando frequenter locū mutat. sed ibi homo qui deberet esse sup̄ omnia. s̄m̄ illud ps̄. Omnia subiecisti ⁊c. erit locatus infra oīa. Item dānari frequenter mutabunt locos. **Job. xxiiij.** Transibunt ab aquis minū ⁊c. Tertio non erit ibi ordo quoad actiua ⁊ passiua. Nam ordine nature ignobilia ⁊ debilia patiūtur a nobilioribus ⁊ fortioribus ⁊ non eōuerso. quia s̄m̄ **Augu.** Omne agens est p̄stantius patiente. Sed ibi eōrario spiritualia vt anime ⁊ demones patient ab igne corporeo. Itē ordine nature corpora mixta dissoluntur ab excellentia p̄trarioꝝ sicut lignū ab igne sed ibi corpora humana ab igne non corūpentur neq; consumunt. Octaua conditio pene infernalis est: qz est horribilis. Nam ibi sempiternus horroz inhabitat. quia scz post penas p̄sentes semp̄ timent futuras quia nūq; terminant: vel quia dānati sūt in sempiterno horroꝝ dei ⁊ sanctorū: et vnus horret aliū ⁊ quilibet seipsum. Unde horrendū est incidere in manus dei viuētis. sicut dicitur **Hebr. x.** De vbi autē siue de loco purgatorij sciendum q̄ licet anime que sunt ibi a corporib; exute nō habeant sensum corporale: nihilomin; sunt in amaritudine ⁊ afflictione magna. Tum p̄pter retardatiōē a gloria quā sūme desiderant tum p̄pter afflictionem ignis cui ex diuina iusticia alligatē detinētur uite. vñd ad eas re'erre potest qd̄ dicitur **Ecdē. xxi.** Nō est sensus vbi amaritudo aie. quasi dicat non ē ibi sensus corporalis: sed tamē est ibi amaritudo anime in pena detente. De vbi vero siue de loco paradisi sciendum q̄ est ibi cognitio clara: virtus perfectā: ⁊ cōtemplatio alta. duratio eterna: refectio sapidq; m̄sio lucida: ⁊ habitatio pacifica. Et de his omnibus dicitur. **Baruch. iij.** Disce vbi sit prudētia. ⁊ accipitur prudentia pro scientia brā. s̄m̄ illud. **P. ouer. ix.** Sciētia sanctorū prudentia. Et sequitur in auctoritate **Baruch.** vbi sit intellectus vt scias simul vbi sit longuitas vite ⁊ victus: vbi sit lumen oculorū ⁊ pax. Ad quā nos deus ⁊c.

In amuerfario de oblationibus faciens
dis. Sermo VIII

¶ Idas collatione

facta. xij. milia drachmas argēti misit hierosolimaz efferi p̄ p̄ctis mortuorū. **Idas. xij.** Sicut nos videmus in mūdo corporali inferiora corpora imitant superiorū corporū motū: sic elementa motum corporū celestium. Nam mare sequitur motū lune. Sicut enim adamas trahit ferruz post se sic luna mouet ⁊ trahit post se mare oceanū. ⁊ ideo in ortu lune intumescit ⁊ crescit mare ex p̄te orientali: ⁊ decrescit ex p̄te occidentali. ⁊ eōuerso quādo luna est in occasu. s̄m̄ autem q̄ luna plus vel minus p̄ficiat in lumine: ita plus vel min; in suis fluxu extendit vel retrahit ip̄m mare. Et sicut dicit **Maurus** in libro **Ciceronis.** Ocean; in incremento lune retinet istū modum. Primo enim die crescentis lune fit copiosior solito ⁊ abundat in sūmo: sed secūdo minuitur ⁊ sic decrescit vsq; ad diem septimū: deinde iterū crescit p̄. vii. dies: ita q̄ in quarto die iterū est pleniū in sūmo. vñd in nouilunio nō semper est mare pleniū ⁊ etiam in plenilunio. Si r̄ sphere celestes inferiores sequūtur motum superiorū sphere. s̄. primi mobilis. Sic ergo accidit etiam in hominib;. quia minores ⁊ inferiores sequūtur facilius exemplū superiorū ⁊ maiorū. Unde quedam decretalis dicit q̄ illud quod a superiorib; agitur facile trahitur a subditis in exemplis. Unde dominus discipulis ait. **Johan. xij.** Si ego laui pedes vestros domin; ⁊ magister ⁊c. Et ideo sancta ecclesia in p̄positis verbis que legi consueuerit in amuerfarijs defunctorū volens nos monere ad pietatem erga mortuos nostros vt ea per nos tra suffragia inuenimus: recitat nobis exemplū hui; magni ⁊ fortissimi p̄ncipis. scz **Iude machabei:** q̄ de mortuis populi ⁊ exercitus sui iuuādis magnā curā ⁊ sollicitudinē ostendit largā p̄ eis oblationē faciendā. vñd ait q̄ iudas collatione facta ⁊c. **¶** In quibus quidem vobis exemplo **Iude** ostēdit q̄ circa suffragia q̄ sūt p̄ mortuos. v. sunt obseruanda.

¶ Et primū est vt fiant cum cordis puritate. qd̄ signat **Iudas.**

¶ Secūdum vt fiant ex cōmuni charitate. ⁊ ideo dicit. collatione facta.

¶ Tertū vt fiant aq; muneris largitā e. et

ideo dicit q. xij. milia dra. ar. mi.
 Quamuis est q. fiat cu discretione saga cita
 te. unde misit hieroso.
 Quamuis ut fiant pro xpianis necessi-
 tate. ideo dicit offerri &c.

Circa primū aduerten

dum q. suffragia q. fiunt a bonis qui sunt a peccato mortali purificati; puta orationes & elemosyne & huiusmodi sūt validiora & vti- liora q. illa q. fiunt a peccatorib. imo si pec- cator a seipso tñi mortus. & p seipsum facit a liquid talis nec sibi nec alteri p talia meret seais aut est si aliquis qui bonus est fac ta- lia per peccatorem. Unde valida suffragia fiunt que fiūt p h s qui boni sunt & purgati a peccatis mortalibus. Purificat autē ho- mo a peccato per penitentiā & confessiones & hanc purificationē signat Judas q. inter- pretatur confitens. Et iō ē ad litteram Ju- das quia ipse purus erat a peccato: etias a- lios hortabatur ad illud. Unde. ij. Macha. xij. dicit q. fortissim? Judas hortabatur pos- sulum vt conseruaret se sine peccato. Et iō Judas signat hominē per penitentiā & con- fessione a pctō purificatū: cui? suffragia va- lida sunt. p defunctis. Unde cū quidam de- functus apparuisset post mortē cuidā ami- co suo & reuclasset ei q. esset in grauib? pur- gatorij penis & rogasset p se orationes fie- ri petiuit ille vtrū vellet q. faceret eos fieri a tali vel a tali sacerdote: & defunctus ad h- nihil respondens caput more reuuentis cō- cussit: deinde petiuit viuens an vellet q. ta- lis heremita p se oraret: cui ille. Trinam p me oraret. Et cū ille pmisisset q. pararet hoc fieri. Respondit defunctus. Et ego dico tibi q. ab hac die vsq. ad duos ānos tu eri- am morieris. Et hoc dicto disparuit. Et il- le viuens vitam suā in meli? mutauit: & tpe sibi p̄dico in dño obdormiuit.

Secūdo debent suffra

gia fieri ex charitate cōmuni. vñ dicit colla- tione facta. Nam aliqua collatio facta fuit ad quā multi ex charitate & pietate contule- runt de pecunijs suis. unde & aliqui textus habent collatione facta. Sic quilibet debet libenter conferre elemosinas & oblationes p suffragijs defunctor. & maxime ad impe- trandū missas & orationes sanctor. viroz. Et sicut dicitur. ij. Macha. xij. Sancta & sa- lubris est cogitatio p defunctis exorare vt

a peccatis soluantur. Nam si opus magne pietatis est collationē facere ad subuientem dum pauperibus viuus in mundo. maioris adhuc est facere ad subuientium indige- tibus qui affliguntur in purgatorio. Unde ad hoc posset referri illud de quo apostolus cōmendat macedones. Roma. xij. Proba- uerunt etiam inquit macedonia & achaia collationem aliquā facere in paupes sc̄toꝝ

Ubi ostēdit q. suffragia pro defunctis in- digentibus debēt fieri quadrupliciter. Pri- mo libenter. unde dicit q. pbauerunt. id est approbauerūt. Secūdo vnamiter. quia collatione facta. Tertio misericorditer. quia in pauperes. Quarto vtiliter. quia sanctor.

Ostendit ergo pmo exemplo macedoniū & achaicoꝝ q. talia suffragia debent fieri li- benter quia isti pbauerunt. i. placuit eis et iudicauerunt bonū esse q. fierent. Et sic pa- tet q. nō coacte sed voluntarie & libentē fecerunt. Quādo vxor vel dispensator alian? facit elemosynam pro viuus vel etiam pro mortuis: vir vel domin? qui est pius & mis- sericos appropat & gaudet q. tales elemo- syne facte sint. Et tales quia pi? & misericor- des sūt approbant a deo: qui est p̄ paupes rñ & domin? viuorum & defunctorum. Sed viri siue domini qui sūt duri & crudeles nō gaudent de talibus elemosynis nec appros- bant: imo dolent & conquerūt & contradi- cunt. Ideo tales tanq. crudeles non appro- bant deus sed condemnabit. Unde dicitur Sapi. xi. Vos quidem. s. misericordes tan- q. pater moneta probast. id est approbas- sti illos autem. scilicet imisericordes tanq. rex durus interrogans condēnasti. Secū- do ostendit isti exemplo suo q. d. fieri vna- nimitē. unde collationem aliquam fecerūt id est collectam de concordia. Sed aliq. cru- delissimi sunt qui nihil volunt conferre vel dare pro suis defunctis. de quibus quilibet postq. purgatus fuerit conqueri poterit deo dicens. Gala. ij. Nihil mihi contulerūt. Et multi faciunt peius. quia nec elemosy- nas nec restitutiones quas ipsi defuncti in- restamēto reliquerunt psoluere volūt. ps. Nec fideles habiti i restamēto. s. defuncti sūt.

Tertio ostēditur q. de-

bet fieri suffragia misericor. dit. vñ dicit in paupes. Vñ cū ei ē paup. q. idiget auxilio: nec pt se i aliq. p seips iuuare. tales sūt exis- tes in purgatorio q. multū indiget auxilio.

Sermonū funebrū

quia sūt in maximis penis: nec per seipso
iuuare se possunt. Nota si aliq̄s esset in pro
fundo carcere detentus grauissime infirmi
tatis & doloribus affictus magno debi
to oneratus & ad ip̄m debitum soluendū
ex se facultate priuatus: & tamen pro modi
co precio posset redimi & ab omnib⁹ dictis
malis liberari: & post liberationē statim es
set potentissim⁹ ad retribuendū his qui sibi
tribuissent & subuenissent: crudelissim⁹ eēt
ille saltem: consanguineus vel amicus qui
nollet conferre aliquid ad eius liberationē.
In tali ergo statu sunt illi q̄ in purgatorio
detinent. Sunt enī primo in profundissimo
carcere inclusi, quia locus cōmūnis purgato
rii est ibi ubi est locus inferni. vnde & eos
dem igne affligi dicitur qui sunt in inferno
& illi qui sunt in purgatorio. Nam s̄m gre
go. Sicut sub eodem igne aurū rutilat & pa
lea fumat. ita sub eodem igne peccator cres
citur & electus purgat. ergo sunt in eodez
loco inferiore ordinandi. **Q**um ergo loc⁹ in
ferni sit infra terrā profundissim⁹ s̄m illud.
Job. xviij. In profundissimū infernū descen
dent oia mea. sequit⁹ q̄ locus purgato:ij eti
am sit profundissim⁹ & ad modūz carceris
yndiqz conclusus: & ita q̄ in purgatorio sūt
in profundissimo carcere sunt. Item sūt gra
uissimis penis afficti. Dabent enī q̄ sunt i
purgatorio duplicē penam. **U**nā dāni inq̄
tum retardatur a diuina visione. **A**liā sen
sus s̄m q̄ ab igne corporali puniuntur. **E**t
q̄tum ad vtrāqz penam minima purgato
rii pena excedit maximā penā huius vite.
Nam q̄tum ad penam dāni ostenditur ex
hoc. qz quāto aliquid magis desiderat tan
to eius absētia molestior est: & quā affect⁹
quo desiderat summū bonū post hanc vitā
in animabus sanctis est intensius: qz non
retardat affectus mole corporis: & est quia
termin⁹ fruendi summo bono iam adueniss⁹
nisi aliqd̄ impediret. ideo de tardatōne ma
xime dolent. **D**e pena autēz sensus. i. ignis
purgato:ij dicit **Augu.** in quodaz sermone
q̄ ille ignis purgato:ij durior erit q̄ quies
qd̄ in hoc seculo penarū aut sentire aut vi
dere aut cogitare quis potest. & sic sūt ma
ximis penis afficti. Item sunt graui debi
to onerati. **N**ō patet. qz ubi exigitur gnis
satisfactio p̄supponit q̄ sit graue debit⁹:
vide cū in purgatorio exigatur satisfactio
per grauissimas penas: sequit⁹ q̄ graue sit
debitum & reatus purgandoz. **S**ed aduer

tendum qz grauitas penarū purgato:ij nō
est t̄m ex q̄ritate peccati q̄rit⁹ est ex dispo
sitione purgato:ij. qz idem peccat⁹ grauius punif
ibi q̄ hic. **S**icut ille qui est melioris cōple
xionis magis punif eisdem plagis impos
tis q̄ alius: & ideo ex leuib⁹ culpis grauior
est ibi pena q̄ hic. **S**unt etiam p̄ se impos
tentes ad remouendū vel minuendū illam
penam per aliqua opera satisfactoria. qz il
la pena taxata est eis ad expiandū reatum
suū. reatus enī nihil est aliud q̄ debitū pe
ne quā quis meruit accipere: & p̄ hoc aliq̄s
a debito absoluit q̄ ip̄m debit⁹ exoluit. et
ideo ex hoc a reatu absoluitur q̄ penam su
stinet quā debebat. **P**ossunt tamē a nobis
hic viuētibus ab illa pena subleuari in par
te vel ex toto liberari p̄ suffragia que p̄ ip̄
sis faciunt p̄pter duo. **P**rimo p̄pter cōmū
nicationē in radice operis q̄ est charitas &
in operibus meritorijs. & ideo oēs qui inui
cem charitate cōnectunt aliquid emolime
tum ex mutuis operibus reportant. **C**har
tas autē que est vinculū vnicens membra ce
leste nō solum ad viuos se extendit: s̄ etiā
ad mortuos q̄ in charitate decedunt. quia
charitas vita corporis non finit. vnde. i. **C**o
rinth. xij. Charitas nunq̄ excidit. **E**t ideo
possunt mortui q̄ in charitate decesserūt sic
cut fuerūt qui in purgatorio detinent. quia
illi qui sine charitate decesserūt oēs sunt in
inferno: p̄ opera viuoꝝ iuari. **S**ecundo. p̄
pter intentionē ad eos directā. s̄ eius q̄ ali
qua opera ad hoc facit vt talibus p̄sint. vñ
talia opera quodāmodo efficiunt eoz pro
quibus sūt: quasi eis a faciēte collata. **U**n
de cū mortui adhuc viuunt i memorijs sic
viuentiū: intentio ad eos dirigi p̄t. **E**t sic
suffragia viuoꝝ possunt valere mortuis. tū
p̄pter charitatis vnionē: tū p̄pter int̄ntio
nē ad eos directā. **S**ed mortuis qui sūt in
inferno suffragia p̄desse nō possunt: tum
qz sunt extrayinculū charitatis s̄m qd̄ ope
ra viuoꝝ cōtinuant⁹ defunctis: tū quia tot
raliter ad vie terminū puenierūt recipiētes
vltimā p̄ meritis retributionē. vñ nostrā
suffragia nō p̄sunt dānatis: nec p̄ eis ecce
sia orare intendit. **P**ro mortuis autē qui sūt
in patria nō est cōpetens suffragia facere.
qz suffragiū de sui rat. one importat quan
dam auxiliatiōnez: que nō competit ei qui
defectum nō patitur. **N**ulli enī iuari cōpe
tit nisi ei qui indigens est. **U**nde cuz sancti
qui sunt in patria sint ab omni indigentia

immunes in ebriati ab ybertate dom⁹ dei:
non cōpetit eis p suffragia iuari. Restat
ergo q suffragia fieri debeant solus p illis
mortuis qui sunt in purgatorio: qz tales iu
uari possunt, qz t in charitate decesserunt:
t ad vltimū vie terminū adhuc non puene
runt: in tērio viuētū ad eos dirigi potest
Itē tales adiutorio indigēt, qz sunt in pena
que pena ē supplementū satisfactōis q non
fuerat plene in corpore consumata. vñ cum
suffragia p eis facim⁹ p eis satisfacim⁹. Et
ideo p nostra suffragia pena eoz minuit⁹ t
tantū potest multiplicari qz tot⁹ pene satis
factionē implet: t sic a pena totalit⁹ libera
retur. Patet ergo q piū est eoz paup⁹ tati. i.
necessitati subuenire. Und ē psona eoz dī
cūlibz charoz siue cō sanguineoz suozum.
Animas pauperū tuoz ne obliuiscaris. Et
obliuiscēti t nō subueniēti dicit, qz obliuisceris
inopie nostre t tri. no. Et maxie debz
nos ad eos iuandū sollicitare, qz statim
postq liberati sunt pueniūt ad regnū celoz
in quo copiose retribuere possunt illis q eos
iuerūt. Prop⁹ ea beat⁹ qui intelligit super
egenū t paup⁹ t. nā merito ipi⁹ pauperis
adiuti t de purgatorio erūt in die mala li
berabit eum dñs. Quarto debēt suffragia
fieri vtili, qd ostēdit in aucte superi⁹ alle
gata. cū dicit. sanctor. Tanto autē elemofy
na est vtilior facienti t tanto maioris meri
ti: quāto ille cui fit est melior: t magis indi
gens. Sed illi q in purgatorio sunt hz p ali
quib⁹ leuib⁹ offensis in purgatorio sunt de
tenti ad temp⁹: melioris tamē cōditōis sūt
qz isti q sunt hic viuētēs. qz tam de sua salu
te securi sunt: t magis suo fini. i. eterne bea
titudinī ppinqui. Et sunt etiā magis indi
gentes: qz a sua necessitate magis affligun
tur: t ideo maioris meriti vidēt esse subue
nīre eis mortuis qz viuīs. Vñ circa eos pē
pue est adimplendū illud apli Romān. xij.
Necessitatib⁹ sanctor cōmunicātes. **D**

Tertio in auctoritate

pncipali inuiv⁹ q debēt suffragia fieri pro
defunctis cū muneris largitate. Qd ostēdit
exemplo iudei: qui magnā argētī qritatē p
mortuis offerendam misit. s. duodecī milia
drachmas argētī. Apparet autē magnificē
tia pū⁹ muneris ex trib⁹. Prio ex oblatōis
qritate. qz duodecī milia. Secundo ex mo
nere qritate. qz drachmas. Tertio ex mone
te nobilitate. qz argētī. Que etiā in se conti

nent mysticā rationē ex eo q p huiusmodi
drachmas intelligunt aie in purgatorio de
tente: q virtute suffragioz citi⁹ mittunt ad
vitaz eternā. Ratio autē qre iste drachme
argētī significāt aias in purgatorio crucia
tas ē triplex. Prio ē. qz ibi sunt tm aie fide
lium t vitā xpī sequentiū. t ideo significant⁹
p drachmas. qz drachma erat moneta pon
deris triū scrupuloz. in quā pōdere signat⁹
fides sancte trinitatis quā ille aie tenuerūt
Itē drachma habebat in se imaginē t figu
ram regis. Christ⁹ autē est rex regū t dñs
dominātū. sicut dī in Apoc. cū⁹ imaginē
t figurā tenet quicūqz ei⁹ vitā t cōu⁹ rlatio
nem sequit⁹. Vñ apls. i. Coz. xv. Prim⁹ hō
de terra terren⁹. secundus vero. i. xps de celo
celestis. si potauim⁹ imaginē terreni porte
mus t imaginē celestis. Vel ideo dicuntur
drachme: qz post purgationē collocāde sūt
in collegio angeloz t hoim beator. qui per
decē drachmas figurant⁹: quoz nouē signi
ficant nouē ordines angeloz: decima vero
naturā humanā: que p pctā perditā fuit: s.
per xpm reuuetā t saluata. Und Luc. xv.
Que mulier habēs drachmas decē t. Ses
cunda rō qre p istas drachmas significan
tur aie purgāde est. qz ille aie sunt de nume
ro pdestinator. ad quos refert numer⁹
signatoz. de vnaquaqz tribu filioz isrl⁹: qui
intelligunt hic duodecī milia drachme. p
pterea qz cōpurant Apoc. vij. de vnaqz
tribu duodecī milia signati tē. scz signo seu
sigillo diuine pdestinatōis. de quo dī. i. Zhi
mo. ij. Fundamentū dei stat habēs signacu
lum h. cognouit dñs q sunt ei⁹. Voc ergo si
gnaculo signati sunt de qb⁹ dī Apocal. vij.
De tribu iuda duodecī milia signati tē. Et
ideo qz aie q in purgatorio sunt de nūero p
destinoz sunt t int bōs futuri sunt: in nū
mero duodecī miliū drachmarū cōgrue tes
signant⁹: qui numer⁹ etiā eoz pfectionem
ostēdit. qz ptinet decē t duo t mille siue mi
lia. decē quidē qz decē pceptoz legis dei
obseruatores fuerūt: quib⁹ addunt duo. p
pter duplicē charitatē quā habuerūt. s. dei t
pximi: s. millenari⁹ numer⁹ cōpetit p seus
rantib⁹: qz est vltim⁹ limes vltra que nō p
gredit nisi reimcipiat a capite. vnde signat⁹
pseueratiā vsqz ad vltimū: quā tales tenuē
runt. Unde etiā ipsi sunt significati p equi
tes salomonis. de qb⁹ dicit. ij. Reg. x. q cō
gregauit salomon eqtes t facti sunt ei duos
decim milia equitū. Tertia ratio dicte signi

ficationis est. quia dicte anime sunt in afflictione tormentorum. s. ad sui purgationē. et idcirco predicte drachme dicunt fuisse argenti. qz ses per modū argenti in igne purificatur. ps. Argentum igne examinatum etc.

Quarto ostenditur in

auctoritate principali qd debent suffragia fieri cum discretiōis sagacitate. sicut iudas discretus fuit et sagax in eligendo locū debitū ad suffragia mortuorum. vnde misit hierosolymā ubi erat ecclesia siue templus qd erat locus debitus sacrificiorum et oblationum et etiam orationum. Job. iiii. Hierosolymis est locus ubi adorare oportet. Signat autē hierosolyma ecclesiam catholicā: extra quā sicut dicit Ag. non est locus veri sacrificij. Sacrificium autē qd possit pro mortuis fieri. deinde elemosina: deinde oratio: deinde ieiunium: deinde oblatiōes fidelium que pro defunctis fiunt. siue offeratur cera siue oleus siue etiā pecunia vel quicquid aliud vitale. Unde dicit in decre. xlii. q. ij. Anime defunctorum solummodo quattuor modis. aut oblationibus sacerdotum: aut precibus sanctorum: aut charorum elemosynis: aut ieiunio cognatorum. Et Damas. in sermone de dormientibus docet ceras et oleū et huiusmodi pro defunctis offerri. Ratio autē dictorum est. qz suffragia viuorum pro defunctis sicut quod viuorum viuentibus charitate et sicut quod intentione viuorum referunt in mortuos. Et illa opera precipue nata sunt mortuos suffragari: que maxime ad iunctiōnem charitatis pertinent: vel ad directiōes intentionis in alterū. Ad charitatē autē sacramentū eucharistię precipue pertinet: cum sit sacramentū ecclesie vnionis: continēs illud in quo tota ecclesia vnita et consolidata salz christi. Unde eucharistia est quasi quādam charitatis origo siue vinculus: sed inter charitatis effectus precipue est elemosynarū opus. Et ideo ista duo ex parte charitatis precipue suffragantur mortuis. s. sacrificiū ecclesie et elemosyne. Unde etiā oblatiō candelarum vel olei et alie oblatiōes possunt pdesse defuncto in quāntū sunt elemosyne quedā. dantur enim ad cultū ecclesie: licet etiam in vsum fidelium. Sed ex parte intentionis directe in mortuos precipue valet oratio. qz oratio sicut in suā rationē nō solum dicit respectū ad orantem. sicut et cetera opera: sicut directi ad illud pro quo oratur. Et ideo illa tria ponunt quasi precipua

subsidia mortuorum. s. sacrificiū ecclesie elemosyne: et oratio: quibus quecumque alia bona ex charitate fiant pro defunctis: eis valere credenda sunt. Unde Grego. addit ieiunium. qz eis pdesse potest et ratione charitatis et ratione intentionis in defunctos directe. Pro omnibus ergo his remittunt debita peccatorum: nō solum viuus: sed etiā defunctus: et precipue pro sacrificiū quod in hierosolyma. i. in ecclesia quotidiē offertur. In cuius figura. i. Machab. xi. sacrificiantibus hierosolymis remisit rex demetrius alia debita: que sibi debebant. Et sic deus pro sacrificiū quod in ecclesia offertur remittit debita peccatorum.

Quinto ostenditur in

themate assumpto qd debent suffragia fieri pro expiationis necessitate. qz scilicet necessaria sunt ad expiandū debita peccatorum eorum quod in purgatorio detinentur. et ideo dixit offerri eas ibi pro peccatis mortuorum. Ubi aduertendum quod quādo aliquis offendit aliquē deū et pro offensā facta sit obnoxius: pene si vult remouere offensam et absolui a pena: oportet primo quod offerat dignā emendā. Unde suffragia quod fiunt pro mortuis sunt sicut quedā emendatio vel satisfactiōes: que deo offerunt ad expiandū reatū peccati: quā patiumur ex peccatis preteritis. hebre. v. Offerat dona et sacrificia pro peccatis. Per dona intelligunt elemosyne. qz donum sicut pben est datio irredibilis. Elemosyne debent dari non diuitibus qui possunt reddere siue retribuere: sed potius pauperibus qui non habent unde retribuāt. sicut dicit Xuce. xliij. Cum facis prandium aut cenā noli vocare amicos tuos etc. sed que necque diuites etc. Nec propterea perdunt. qz deus retribuet pro eis. Nam fenerat dño qui miseret pauperis. Sed sacrificiū altaris precipue valet ad expiandū peccatū et viuorum et mortuorum: et etiā oratiōes deuote. Ubi Baruch. i. Holocausta et thus offertur pro peccato. Holocaustum erat sacrificiū quod totū incendebatur igne. et signat sacrificiū eucharistię: in quo continet christus: qui fuit totus incensus igne passionis. Thus autē est deuota oratio. Et dicta tria sūt dona elemosynarū et holocausta sacrificiorum: et thus deuotū orationum precipue iubent offerri. qz precipue satisfaciūt deo pro peccatis: nō tamen viuentibus: sed etiā mortuorum. Et de ofone etiā dicit. ij. Machab. xij. Sancta et salubris est cogitatio pro defunctis exorare ut a peccatis soluantur. a quibus postquam

absoluti et expiati sunt defuncti statim cuos
laus ad gloriam. Ad quam deus rē.
In die animarū de orationib' pro mor
tuis faciendis. Sermo IX

Sancta et salubris

est cogitatio p defunctis exorare
vt a peccatis soluant. ij. Mach.
rē. Scdm beati Aug. tria sunt genera de
functorū. Quia quidā sūt valde mali et dam
nari: istis suffragia nō valent. Quidā ve
ro sunt valde boni et beati. et isti suffragijs
nō indigent. Quidā vero mali sunt malicia
veniali et nō damnabili. et isti p suffragijs
uari possunt et necessitatē habēt sicut hi qui
sunt in purgatorij pena. Et de istis dicit qd
sancta et salubris est cogitatio rē. **S**er
monib' qdē verbis qtuor continent de auxi
ijs talibus mortuis impendendis.

Primū ē iuuand' utilitas. qz scā et sa. ē co.
Secundū ē adiuti necessitas. qz p defunct.
Tertius est iuuand' salutitas. qz exorare. de
quo null' cōpos mentis excusare se potest.
Quartum ē adiutoriū oportunitas. quia
vt a peccatis soluantur.

Circa primū nota qd co

gitatione orandi p defunctis ostēdit multuz
utilit' triplici ratione. Prima ē qz multum
pia. vnde dicit esse sancta. Nā pietas anne
ra est sanctitati. qz ppriū est scis viris ha
bere pietatē. Cui' figura habet Exod. xxx.
vbi dicit Aaron et filios ei' vnges sanctifi
cabiles eos. vnde non fuissent sanctificati
nisi fuissent vnti. i. nō potuissēt habere mu
sus sanctitatis sine vntione pietatis. Cui
xps sicut fuit singularit' sanct'. ita fuit sin
gulariter ppriū ipe est fons et origo pieta
tis. Cui. i. Job. ij. dr. Nos vntione. s. pietatē
habent a sancto. i. a xpo. Nec pietas maxi
me debet esse inter mēbra xpi et corporis sui
qd est ecclesia. sicut etiam in corpe naturali
vniū mēbrū comparit alteri: et qro mēbruz
est magis afflicti: tanto magis compatium
tur alia. Cui p vebemēti dolore alicui' mē
bri oculi lacrymant: os qd querit: pes festi
nat ad medicū: et oia alia cōpatiunt' aut co
adiuare conant'. Cui ergo illi q sunt i pur
gatorio adhibe sunt in via et inter mēbra mi
litantis ecclesie cōputant' pp' charitatis cō
iunctionē: et maxima pena sunt afflicti. quia
ignis purgatorij sicut dicit Aug. licz eis
etern' nō sit: miro tñ modo est grauis et af

flictius: ita qd excedit oēm penā quā vnq
aliqs in carne viuēs passus ē vel pati possit
Vt qd valde piū et scis ē qd nos qd sum' mē
bra ipoz: eis cōpatiamur et subuenire cure
m'. Et ex hac pietate pueniet nob utilitas
de q apla dicit. i. Ibi. iij. Exerce inqt teipm
ad pietatē. et post pietas ad oiavil ē. pmiss
sione habēs vite q nūc ē et future. Scda rō
est qz cogitatio orandi p defunct' ē valde sa
lutaris. et iō dī salubris. qz. s. pdest ad salu
tem: nō solum ipi' defuncti p q orat. s. etiā
ipi' q orat. Nā defuncto p q orat ipa oīo vel
alia suffragia q sūt p sunt ad saluē accelera
tionē. Et rō ē. qz ille q in purgatorio detine
tur post purgationē cōsequē eternā salutē: s
ante hōz qz rādiu cruciet in igne qd iū sa
tisfactio penitētie sue quā i mūdo nō pfecta
p illā penā purgatorij sit suppletat: et a leuio
rib' et venialib' maculis p ipm ignē totalit'
sit purgat'. Et hoc ē qd apls dicit. i. Cor. iij.
Quia si qs sup fundamētuz xpi. s. fides et di
lectiōis xpi sup edificauerit lignū fenū et str
pū: a detrimentū patiet: ipē autē salu' erit:
sic tñ quasi p ignē. Vbi s'm Aug. p lignum
fenū et stipulā intelligunt' peccata venialia:
quoz quedā sunt grauisima in genere pec
catorū venialiu' et difficile purgabilia: et hec
per lignū signif. canf. quedā minima q per
stipulā. quedā media que p fenū significā
tur. Talis ergo in purgatorio patiet detri
mentū pene ignis: et etiā retardatiōis a glo
ria: q pena in vno erit intensior q in alio s'm
q plus vel minus peccauit venialit': et erit
etiā in vno plixtor q in alio s'm q quedaz
venialia sunt maioris adherētie q alia s'm
q affect' magis ad ea indinat et fort' in
eis figit'. Unde qz ea q sunt maioris adhe
rentie tardi' purgant'. ideo quidā in purga
torio diuti' q alij torquent' s'm q affectus
eorū ad venalia fuit magis imersus. Unde
patz q acerbitas pene purgatorij respōdet
qritati culpe: sed diuturnitas responder ra
dicationi culpe. i. subiecto. Unde potest cō
tingere q aliquis in purgatorio diuti' mo
retur qui min' affligit' et eōuerso: sed quil
bet post purgationē saluus erit: sic tñ quasi
per ignē. i. ac si ille ignis cremasset peccata
sua. Quia igit' per oratiōes et alia suffragia
que fiunt pro defuncto. predicta pena mi
nuitur vel totalit' aufert. patz q per ipa suf
fragia citius inde exiit et ad salutē eterne
requiem celerius peruenit. Unde quādo
multiplicant' suffragia p aliquo possēt dice

¶ Sermonū funebriū

re illud Esa. xlyi. **S**alus mea nō morabitur
profunt insup oratiōes ⁊ alia suffragia q̄
fiunt p̄ defuncto etiā ad salutē ipsius faciē
tis. qz rōne charitatis ex qua fiunt valent
ipsi faciēti ad meritū vite eterne. **N**ec em̄
nō valeat ei qui facit p̄ defuncto ad satisfā
ctiōne delicti. s. in quātū sunt expiatiua pene
qz solutio que fit p̄ debito vni nō absoluit
alium. vnde si fit p̄o aho non absoluit faci
entem a reatu pene. qz maiorē satisfactorios
nem requirit reat⁹ duoz q̄ vnius tm̄. **I**n
q̄tum autē sunt meritoria vite eterne salz
in q̄tum p̄cedunt ex radice charitatis ma
gis p̄sunt faciēti ⁊ q̄tum ad hoc faciēdo
p̄ alijs salutē suā operat. s. m̄ illud philip. ij.
Salutē vestrā operamini. **T**ertia rō q̄re p̄
dicta cogitatio est vtilis est. qz est in futurū
prouisura. Nam ille q̄ cogitat p̄ defuncto q̄
est in pena purgatoꝝ. debet aliqd futurū
cogitare q̄ sicut ip̄e p̄t modo iuuare ip̄m
ita cito veniet tempus q̄ ille poterit iuuare
eum. s. cū fuerit liberat⁹ a pena ⁊ volauerit
ad gloriā: credendū est q̄ repēdet ei vicē.
Unde dñs dixit **M**att. viij. **I**n qua mēsu
ra mensi fueritis remetiet vobis. **I**tē debz
p̄ seipso cogitare q̄ sicut videt illum esse de
stitutus ⁊ parum iuuari etiā a suis charis:
ita continet ei nisi etiā ip̄e sibi prouideat
se vel q̄ ita viuat q̄ hinc liber exeat ⁊ ad p̄
dictā penā non vadat. qz sicut dicit **G**rego.
Melius ē liberū exire q̄ post vincula liber
tatem querere. **U**el saltē debet ip̄e viuēs sic
puidere ⁊ ordinare de suffragijs fiendis p̄
se post mortē q̄ bene ⁊ copiose fiant. **P**ro
defuncto autē cogitare debet q̄ adhuc ip̄e
forte erit vbi ille est. s. in penis. t̄ idō gaude
bit tunc q̄ habeat memoriā de eo ⁊ iuuet.
Sic debz ip̄e modo memoriā habere de illo
⁊ iuuare ip̄m. **U**nde ex persona defuncti in
purgatorio existentis dicit consanguineo
vel amico suo viuenti. **M**emor esto iudicij
mei. sic em̄ erit ⁊ tuū. **A**lia em̄ duz cogitat
homo viuens de mortuo: implet illō **E**ccl̄s
vij. **V**iuens cogitet quid futurum sit. **B**

Secundo in themate
assumpto tangit adiuti necessitas. cum d̄r
pro defunctis. qui se se non possunt per se
ip̄os iuuare. ⁊ ideo maioris charitatis est
iuuare defunctos q̄ viuos. sicut maior cha
ritas est iuuare pauperē manib⁹ priuatus
q̄ eum qui man⁹ habet ⁊ se iuuare potest.
Sed notandum q̄ quidam defuncti sunt

quoz damnatio est ita manifesta q̄ eccl̄ia
nō orat p̄o eis. sicut sunt illi defuncti q̄ sine
fide decesserunt. **J**ob. iij. **Q**ui nō credit iam
indicat⁹ est. **S**ed eoz defunctorū qui in fide
mortui sunt ⁊ sacramētis fidei vti sunt: nō
est ita certa ⁊ manifesta dānatio: imo etiā
supposito q̄ tales essent in inferno dixerit
quidā doctores q̄ poterant eis orationes
⁊ suffragia eccl̄ie valere. **C**ui⁹ ratio poter
rat videri q̄ suffragia magis vident⁹ p̄des
se mortuis q̄ viuis. **U**nde dionysius dicit
vltio ca. cele. hierar. q̄ insup oratiōes s̄m
hanc vitā magis post mortē in his qui di
gni sunt sanctis oratiōib⁹ operant. **Q**uo
p̄t accipi sicut dictū est q̄ suffragia magis
profunt mortuis q̄ viuis: sed viuis profunt
etiā in peccato mortali existētib⁹: cū quo
tidie orat eccl̄ia pro peccatorib⁹ vt cōuer
tantur ad deū. ergo ⁊ mortuis in pctō mor
tali qui in inferno sunt orationes ⁊ suffra
gia valent. **S**ed illud non approbat a ma
iorib⁹ doctorib⁹: qz cum pena inferni sit fis
nita s̄m intentionē: q̄uis duratione iustam
ta existat. sequeret si suffragia contra illam
penā valere possent: q̄ multiplicatis suffra
gijs pena ista totalit⁹ auferret. qd est error
origē. **N**ec fieri p̄t q̄ auferatur pena illa
vel interpolet vel diminuat. qz eterna pui
dencia nihil inordinatū in rebus dimittit.
Culpa autē non potest ordinari nisi ad pes
nam. vnde non potest esse q̄ pena tollatur
nisi prius culpa expiet. **E**t ideo cum culpa
continue maneat in damnatis nec minuat
eoz pena nullaten⁹ tolli vel interrumpi vel
minui potest. **U**nde defunctis qui sunt in
inferno nullo modo valent suffragia siue fi
deles fuerint siue infideles. **N**ec obstat ra
tio superius adducta: que dicit q̄ suffragia
magis p̄sunt mortuis. qz q̄uis magis ac
ceptetur suffragiū pro mortuis quātū ad b̄
q̄ magis indigen⁹ q̄ viuunt: cum non possint
sibi auxiliari sicut viuis: tamen q̄tum ad
hoc viuis est melioris cōditiōis. qz potest
transferrī de statu culpe mortali ad statum
gratie: qd de mortuis dici nō potest. **E**t idō
non est eadē causa orandi p̄ viuis ⁊ p̄ mor
tuis. **S**olis ergo illis defuncti p̄desse possūt
qui in purgatorio sunt. **D**e quib⁹ defunctis
etiā expom̄ posset qd dicit **1**eb. xi. **J**uxta fi
dem defuncti sunt omnes nō acceptis repro
missionib⁹: sed a longe eas aspicientes. **I**n
quibus quidē verbis de defunctis qui
sunt in purgatorio tria describit apostolus

Distinctionis III

Primo finale dispositione. qz mortui sunt fideles. vnde ait iuxta fidem.

Secundo generale migrationem. quia de finiti sunt omnes.

Tercio penale retardatione. qz non accepti tunc penam notandū qd ille moritur iuxta fidem qd moriendo fidei inheret sine dubitatione. Et hoc necessarium est. qz diabolus in morte maxime tentat hominem de fide. Et ratio est. qz si posset ei tollere fidem tolleretur sibi dei timore et dei amore et dei subiectione. et sine istis non posset saluari. Quod autem tollendo fidem tolleret dei timorem. qz ille qui non credit non timet illud quod non credit. vnde si non crederet alia vita non timeret penam inferni: et si non crederet dei providentiam non timeret dei iudicium. et si non crederet aliqua esse peccata putaretur vel rapinam non timeret offendere deum in eis nec curaret penitere vel satisfacere de eis. Sed e contrario. si homo habet veram fidem super omnia timet deum et eius offensam. Et ratio est. qz nos videmus quod homo timet fere de aliis creaturis. qz timet pulices muscas vespas. sed fortiter timet lupum viperam vel leonem vel vrsum et sic de aliis feris. et etiam timet homo hominem ne ledat eum. Et iste timor creaturam precipit ex aliquo potentia quam creature habent. qz omne quod timetur propter potentiam suam timetur et si omnis potentia unimicorum suorum. sui creatorum esset in unum collecta: tunc timeret homo quasi inmensum. Sed fidesustificat tibi quod deus omnipotens est. Unde primo articulus fidei est credere in unum deum omnipotentem. et aliter quod ipse est creator celi et terre visibilium et invisibilium. Ex quo sequitur quod omnis potentia creature sit ab eo. vnde ipse potest occidere et vivificare sicut placet ei: et omnis potentia creature quasi nihil est in conspectu eius. Si ergo fides vera esset in te quod tu bene crederes hoc tu plus timeres eum quod omnes creaturas: et non offenderes eum in peccatis. sicut non offendis unicomem vel leonem propter timorem: quia alias bene offenderes et caperes eos si non timeres. ergo multo plus timeres deum offendere et contra eum facere. Et ideo ipse dicitur in Mattheo. x. Nolite timere eos qui occidunt corpus: animam autem non possunt occidere: sed potius timere eum. Si autem tu dicas. ego bene credo dei omnipotentiam et bene timeo eam: et facis contra mandata eius et frequenter offendis eum peccando: tunc dico quod tu assimilas te demonibus: qui credunt deum esse omnipotentem et timent eum: sed ta-

Sermo IX

men propter hoc mala facere non cessant. sicut ille qui habet fidem sine operibus. quia talis fides mortua est. et ergo non est fides sicut homo mortuus non est homo. Et hoc est quod dicit Iacobus. i. Fides si non habeat opera mortua est in semetipsa. Et post. Tu credis quonia viuis est deus: et bene facis: sed super ple non sufficiter. et subdit. Et demones credunt et contremiscunt. Et ideo talis fides non saluat. Item si diabolus posset homini mori et vel etiam viuenti tollere fidem: tolleretur etiam ei dei dilectione. quia si tu non credis non amas. Nam credere est quidam modus cognoscendi ea que videri non possunt. ea autem que sunt omnino incognita non possunt amari. Unde Augustinus dicit quod inuisa diligere possumus: sed incognita nequaquam. Et ideo de eternis et inuisibilibus bonis que habentur in deo et que transcendunt naturalem cognitionem sensus et intellectus: cognitionem hic habere non possumus nisi per fidem quam habemus ab ipso deo. Et si non credimus nec habemus fidem non possumus ea diligere. et si non diligimus ea scilicet bona vite eterne non curamus facere opera bona per que veniamus ad eam. Unde diabolus tollendo fidem tollit dilectionem. et tollendo tibi dilectionem tollit etiam bonam operationem: et per consequens salutem. Unde apostolus dicit Galatas. v. quod fides operatur per dilectionem. Et ratio est quod unumquodque sicut se habet ad esse: ita et ad operari. vnde sicut res per formam suam habet esse: ita et moueri vel operari dilectio autem siue charitas est forma fidei in quantum ad se fidei actus per ipsam charitatem perficitur et formatur. Nam ex eo solus quod ego cognosco hominem non moueor ad operandum aliter quid propter ipsum: sed si cognosco et diligo tunc efficaciter operor propter ipsum: et sic sola fides sine charitate non mouet perfecte et efficaciter ad operandum propter deum vel beatitudinem quam credimus. Et propterea dicit apostolus I. Cor. xiiij. Si habueris omnem fidem: ita vel montes transferam: charitatem autem non habueris nihil sum. Item si diabolus posset tollere homini morienti vel viuenti fidem: tolleretur ei subiectione dei. quia non obediret deo et preceptis eius. Nam homo non vult obedire ei nec eius legi subesse que non credit esse deum suum: imo dicit lex quod extra territorium ius dicenti non pareatur impune. Unde miser manicheus qui dicit ista visibilia non esse a deo sed a diabolo inobediunt deo vel legi eius. quia nolunt recipere sacramenta

¶ Sermonū funebriū

que sunt a deo instituta, quia sunt in materia corporali et visibilibus: quia dicunt esse a dia-
bolo: nec volunt subesse potestati vicarioꝝ
dei, quibus filius dei dixit *Luce, x.* Qui vos
audit me audit: et qui vos spernit me sper-
nit. *Et Roma, xiiij.* dicit apostolus, Non e-
st potestas nisi a deo, Itaque qui potestati resi-
stit: dei ordinationi resistit. Est ergo neces-
sarium morienti et viventi si non vult decipi
a diabolo quod fortiter et indubitanter inheres-
at fidei vere: nec in aliquo trepidet, quia si-
des inimitur testimonio dei: quod nec falsi
nec fallere potest: et si hoc fecerit non pote-
rit diabolus contra eum prevalere in pugna
tentationis vite vel mortis. Unde aposto-
lus *Ephe, vi.* monet dicens, In omnibus assu-
mentes scutum fidei in quo possitis omnia tes-
ta nequissimi ignea extinguere. *Et, i. pe. v.*
Adversarius vester diabolus tanquam leo rugi-
ens circuit etc. **¶** Secundo describit
apostolus in auctoritate inducta generale
migrationem: quia defuncti sunt omnes. Sed
adverte dum est quod si loquamur de defunctis
de quibus agit in themate assumpro non
videtur conveniens quod pro talibus fierent
orationes: sicut iudas fieri fecit. Et ratio est,
quia pro his defunctis de quibus certum est
quod essent damnati non esset orandum: sicut nec
pro demonibus, sed de illis defunctis pro quibus
iudas machabeus misit oblationem
hierosolymam ut oraretur pro eis: apparuerunt
certa signa damnationis, quia illi fue-
runt interfecti in bello. *Et de ipsis dicit, ij.*
Nacha, xij. quod invenerunt sub tunicis inter-
fectoꝝ de denariis idolorum a quibus lex
prohibet iudeos, et ideo constat eos morta-
liter peccasse contra legem agentes: et ita in
peccato mortali decessisse et ad infernum esse
translatos, et sic non debuerunt fieri oblatio-
nes vel orationes pro eis. Sed ad hoc dicitur
dum est quod donaria idolorum non fuerunt inveni-
ta apud illos defunctos ut ex eis signum acci-
pi posset quod in reverentias idolorum ea defer-
rent: sed ea acceperunt ut victores que eis
iure belli debebantur: et inde per avaritiam
venialiter peccaverunt: unde non fuerunt in
inferno damnati: sic suffragia eis prodes-
se poterant. Quidam autem dixerunt quod in
ipsa pugna videntes sibi periculum immi-
nere de peccato penituerunt, sicut illud, *ps.*
Cum occideret eos querebant eorum etc. Et hoc
probabiliter potest estimari, et ideo pro eis
fuit oblatio facta. Pro solis ergo defunctis

illis intendit ecclesia orare qui sunt in pur-
gatorio: pena. Et tales sunt trius modorum:
Primum est eorum qui decesserunt cum ve-
nialibus peccatis, Venialia enim peccata
sunt ut si quis plus debito afficiatur ad res
poraliam: pura divitias vel filios et huiusmo-
di, dummodo infra deum: vel si quis vitatur ma-
trimonio magis ad delectationem et cons-
cupiscentiam satisfactionem quam ad proles gene-
rationem: sed tamen infra deum, quia non
propterea adulteraretur vel fornicaretur vel
aliquid aliud faceret ubi crederet esse mor-
tale. Qui ergo de talibus aut similibus rece-
dit non purgatus purgabitur in purgato-
rio, quia non incurrit in illam, in vita eter-
nam aliquod coinquinatum. Secundus mo-
dus est eorum qui satisfactionem sibi inveni-
ta nondum completa decesserunt, verumtamen
si antequam exirent tantam haberent cordis co-
ntritionem que sufficeret ad delendum pec-
catum liberi transirent ad vitam etiam si sa-
tisfactionem minime compleverunt, quia ve-
hemens contritio maxima est apud deum
peccati satisfactio et maxima peccatorum des-
lectio. Et ideo Hiero, dicit quod apud deum non
tantum valet mensura temporis quantum do-
loris: nec abstinentia tantum ciborum quantum
mortificatio vitiorum. Sed qui non adeo con-
teruntur et ante completionem penitentiam
moriuntur, isti igne purgatorio gravissime
puniantur, nisi forte eorum satisfactio ab alio
sibi charo assumatur, et hoc fieri debet sacer-
dotis auctoritate, et oportet etiam eorum qui as-
sumit esse in charitate ut satisfactio ei pos-
sit esse meritoria et satisfactoria. Tertius mo-
dus est eorum qui satisfactionem quidem in-
iunctam compleverunt: sed tamen illa pena
ignorantia vel negligentia sacerdotis suffi-
ciens non fuit, Veni enim nisi magnitudo con-
tritionis compleat totum in purgatorio con-
plebunt quod minus in hac vita fecerunt. De-
enim qui modos et mensuras peccatorum
et penarum novit: addit penam sufficientem
ne aliquod peccatum impunitum remaneat.
Unde penitentia iniuncta aut est maior
quam sit necessarium ad mensuram culpe christi
anderant equaliter aut minor. Si maior tunc
illud quod plus fecerat cedit ei ad augmen-
tum meriti, si equaliter tunc sufficit ei ad delectationem
totius culpe penae, si autem minor
tunc in purgatorio post mortem illud quod
restat suppletur ex virtute divine iusticie.
Quomodo cumque autem sit defuncti in pur-

gatio grauissime affiguntur. Et ideo de
 betis eoz misereri et exaudire eoz locuti-
 one et precē qua dolorose suas penam expri-
 mētes a nobis auxilia petunt. **¶** Scie-
 ndum est enim qd defuncti tribus modis no-
 bis loquuntur. scz exēplo. et hoc modo no-
 bis loquuntur sancti viri prout viuunt in no-
 stris memorijs. vnde tunc eoz locutiones
 audimus quando recozdamur bonoz que
 fecerunt et exēploz que nobis reliquerunt
 sicut dicit de zinthocho rege. ij. Mach. iij.
 qd fletus ad misericordiā lachrymas fudit
 datus defuncti. s. omne sobrietatem et
 modestiā. **¶** Secundo loquuntur nobis ver-
 bo scz deo permittente aliquando in aliquo
 corpore assumpto apparendo. sicut in trās-
 figuracione domini apparuerunt ei. **¶** Moyses
 fletus helias loquentes ei eo vt dicit. **¶** Mat-
 thei. xvij. quoz moyses defunctus erat. **¶** Voc-
 erant modo qui sunt in purgatorio permit-
 tuntur apparere vt possint a viuētibz sus-
 fragia impetrare. Sicut narravit mihi qui-
 dam magnus aduocatus curie Romane qd
 fuit doctor vtriusqz iuris et dicitur est dñs
 doctrina de casub. qui dum esset ipse in cu-
 ria tempore Bonifacij pape. dñi quodā sero
 vigilaret ad studium suū apparuit ei quidā
 famulus suus qui paucis ante diebus fue-
 rat defunctus et asseruit se grauior in pur-
 gatorio pro culpis suis torqueri sed precis
 pue pro debito cuiusdam pecunie quā da-
 re curā aliter tenebatur et expressit ei quā-
 titatē et nomē creditoris dicens se in mor-
 te illius debiti non habuisse memoriā. **¶** Un-
 de dicit dicto domino qd poterat eum libe-
 rare a pena si predictū debitum pro eo exol-
 ueret et elemosynas alias faceret pro eo et
 missas celebrari. **¶** Quod ille promisit facere
 et statim ille dimisit ei et disparuit. **¶** Et di-
 ctus aduocatus inueniens verū esse quod
 de debito dixerat satisfecit creditori et alia
 suffragia addidit sūm promissum factum.
¶ Tertio defuncti qui in purgatorio crucian-
 tur loquuntur nobis et clamant desiderio
 quia multi a nobis in illa pena desiderant
 adiuari. **¶** Et clamant ad nos quilibet eorum
 dicens. est non verbo tamen desiderio. **¶** Il-
 lud Job. xij. Misere mini mei misere mini
 meo saltem vos amici mei. **¶** Predictis ergo
 modis verificatur de homine defuncto illud
 quod de Abel dicit apostolus Hebr. xi. scz
 qd defunctus ad ipū loquitur. **¶** Tertio descri-
 bit apostolus in auctoritate allegata pena

lem retardationem. i. quia non acceptis res
 promissionibus de premijs salicet vite eter-
 ne que scz ab antiquo multotiens promis-
 sa sunt sanctis et per christum repromissar
 id est iterato promissa. quas repromissio ea
 qui in purgatorio detinentur adhuc nō sūt
 assecuti. et maxime quia eas desiderant et
 ipsa retardatione maxime affiguntur ad
 huc eas contemplando de longe aspiciens
 res et ad eas inhiantes. **¶** Sed sancti qd sunt
 in celo tam eas sunt adepti merito iusticie
 sue et in eis facilliter letantur. sūm illud Des-
 breozum vnde dicit. **¶** Operati sunt iusticia
 amidepti sunt repromissiones. **¶** Sed ta-
 men qui sunt in purgatorio magis facti sūt
 propinqui ad eas et qd essent hic viuētes.
 sūm illud apostoli Ephe. ij. Qui eratis longe
 facti estis prope. **¶**

¶ Tertio in themate as-
 sumpto tangitur iuuantū facilitas cum di-
 citur exorare. qd quilibz potest pro eis faci-
 liter facere. **¶** Nos videmus qd auis quando
 vult surgere ab imo et sursum ascendere ele-
 uat se et ascendit virtute duarum alarū. Sic
 duo sunt precipue quozū virtute anima po-
 test euolare ab imo purgatorij et ascendere
 ad gloriā paradisi: scilicet elemosyna et
 oratio. **¶** Unde qui vult iuuare defunctos
 qui sunt in purgatorio non debent tūta duo
 despiciere sed multiplicare. **¶** Unde dicitur
 Ecclesiastica septimo. Exorare et facere ele-
 mosynam ne despicias. **¶** Et quia religiosi et
 alij pauperes per elemosynas sibi dadas ex-
 citantur ad orandum et etiam pro animabz
 defunctorum pro quibus eis etiaz dantur
 dicitur Eccli. xxix. Conclude elemosynam
 in sinu pauperis et hec pro te exorabit id est
 ad orandum excitabit. **¶**

¶ Quartum quod tangi-
 tur in themate assumpto est auxilij oppor-
 tunitas: scilicet vt a peccatis soluantur. id
 est debitis penis pro peccatis. **¶** Sed nota
 qd a penis debitis pro peccatis absoluntur
 anime defunctorum non soluz per ora-
 tiones et elemosynas vt dictum est: sed etiā
 per indulgentias. **¶** Indulgentie enim pos-
 sunt valere defunctis non quidem directe
 quia sic non valent indulgentie nisi facien-
 ti illud pro quo indulgentia datur: puta qd
 visitare limina aliorū sancti: qd nō possunt
 m iij

Sermonū funebriū

facere mortui: sed possunt valere indirecte in quātū pro eis fit illud p quo indulgentia datur dūmodo forma sub qua data est indulgentia extendat se vsq; ad defunctos. Et si dicat, quicūq; fecerit hoc vel illud ipse et pater eius et quicumq; ei adiuncti in purgatorio detentus: tantū de indulgentia habebit: talis indulgentia nō solū viuo s etia mortuo proderit. Non em̄ est aliqua ratio quare ecclesia possit transferre merita cōmunia quib; indulgētie imitant in viuos et nō in mortuos. Prelatis autē ecclesie dictum est a xpo. *Job. xx.* Quous remiseritis peccata remittunt eis. Remittunt autē peccata quoad culpā et penā eternā per penitētiā: sed quoad penā temporālē ad quam post penitentiā remanent ligati: remittunt et viuis et defunctis per indulgentiā. Nec tamen ppter ea prelati ecclesie potest p suo arbitrio aīas a purgatorio liberare et p indulgentias. qz ad hoc q; indulgentie valeant requiritur causa cōueniens indulgētiā faciēdi. Et talis causa est quādo datur indulgentia ppter aliquid qd vergit in honorē et vtilitatē ecclesie. Si autē forma indulgētie non includat defunctos: puta q; tantus dicat. Quicumq; faciet hoc vel illud habebit tantū de indulgentia: tunc ille qui hoc facit non potest ipsū fructū indulgentie in alios transferre. quia non est eius applicare intētionē ecclesie ad aliqū per quē cōmunicantur cōmunia suffragia ex quib; indulgentie valent. Quocūq; autē modo homo possit soluere a peccatis. i. a penis p peccatis debitis in purgatorio que sunt sicut fasciculi deprimentes et impediētes ne possint ascēdere. debet facere hō viuens s̄m illud *Esa. lyij.* Solue fasciculos deprimentes. et omne onus dirumpe. s. pene. vt tali onere remoto possit ad gloriā scandere. Ad quā deus rē.

De misericordia quā petunt defuncti in anniuersario faciēda. **Sermo X**

Miseremini mei mei
miseremini mei saltem vos amici mei. quā manus dñi tetigit me *Job. xix.* Vulgo dicit q; qui sentit dolorē magnos; emittit magnos clamores. Sic illi qui sunt in purgatorio quia magnas patiuntur penas: magnos querelarū clamores non vocis sono: sed mētis desiderio ad nos qui eos iuuare possum; emittere non desistunt. Unde ex persona cuiuslibet eorū

damat scriptura diuina in verbis propostis dicens. miseremini mei miseremini rē. **A**lii in quibus quidē verbis anima ibi ascripta petit sibi misericordias fieri a charis saltem et amicis suis tripli ratione q; multū nos mouere debet ad eis subueniēdū. **E**t primo ratione maxime indigentie: q; insinuatur cum dicitur. miseremini mei mi seremini mei.

Secundo ratione mutue beniuolentie. cui; subditur. saltem vos amici mei.

Tertio ratione punitiue iusticie. quia manus domini tetigit me.

Petit ergo a suis charis primo misericordiam. et ex ipsa ingeminatione petitionis ostendit suam magnā misericordiam et indigentiam. Ad cuius euidētiā considerandus est q; non quilibet defunctus in pena vel indigentia existens potest a nobis misericordiam petere. Sunt em̄ cōmuniter defunctis quartuor receptacula deputata. s. celum: infernus: limbus: et purgatorium. Et s̄m hoc sunt quattuor modi defunctorum. Nam quidā sunt ita boni q; statim egressis de corpore aperitur porta celi. sicut pueris baptisatis. **U**ndē *Mart. iij.* super xpm baptisati aperti sunt celi. Item fidelibus pro xpo in martyrio baptisatis. quia martyrius purgat a culpa et a pena. qz false martyrii omnia vicia rescantur. vt *Augustin;* dicit. r. ideo apertū est celum *Sesphano* lapidato. **A**ctū. vij. Item his qui perfectā satisfactionē et penitentiā egerūt de peccatis. **I**n cui; figura apti sunt celi *Sesphiel* iuxta flumē *Chobar.* **E**scēb. i. *Chobar* em̄ itēptat grauedo vel grauitas. et signat grauedinē satisfactionis: quā tolerare opz pfecte penitentes. **I**sti s̄ nō sūt de numero defunctorū q; a nobis misericordiam petūt. ex eo q; nullā miseriam seu indigentiam patiunt. et ideo q; p eis oraret vel aliqd suffragiū faceret iniuriaret eis. **U**ndē dicit *Aug.* q; iniuria ē in ecclesia p martyre orare: cui; nos debem; orationib; cōmēdare. **A**lij vō sūt tā mali q; statim vt de corpore exeūt apertis eis porta inferni. sicut his q; decessit imperitētes cum aliq; peccō mortali. **D**e q; dicit *Job. xxi.* Ducunt in bonis dies suos et in peccato ad inferna descēdunt. **E**t de his dixerūt qdaz q; salte fideles qui fuerunt membra ecclesie et habuerūt firādem et vñ sunt sacramentū et plura de generibus bonorū egerunt: possunt ad min; vsq; ad

diem iudicij a nobis misericordiam recipere: et valent eis suffragia nostra, vel ad torius pene vsq; ad diem iudicij suspensione: vel ad aliqua ipsius diminutione: vt saltem ad nature conforatione vt penam illam facilius ferre possint. Sed illa falsa sunt: q; penam illa habent propter culpam tantum: et non nisi tollatur culpa non potest tolli pena: s; culpa eoz; semper manet eodem modo nec vnq; expiatur vel interrumpitur vel alleviatur ppter quod ps. ait. In inferno autem quis consistebitur tibi? Ergo nec pena eoz; vnq; suspenditur vel minuitur vel aliquo modo mitigatur. et ideo in inferno nulla est redemptio. Et ideo dicit beatus dionysius. vij. ca. eccl. hierar. Summus sacerdos p inmundis non orat: quia in hoc auerteret a diuino ordine. Et comentator ibi dicit q; pctozibus no orat remissione: quia no audiretur pro illis. Et greg. in. xxxiij. libro moza. dicit. q; non orant sancti pro hoibus infidelibus in purgato: quia de eis vtiq; quos eter no damnatos supplicio ita nouerunt: ante illum qui eos danauit frustra fieret oratio. Alij vero defuncti vadunt ad limbum: qui est locus iuxta infernu: vt pueri decedentes sine baptismo. qui no vadunt ad celum: quia si irent no possent habere paradysum. quia paradysus constitit in visione dei. Ipsi autem cum decedunt sine gratia sunt vt ceci q; no possunt videre luez diuinam. sicut cecus cor poraliter no potest videre lucem corpoream. Non etiam vadunt ad infernu danato: q; sibi non punitur quis nisi ppter peccata p prias: sed vt adhuc non peccauerit. Nam peccatum originale non est peccati personale sed commune totius humane nature. vñ fm quosdam tales etiam si per infernu transierunt igne non sentirent. Unde etiam isti no sunt qui misericordiam petunt. quia eoz; status inmutabile est. Quidam vero eoz; moriuntur vadunt ad purgatoriu. sicut qui decedunt cum venialib; pctis vel no completa penitencia siue satisfactione debita suis peccatis. Nam licet per contritione tollatur culpa: non tamen ex toto tollitur reatus pene. nec etiam semper venialia dimissis mortalibus tolluntur: et iusticia dei hoc exigit vt p peccati per penam debitam ordineretur. Et ideo oportet q; ille qui post contritione de peccato et absolutione decedit ante satisfactione debitam: q; post hanc vitam puniatur. Et hoc fit in purgatorio: vbi per penas

qua sustinet ad tempus: a reatu pene satisfactorie que debebatur post penitentiam totaliter absoluitur: et a venialibus maculis etiam expiatur. Et pro talibus defunctis orat ecclesia quia inuari possunt. Unde greg. Nazarenus dicit. Si aliquis christo amicus consentiens in hac vita purgare peccata minus poterit: post transitu hinc per purgatorij conforatione expeditur. Hoc predicam dogma veritatis seruantes. Hoc etiam ecclesia vniuersalis tenet pro defunctis exorans vt a peccatis soluantur. Et beatus dionysius dicit in. vij. ca. eccl. hierar. q; diuini sacerdos pro mortuis orans pro illis orat qui sancte vixerunt: et tamen aliquas maculas habuerit ex infirmitate humana contractas. Tales ergo defuncti sunt qui a nobis misericordias petunt: ita vt quilibet eoz; dicat. miseremini mei miseremini mei &c. Bis autem dicit miseremini mei duplici ratione. Primo ppter duplicem causam qua affligitur. Prima potest esse vt dictu est ppter aliquam venialem culpam. s. cum qua decessit: qua oportet q; purificetur ante q; vitam eternam ingrediatur. quia nihil inquinatum incurrit in illam vt dicitur Sapient. vij. Culpam autem venialis in eo qui decedit cum gratia post hanc vitam dimittitur per ignem purgatorij. q; pena ista aliquantulum est voluntaria in q; scilicet sciunt q; non possunt peruenire ad gloriam nisi per illam penam. Et ideo lz appetant ab ea liberari nec fit ab eis voluntarie assumpta: tamen suppoant eam. et q; ad hoc voluntaria dicitur: sicut infirmitas imissa a deo alicui bono viro q; voluntarie sustinet ex quo deus vult: et nihilominus vult ab ea liberari. Et sic quia pena illa aliquantulum est voluntaria virtute gratie: habet vim expiandi culpam oem cum qua cum gratia stare potest. Sed quia etiam ab ea appetit liberari et ad hoc per suffragia hic viuentiu adiuari potest vt citius liberetur: propter ea clamat dicens. miseremini mei. quasi dicat si miseremini mei impendendo suffragia citius purgabor: et liberabor. Prover. xv. Per misericordiam et fidem purgantur peccata. Secunda causa quare cruciatur in purgatorio aia est propter penitentiam hic non completam. siue quia preuentus sit morte ante q; compleuerit: siue quia iniuncta sibi penitentia sufficiens no fuit fm iudicium dei. Penitentia enim iniuncte tripliciter taxatur. Nam quedam taxantur a canone: et quedam a sacer

¶ Sermonū funebriū

dolet enim peccator confitetur. **A** canone enim taxatum est regulariter quod pro quolibet peccato mortali septenis penitentia peragatur, ut sicut propter peccatum septies: omne gratiam amittit: ita ut per septenem penitentiam recuperet eam. **xxiiij. q. ij. Doc. ipm. xxij. q. i. Predicandū.** Sed in speciali in canonibus apostolorum sunt diversa crimina et diversas condiciones hominum diverse penitentia inunguntur. **De bigratia de aliquibus paucis.** **Naz** dicitur ibi quod periturus per xl. dies in pane et aqua peniteat per. vij. annos semper debet esse in penitentia, scilicet interiori. **vi. q. i. Quicquid.** **Falsificans** mensuram. **xxx. dieb⁹** in pane et aqua peniteat ex de emp. et ven. **Ut** mensure et pondera. **Itē** qui contra naturam peccaverit si est clericus deponi debet vel religioni tradit si corrigibilis appareat ad perpetuam penitentiam peragendam. **Si** laicus excommunicatus et a ceteris fidelium usque ad condignam satisfactionem fieri alienus. **ex de excessu. prela.** **Clerici.** **Item** si quis votum simpliciter violaverit tribus annis penitere debet. **xxvij. Si** vir. **Item** qui alium iniuste accusat ad mortem. **xl. dies** in pane et aqua peniteat per. vij. annos si accusatus occisus sit si membrum perdidit per triennium. **ex de accusa.** **Accusasti.** **Item** si parentes frangunt spiritus salia filiorum triennio separentur a communione et filij sic si in culpa sunt. si autem filij sunt promissionem factam contraxerint liberatur uterque. **Intelligas** quoad penam ecclesie si non quoad reatum ex quo dederunt operam in contrarium. **xxxi. q. iij. Si** qui pariter. **Et** similiter taxantur ibi penitentia de multis alijs peccatis. **Ergo** semper septenis penitentia imponenda est nisi maior vel minor inveniatur a canone expressa. **In** quo casu si crimen publicum sit publicum non minor vel maior: quod scripta sit est penitentia imponenda nisi ex magna causa dispenset. **Si** autem est occultum tunc indistincte arbitrarie imponatur. **Et** ideo tenetur hodie quod penitentia que a sacerdotibus confitentibus imponitur arbitrarie sunt: et arbitrio sacerdotis taxande relinquuntur etiam ille que sunt per canones diffinita. et patet hoc ex de peni. **De** qui. **Ubi** pro homicidio et fornicatione mandatur penitentia imponi sunt arbitrium sacerdotis: cum tamen sit a canonibus diffinita. **Ergo** sacerdos penitentias taxare potest et debet consideratis circumstantijs criminis qualitate et quantitate. **Item** persone dignitas

te officio et paupertate infirmitate seu debilitate complexionis consuetudine societate lachrymis et deuotione. **Item** regionis et temporis qualitate necnon et alijs circumstantijs. **xxvi. q. vij. Reperta.** et de peni. **di. i. Ab** suram. **Sed** siue quantum ad penitentias que inunguntur a canone siue quantum ad eas que a sacerdote sciendum quod duplex est foris iudicij aiarum. scilicet dei et ecclesie. **Contingit** ergo aliquando peccatorem esse absolutum in vno et non in altero foro. **Nam** aliquando absolutus in foro ecclesie non est absolutus in foro dei et aliquando e converso. **Ergo** si alicui sit iniuncta in foro ecclesie penitentia maior quam sit condigna in foro dei. in foro ecclesie tenetur ad eam totam: sed in foro dei non tenetur nisi ad condignam. ideo quantum diu est in foro ecclesie debitor peniteat quousque totam eam compleuerit: sed si transeat ad forum dei pacta condigna nullam penam sustinebit. **Sed** si minor fuerit iniuncta quam fuerit condigna cum transeat ad forum dei. scilicet ad purgatorium: supplicetur per illam penam quousque minor fuerit iniunctum: erit tamen acerbius illa pena fere in eodem parabiliter quam fuisset illa penitentia. quia in diuino iudicio plus ponderatur in valore vna modica pena presens voluntaria quam multa in purgatorio que non est sic voluntaria. sicut plus valet modicum aurum quam multum plumbum. **Unde** fit quedam equalitas et iusticie recompenratio. quia pena presens est minor in acerbitate et maior in valore: illa autem minor in valore et maior in acerbitate: propter quam acerbitate iterum anima ibidem afflicta clamat miseremini mei. quasi dicat si mihi misereamini et suffragia impendat: liberabor ab hac acerbissima pena. **Et** ideo. **Regum. i.** dicit defunctus ibi afflicto sanguineo vel amico suo. **Ob**secro ut miserearis anime mee. **Secunda** ratio quare bis dicit miseremini mei: est propter duplicem penam quam patitur. scilicet penam damni de carentia diuine: et penam sensus de afflictione ignis. **Et** quantum ad utramque minima pena purgatorium est maior maxima pena mundi. **Quantum** ad penam damni patet: quia quanto aliquod magis desideratur tanto eius absentia molestius toleratur. **Et** quia affectus que desiderat summum bonum post vitam istam ab omnibus sanctis est intensior quam aliquis affectus rei temporalis in vita maxime cum tempus habendi iam aduenit. ideo afflictio de carceribus est maior:

Quātus autem ad penā sensus pater: quia cum dolor non sit essentialiter ipa lesio sed lesionis sensus: tantomagis dolet aīa: q̄ro magis sentit lesūm aliquod, ideo ab igne is meditare in ipam agente que est origo sensus maxime affigitur. Et clamare possunt anime que tali pena affigitur ad quēlibet consanguineū vel amicū hic uiuentem et dicere illud. Mar. ix. **Q**uid potes adiuua nos miserus nostri. **U**n quibus quis dem uerbis petunt suffragia pro se fieri tripliciter.

Primo ex facultate, si qd potes.

Secundo ex charitate, adiuua nos.

Tertio ex pietate, miserus nostri.

Dicit ergo q̄rum ad primū, si quid potes.

Nam quilibet aliquo mō potest, s. quia aliq̄ sunt qui possunt pro eis missas celebrare sicut sacerdotes: aliqui qui possunt p eis elemosynas dare sicut seculares diuites, om̄s autem generaliter possunt p eis orare etiam si sint pauperes vel infirmi. **U**nd **Th**o. bia. iij. Quomodo poteris ita esto miseris tuis.

Quātū ad secūduz debemus eos ex charitate inuare: sicut frater dz inuare fratrem.

Nam frater qui inuatur a fratre quasi ciuitas firma, et ideo dicunt, adiuua nos.

Unde si sit aliquis frater ipsius defuncti congnatione sicut consanguineū dicunt fratres: sine charitatis dilectione, sicut omnes qui sunt in charitate dicunt fratres, d̄ qua fraternitate dicitur. **R**oma. xij. **C**haritatem fraternitatis inuicem diligentes: debet defunctos fratres per suffragia inuare. **I**n cuius figura dicitur, i. **M**acha. iij. q̄ adiuuabant eū omnes fratres sui.

Tertio petunt sibi subueniri ex pietate cui m̄ dicunt, miserus nostri. **I**bi est maior miseria ibi homo q̄ pius est magis comparitur et magis miseretur: sed in purgatorio est miseria maioris inopie q̄ sit in mundo, quia si possent pro vno denario liberari ab illa pena non habēt unde soluant, et sunt in tanta impotentia q̄ si per vnum pater noster possent ab illa pena erui dicere illud non possunt, et ideo dicere flagrant cuilibet homini per illud. **I**udith. viij. **Q**uid p̄tius es miserere nostri.

Secūdo defunctus in purgatorio existens petit misericordiam a nobis ratione mutue benignitatis quā habent nobiscum: quaz allegat dicens, saltem vos amici mei.

Tria enim sunt que consue-

nit verus amicus impendere amico suo. **P**rimo dilectionē et hoc debetur omni tempore **Pro**uer. xvij. **O**mni tempore diligit qui amicus est. **E**t si omni tpe ergo nō solum ante mortē sed etiam post mortē. **I**tem cōpassionē. s. in aduersitate. **E**ccli. xij. **I**n malicia se aduersitatis amicus est. **E**t si comparit viuo magis debet cōpati mortuo qui ē in maiori pena. **I**tem cōsuevit impendere subuentionē. s. in necessitate: alias nō esset verus amicus. **E**ccli. vi. **E**st amicus socius mēse et nō pmanebit in die necessitatē. **T**alis ē qui amico suo vel cōsanguineo defuncto in tanta necessitate existenti sicut ē in purgatorio non subuenit per suffragia. **E**t de tali p̄t dicit illud. **J**ob. vi. **Q**ui tollit ab amico suum: timorē dñi derelinquit. **I**n quib⁹ qui dem h̄bis t̄ angit triplex culpa que plerūq̄ circa defunctū amici cōmittitur.

Prima est culpa crudelitatis in eo qui tollit misericordiam.

Secunda est pueritatis, scilz tollere ab amico suo.

Tertia est fatuitatis in eo qui timorē dñi derelinquit.

Circa primū notandū q̄ tollere m̄as ab eo qui est in miseria ē culpa crudelitatis. **U**nd cū illi q̄ sūt in purgatorio sūt in maiori miseria q̄ uiuētēs: iō maior crudelitas ē m̄as eis nō facere, p̄pterea dz **I**aco. ij. q̄ iudicij sine misericordia fiet ei q̄ nō fecerit misericordiam.

Ad cui⁹ euidentia est notandū q̄ subueniendo defunctis q̄ sūt in purgatorio implet oē opus m̄e. **N**am vni⁹ opus misericordie est pascere esurientē, et aliud portare sitientē, ipsi autē uehemētē esuriunt illū cibum et sitiunt illū potū de quo dicitur **L**uc. xxiij. **D**ispono vobis sicut disposuit mihi pater me. **r**eg. vt eda. et d̄ba. super me. in regno meo. **S**ed non possunt ad illū cibū vel potū saturatē peruenire, nisi prius soluat̄ debitū quo in purgatorio detinentur, unde qui p eis tale debitum soluit eos ad hui⁹ quodamō societate pducit. **A**liud opus pietatis est vestire nudū: s. q̄ in purgatorio detinent̄ habent̄ nūdas, nō solum a veste corporis: s. etiam a veste sine stola gloriose b̄titudinis de qua dz **E**ccli. xlv. **I**nduit eum stola glorie, quā induere non possunt quousq̄ nō sint purgati et a reatu illius pene absolui. **Q**ui q̄ eis vt absoluat̄ opaf auxiliū eis p̄stat vt stola glorie saltes citius induat̄. **A**liud opus misericordie est pere-

grare. **S**icut enim dicitur **1**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **2**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **3**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

4o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **5**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

6o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **7**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

8o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **9**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

10o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **11**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

12o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **13**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

14o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **15**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

16o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **17**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

18o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **19**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

20o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **21**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

22o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **23**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

24o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **25**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

26o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **27**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

28o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **29**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

30o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **31**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

32o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **33**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

34o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **35**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

36o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **37**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

38o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **39**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

40o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **41**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

42o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **43**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

44o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **45**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

46o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **47**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

48o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **49**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

50o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **51**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

52o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **53**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

54o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **55**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

56o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **57**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

58o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **59**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

60o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **61**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

62o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **63**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

64o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **65**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

66o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit. **67**o. **Q**ui diligit amicum suum seipsum diligit.

¶ Sermonū funebriū

grinū ⁊ hospite in domo sua colligere. Sed illi non recipiuntur in domo dñi in qua mansiones multe sunt quousq; sunt a reatu illi⁹ pene detenti. vnde q̄ eos iuuat vt deinde liberentur quasi peregrinū ⁊ hospite in hospicio celestis mansionis colligi ac recipi facit. Aliud opus pietatis est infirmū visitare vltimare. Illi autē tanq̄ infirmū sunt grauib; doloribus afflicti ⁊ viribus destituti q̄ bus se iuuare possunt. vnde qui eis suis suffragijs auxiliū impedit. infirmū quasi per affectū visitat ⁊ liberationis sue medullam p̄pinat. Aliud opus misericordie ē ad carceratum ire ⁊ cum pietatis auxilijs consolari. Sed illi qui sūt in cōmuni purgatorio quod iuxta infernū in terre visceribus esse creditur quasi in centro ⁊ profundō carceris detinentur. ⁊ qui tali impendit suffragiū ille est qui carcerato prebet consolationis ⁊ liberationis auxiliū. Qui autē eis suffragia misericordie non impendunt; hi sūt qui iudiciū sine misericordia recepturi sūt sc̄s a christo dicente pro eis tanq̄ pro membris suis: vt habetur Matthei. xxv. Discite a me maledicti in ignem eternū ⁊c. Et post. q̄ dñm non fecistis vni de minorib; his nec mihi fecistis. Et sic iudiciū sine misericordia fiet ei qui non fecerit misericordiam. Vnde in ps̄: Pro eo q̄ non est recoz. fa. mi. Et post. Dilexit maledictionem ⁊ venit ei. sc̄s cum dicitur. Discite a me male. ⁊c. ¶ Secūdo in auctoritate inducta tangitur culpa magne perversitatis: cum dicitur ab amico suo. Nam sicut inimico suo gratiam impendere est magne charitatis: ita ab amico misericordiam subtrahere est magne perversitatis ⁊ iniquitatis. Et quia multi sunt qui de defunctis amicis ⁊ consanguineis defunctis quasi nihil curant ⁊ eoz serie non subueniunt: dicitur ex persona defuncti in ps̄. Longasti a me amicum ⁊ proximū ⁊ nō. me a mi. Multi enim amici in miseria ⁊ aduersitate derelinquūt: qui eī in prosperitate adhibebant ⁊ fauebant. Et tales faciūt sicut fecerunt christo discipuli sui qui cum ad nuptias comitati sunt: ⁊ in passione relicto eo s̄ingerunt. Gene. Mel misce: eadavera lupi. formice grana: sequitur predam: sequit̄ turba ista non hominem. Et ideo grego. ait. Cum quis positus in prosperitate diligitur: incertum est valde vtrū possessor vel prosperitas diligitur: amissio felicitatis vim interrogat dilectionis. Qui

enim in aduersitate proximū deserit aperse cognoscitur q̄ hunc in prosperitate non amavit. Sed adhuc quidaz alij sunt qui erga amicos vel consanguineos defunctos crudelius ⁊ nequius se habent. quia non solum tollunt ab eis misericordiam. sc̄licet elemosinas de proprio pro eis non faciendos: sed etiam auferunt ab eis iusticiam legata ⁊ elemosinas quas pro se fieri ipsi dñi indicauerūt diripiendo vel impediendo vlt sibi retinendo. Et de tali conqueritur ipse defunctus dicens illud. Job. xxvij. Abstulit iudiciū meum ⁊ ad amaritudinem perduxit animas meas. ⁊ alii non sunt amici si verius inimici. De quibus dicitur Matthei. x. Inimici hominis domestici ei⁹. ¶ Tertio in auctoritate inducta tangit̄ culpa magne fatuitatis. quia timorem domini talis derelinquit. id est dei reuerentiam: in quo ⁊ propter quem proximū diligere debet et ipsi in necessitate subuenire. sed qui timorē domini derelinquit fatuus est. Stultus enim valde est qui derelinqueret illud quod excluderet ab eo omne malum ⁊ conferret sibi omne bonum. ⁊ talis est qui timorem domini derelinquit. Omne enim malum quod habemus aut est malum culpe. id est peccatum quo inficimur: aut malum pene quo affigimur. Sed vtrūq; malum excludit a nobis timor domini. Primo malum peccati. Eccl̄. i. Timor domini expellit peccatum. Quilibet enim illud quod odit a se conatur expellere. Prouerbio. viij. dicitur. q̄ timor domini odit malum. sc̄licet culpe: ⁊ ideo nō permittit illud intrare in domum cordis. Iterum custodit a malis pene. vnde Eccl̄. siastici. xxxij. Timentī deum non occurrēt mala. sed in tentatione deus illum conseruabit ⁊ liberabit a malis. Augu. in sentent. prosperi. Custodit nos dominus ab oī malis: non vt nihil patiamur aduersi: sed vt ipsi aduersitatibus anima non ledatur. Itē timor domini confert homini omne genus boni. Quod est triplex s̄m philosophi. s̄. bonū vtile delectabile: ⁊ honestū. sed p̄ timorē dñi habētur bona vtilia ⁊ temporalia sicut ait ps̄. Timete dñm omēs sc̄i eius: q̄m nō est in o. ti. eū. Item bonū delectabile. s̄m illud. Eccl̄. i. Timor domini delectabit eoz. Et in ps̄. q̄ magna multitudo dulcedinis tue domie quā ab. ti. te. Glosa. quā ipius nō sentit. quia de febre iniquitatis palatū cordis amisit. Item bonū honestū. sicut est lumen

gratie intrinseci. Quia ut dicitur *Eccli. xxxiiij.* Lamentis dñi beata est aia eius. i. habet beatitudinē eternā.

Tertio in themate as-

sumpto petit defunctus misericordiā rōne iusticie pūituer. quā allegat cū dicit: qz man⁹ dñi tetigit me. Ubi aduertendū qz manus dñi est iusticia domini. que existeres i purgatorio nō occidit: s; tangit grauitē qnq; digitis. i. affligit eos qnq; modis siue quin qz penis. Nam prima pena est ex glorie retar datione: quā aia a corpore exuta r ad eam habendam disposita vehementissime desiderat habere. r ideo impedita ex sui culpa grauissime affligitur clamans die ac nocte illud ps. Quādo veniā r apparebo ante faciem dñi. Secundus digitus. i. secūda pena affligens est ex ardore ignis crudelissimi. De quo dicit *Augu.* in quodam sermone qz ignis ille durior erit qz quicquid in hoc seculo penaz videre aut sentire aut cogitare qis poterit. Et p; etiā rōne. quia sicut dicit *Sap. vi.* Fortioribus fortior instat cruciatio spūs vero separatus fortior est pūincto. ergo fortius cruciatur. Et p; terea maior est pena passionis qz cōpassionis. ergo maior est pena quā anima in purgatorio p seipaz patitur qz pena quā hic sustinet corp; com patiendo. Tertius digitus. i. pena est ex expectatione. quia a nobis expectant suffragia cū ex se nihil possint: r nos paruz vel quasi nihil suffragij eis mittim⁹: r ex hoc multuz affligitur quia spes que differtur affligit animā. Prover. xiiij. Quartus digitus. i. pene modus est ex penitentie omissione. considerans enī qz ppter modicā penitentiaz in hac vita voluntarie factā potuisset euadere tam crudelē penā multū dolet qz omni sit eam. Quintus digitus. i. modus pene est ex aduersarij irrisione. qz licet demones su per alias exites in purgatorio non habent p; tatem: tñ sequit⁹ eas ad purgatoriū deducas de eam penis gaudij ostendentes. et irrisio r exultatio aduersarij dolorosa est in miseria etij. De hac s; manu dicit *Job. xiiij.* Abani tuā lōge fac a me. Et post hoc est a lia man⁹ de dextera ad gloriā deducēs. De qua ps. ait. Et tñ illuc manus tua deducet me: tenebit me dextera tua. s; i eternitate glie. Ad quā nos pducatur deus. Amen.

Explicit distinctio quartae que egit de cōtentionibus hoīs iam mortui.

Sequitur distinctio qnta: in qua agitur de diuersitate morientū in officijs dignitatibus eratribus sexibus fortunis ifortunijs vel meritis defunctor; cui⁹ sūt p̄m̄os. xlvij. In funere dñi pape. Sermo I

Quinnus pōtifer

de hierusalē venit in bethuliam. *Judith. xv.* Videmus ad sensum in corporalibus rebuz qz vnus r idē motus ppter duos oppositos terminos duoz contrarioz causa esse pōt. Sicut p; de occubitu solis. i. quo sol a nobis recedēs in nostro hemispherio relinquit tenebrositatē. sed de scendens ad locum oppositū inducit ibi luminositatē. et ita occubitus solis: licet in locis diuersis: t lūmē r tenebras fac. In quo recte representat occubitus. i. p̄ns trāsitus mortis sanctissimi patris nostri r dñi sumi pontificis. Ipse enī velut sol noster in celo siue culmine positus ecclesie militatis: non nobis tñ: sed etiā toti ecclesie siue mūdo tā scientie qz gratie lumine p̄fulgebat. Qui licet nobis ppter suū decessum magnā tristicie tenebrositatē reliquerit: ipse tamē ad lumen vite atqz fruntione leticie trāsiit sem piterne. In quo etiā felix transitus ei⁹ ascensionis saluatoris nostri assimilari potuit: qz licet rōne recessus suis quos relinquebat a postolis fuerit luctuosa. Sicut ei in suo sermone b̄tus *Ber.* dicit. Quātus putatis fratres dolor tior irup erit apostolica pectora cū viderunt dñs a se tolli r atroli in area. Et post subdit. Dolor nimir⁹ erat: quia videbant illuz ppter quē oia reliquerant a suis aspectibus tolli vt nō possent ablato sponso sponsi filij nō lugere. Timor vero: qz orphani relinquebātur in medio iudeoz. Verius tamē si cōsiderassent apostoli qz ad paterne glorie dexterā cōscendebat: vnde ide omēs aduersarij sui subderent scabello: secu: itaqz r gaudij materiā inuenissent. Unde r ipse dñs dixit eis. *Johā. xiiij.* Si diligeretis me gauderetis vtiqz: qz vado ad patrē. Sic etiam transt⁹ bea. issimi p̄ris nostri: s; respectu nostri quos reliquit sit plurimū luctuosus: respectu tñ sui qui ad felicē vitā trāsiit: pōt esse gaudiosus. Fuit ergo transt⁹ hui⁹ sanctissimi patris nostri per aduentū sumi pontificis de hierusalē in bethuliam: de quo i assupto themate agit: ppe figurat⁹ cū dicitur sum⁹ pōtifer de hierl'm veniti bethuliam.